

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Regvlarvm Vtrivsque Ivris Cvm Ampliationibvs Ac
Limitationibvs**

Dueñas, Pedro

Venetiis, 1566

Selectarvm Liber.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63213](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63213)

R E G V L A R V M
V T R I V S Q V E I V R I S
S E L E C T A R V M L I B E R,

Cum suis Ampliationibus & Limitationibus ultra
Bartholomæum Socinum, & Clarissimum atq;
Reuerendissi. Præsulem, Dominum D. Ioan.
Bern. Diaz de Luco, Episcopum Calaguri. nunc
primùm æditus.

A V T O R E

PETRO ADVENAS IVRIS PONTI-
ficij Doctore, ac Iuris civilis Baccalaureo, in Gymna-
sio Salmātino publicè Iura Canonica interpretante.

R E G V L A P R I M A.

B S E N T E S in añibus Collegij, vel vniuersita-
tis, regulariter non sunt vocandi. Hanc Regu-
lam ponit glo. in c. ij. in verb. ipsorum, de test. li-
bro vj. nisi in tribus casibus ibi positis: quam gl.
dicit communem Francif. de Ripa, in libro ij.
Respon. cap. xxj. Carel. Cotta in Memoralibus
iuris: in verbo, abientes. Hanc regulam ponit D.
Ber. de Luco, in regula iij. vbi eam duplici-
ter limitat.

Limita tamen nouem modis, vt per Andream ab Exea in c. cum
omnes. nu. 206. vsque ad nu. 218. de constit.

R E G V L A I I.

A C Q V I S I T A, seu empta constante matrimonio inter virū et
uxorem, sunt communia: vt in l. j. tit. iij. lib. iij. fori. & in l. j. tit. iij.
A. libro

D. Petri Duen.

libro. v. ordinamenti, que leges declarantur & intelliguntur per l. cxxvij. ff. de i. & ultra Montaluum in d. l. j. fori. ita tenet Palat. Ruui. in repet. rubr. de donatio. inter virum & vxor. §. lxxij. per totum Bartho. de Chassa. in consuetu. Burgun. in tit. {des droiz}. §. xliij. in fine fol. 136. col. ij. nu. 1.

Limita hanc Regulam octo modis, vt per Rodericum Xuarez in d. l. j. titu. {de las ganancias.} lib. iij. fori. fo. 11. vsque ad fol. 21.

REGVLA III.

ACQVISA per vnū ex fratribus, simul post mortem patris habitantibus, præsumuntur acquisa de communi, argum. text. in l. si fratres. ff. pro socio. Ita tenet Specul. in titu. de iudi. §. sequitur videre de communibus iudicis. Hanc regulam ponit Barto. in l. Titium. §. altero. ff. de administ. tut. nu. 5. Bal. in l. si patruus. C. commu. vtriu. iudi. Ias. in l. j. C. qui testa. facere poss. vbi communiter concludunt. Quod si simul cum hereditate indiuisa post mortem patris vixerint, lucra communicauerint, de superlucratis inuicem alter alteri rationem non reddiderint, præsumi societatem.

Quam regulam & opinionem limita quatuor modis, vt per Andre. Alcia. in tractat. presump. in prima regula, præsump. xxv.

Limitatur quinto ultra Alciatum, quandocunque vnus ex fratribus emerit aliquem fundum palam & scientibus alijs fratribus, & receperit chartam pro se tantum, vt in Litaque. ff. pro socio. & in l. j. in §. magistratu. ff. de exerci. Ita determinat Bald. in l. si socius. ff. si cert. petat. & in l. j. C. si quis alte. vel sibi. & in l. si vt proponis. ad fin. C. de rei vendi. Ias. in d. l. si socius. nume. 2. vbi dicit qd secundum prædicta debet intelligi & limitari illum dictum Bartol. in d. §. altero. secus tamen est quando vnus ex fratribus emerit fundum alijs ignorantibus, quia tunc iure societatis communicare tenetur, secundum Ias. ibi.

Alias limitationes ad hanc Regulam ponit Barth. de Chassa. vbi notabiliter tractat materiam, in rubrica 7. titulo. {des successions}. §. v. nu. 17. cum seq. fol. 143. col. iij. Et notabiliter, vbi per quatuor regulas declarat supradictam regulam cum aliquibus limitationibus & ampliacionibus, Aymon Publicius, in glos. ad consuetudines Algenig. in tit. xv. artic. j. per totum.

REGVLA IIII.

ACTA criminalia, vel instrumenta in causa criminali non debent produci fisco ab eo, de cuius crimine agitur. Hanc Regulam ponit Bar. per illum tex. in l. is apud quem. nu. 8. C. de æden. intelligendo glo. ibi, in verbo, exhibere. quem sequitur ibi Ias. & alij Doctores, probatur etiam per tex. in l. nimis graue. C. de testib.

Limita

Regulæ vtriusque iuris selectæ.

2

Limita primo secundum Barto. ibi, in casibus in quibus serui torquentur contra dominos, vt in l. j. & in l. interrogari. ff. de questio. quia in illis casibus compelluntur ædere instrumenta contra seipfos. Idem videtur dicendum, quando accusatus vel inquisitus est conuictus per indicia sufficientia ad torturam: quia ex quo tunc probationes extrahuntur de domo ipsius rei per cruciatum corporis sui, multo fortius per sua instrumenta: Ita est de mente Bart. in l. ij. §. diuus. ff. de iure fisci.

Secundo fallit, quando aliunde non possunt haberi probationes: Ita concludit Alex. in d. l. is apud quem. num. 10. Quod dictum puto procedere solum quando agitur de delicto, ex quo delinquens illicitè lucrum consequeretur: per tex. in c. ex pœnitentibus. 50. distin. per doctrinam Bar. in l. Marcellus. ff. rerum amota. Inno. & Cano. in c. inquisitionis, de accusa. Panor. in c. innotuit. in ij. col. de elect.

REGVLA V.

ACTA omnia iudicialia, siue Civilia, siue Criminalia, debent edi litigantibus, vt probatur in l. ij. C. de eden. in tantum quod si non ædantur, poterit pars appellare, vt in l. ij. C. vt lite penden. in c. G. perpetuus. de fide instrum. Probatur etiam ista regula per tex. in l. j. §. ædenda. ff. de eden. & in l. ix. in legibus de Madrid. ea ratione attestata. Quia actus iudicialis eo ipso quod est factus, censetur communis alteri parti: & ideo potest petere copiam. Item etiam is qui iudice mandante non vult acta ædere, præsumitur in dolo, secundum Alex. in l. vbi. ff. de eden. pro quo est tex. in l. non potest dolo. ff. de regul. iur. Potest etiam ad hanc Regulam assignari alia ratio: quia editio actorum est species defensionis: quod patet, quia hoc fit ad effectum vt petes possit deliberare an velit cedere, an cõcedere, vt l. j. in princip. ff. de eden. & Auth. offeratur. C. de litis contesta. Item etiam fit ad effectum veritatis inuestigandæ, d. l. is apud quem. nam habita copia facilius potest quis respondere, confitendo vel obijciendo, & sic merita causarum partium assertione panduntur, vt in l. si per vim, vel alio modo. vnde iudex poterit de veritate causæ facilius iudicare, & ipsam veritatem inquirere visis allegationibus vtriusque partis. & circa hanc regulam vide Marcum de Mantua in lib. iij. Obseruationum, obserua. xxviiij. & Pau. Pari. in c. quoniam contra. nu. 29. & 79. de proba.

1 Limita primo hanc Regulam, dummodo talis editio fiat iudice mandante, alias sine mandato iudicis non tenetur notarius actorum ædere acta: vt tenet Bal. per illum tex. in vers. iubebit. in d. l. is apud quem. col. j. & ibi Paul. de Cast.

2 Secundo limita, non procedere in attestationibus testium, quæ ante publicationem ædi non debent parti, sed debent esse sacræ penes iudicem & notarium actorum timore subornationi: vt est gloss. in d. l. is apud quem. per illum text. secundum quintam lecturam: &

A 2 ibi

D. Petri Duen.

ibi Bal. hoc expresse tenet nu. 9. vbi allegat ad hoc tex. in §. quia vero. in auth. de testib. colla. 7.

Tertio limita procedere, dum modo offeratur salarium tabellioni alias autem sine salario non tenetur edere acta: vt est text. in l. argentarius. in princ. & ibi commu. doct. ff. de eden. Quod tamen non habet locum in copia libelli, que debet dari sumptibus actoris: vt est glo. in Clem. sepe. in §. verum. quem ibi sequitur Cardi. nume. 17. de verbo. signi. & Barto. in l. j. ff. de eden. num. 3. est etiam glossa in Clemen. ij. in verbo oblatos. de appella. Et idem est in causa pauperum, quod de iure notarius nihil ab eis recipere debet: ita tenet Ludo. Roma. in l. si vero. in §. de viro. in fallentia, propter paupertatem. nume. 48. ff. sol. matri. pro quo facit tex. in l. tam dementis. C. de epif. aud. quod dictum tanquam pium & notabile sequitur Ias. in §. tripli. num. 55. Instit. de actio. & in l. nec quicquam. §. vbi decretum. nu. 2. ff. de offi. proconsul. & lega.

4 Quarto limita, in nominibus testium in iudicio productorum & examinandorum: quia ante eorum publicationem non tenetur pars, edere nomina eorum alteri parti, ne subducantur vel subornentur, sed solum iudici nominare tenetur: Ita tenet Specul. in titul. de teste. §. qualiter. nume. 3. Alexand. in l. j. m. §. editione. in penult. col. ff. de eden.

5 Quinto fallit, in interrogatorijs testium, que licet sint de actis, non tamen debent edi alteri parti, ad euitandum subornationem testium: Ita tenet Abb. & doct. in c. per tuas. de testi. Alexan. in d. lis apud quem.

6 Sexto fallit, in allegationibus iuris, que licet sint in actis productionem iudicis: Ita tenet Inno. in c. per tuas. de testibus. quem sequitur Alex. in Auth. iubemus C. de iudi. Roma. singu. 266. Mattheus de Afflic. in lib. j. constit. Neapol. rub. 27. nu. 29. in finalibus verbis.

Quod tamen intelligo verum, quando pars non presentat illas in modum actorum in processu, sed dat illas iudici in manu propria & ita debet intelligi dictum Ias. reprobatum a Matth. de Affli. vbi supra: qui contrarium tenet in d. lis apud quem. num. 6. & in d. l. j. §. edenda. num. 6. ff. eod. titu. & illud dictum Iasonis reprobauit etiam Philip. Decius, in d. lis apud quem. nu. 20. & ibi Franciscus Purpura. nume. 94.

REGVLA VI.

ACTIO personalis extinguitur, si debitor per decennium non petierit debitum, stante statuto quod in iure nostro validum est: Ita tenet Barto. in l. sequitur. in §. si viam num. 4. ff. de vsucap. & in l. cum notissimi. in prin. C. de prescrip. xxx. vel xl. annor. & in l. si is cui §. Flavius. num. 3. ff. de solut. & in l. legau. ff. de libera. lega. & in l. j. nu. 3. ff. de vsucap. & in l. ait pretor in §. hi plane. ff. ex quibus causis maio.

maio. & in l. cum mulier. ff. sol. matri. & in l. ambitiosa. num. 14. ff. de decre. ab ordine facie. & in l. nemo potest. ff. de leg. j. nume. 22. vbi in fortioribus terminis tenet, quod in tantum est verum de validitate istius statuti, quod non potest pacto renuntiari, quia est introductum in fauorem publicum & odium negligentis: & istam opinionem Bartol. sequitur Ias. in princ. Instit. de actio. nu. 100. vbi allegat pro ista opinione gl. in c. j. in §. porro. in verbo, per restitutionem. & ibi Bald. quali. olim pote. seu. alien. in v. sib. Feudo.

Contrarium, imo quod tale statutum non valeat in vtroque foro tanquam nutritium peccati, tenet idem Bart. contra morem suum sibi met contrarius, in reper. l. omnes populi. nu. 24. ff. de iustit. & iur. istam questionem latissime examinat Ioann. de Imola, in d. §. si viam. vbi concludit veritorem esse opinionem istam. idem Ioan. de Imola dicit eam esse communem in consil. xvj. nu. 1. & in consil. xlvi. num. 2. Franci. Balb. in tract. prescrip. in ij. parte tertie partis princi. quest. xiiij. & 14. Philip. Prob. in Addi. ad Ioan. Monach. in c. j. num. 17. de prescrip. lib. vj. & quod ista sit communis opinio tale statutum non valere, firmat Ioann. Crotus de Monte Ferrato in d. l. omnes populi. col. xvj. & in d. l. nemo potest. col. xxx. versic. que rit etiam Bartol. & ibi hoc etiam tenet Franc. de Ripa, nume. 116. Ludou. Gomez. in d. prin. Instit. de actio. nu. 67. Matthg. de Affic. in constitu. Neapol. lib. iij. rub. xxxj. nume. 4. Andreas Alciatus in l. quinque pedum. colum. vj. C. finium regun. Ludou. Gozad. in consil. lvj. nu. 13. Stephanus Bertran. in consil. clxxxiiij. nume. 5. in ij. volu. 2. impressionis. Feli. in c. fina. nu. 5. de prescrip. quibus est addendus Adrianus in quolibeto. vj. articulo 3. Ex quibus omnibus supradictis apparet predictum statutum non valere, tanquam nutritium peccati: pro qua opinione est text. in cap. si virgo. in versic. sed autem scierit, nec ab aliena possessione recesserit 34. q. 1j. & in c. fin. cum simi. de prescrip.

Sed posito pro constanti quod predictum statutum valeat, & sic regula nostra procedat, vt hodie est dispositum de iure nostro Regio: vt in l. iij. titu. xiiij. lib. iij. ordina. in l. 63. Tauri. & in Pragmatica 157. de Madrid. anno Domini 1528. vbi dicit quod seruitia famulorum prescribuntur per triennium.

2 Limita primo, (quia supradicta iura tantummodo loquuntur in actione personali) vt in actionibus realibus locum non habeat: Ita notabiliter concludit Ias. in d. prin. Instit. de actio. nu. 101. post Bald. & Areti. ibi, motus, quia cum istud statutum sit odiosum, debet stricte intelligi, l. iij. §. hęc verba, ff. de nego. gest. ita etiam determinat Petrus de Rauenna in Alphabeto suo, in verbo statutum. in ver. in statutis verba propria, pro qua opinione Ias. allegat gloss. in l. Aurelius. in §. Mevia in verbo pupillę. ff. de libera. lega. per quam gloss. ita tenet Ludo. Roma. in consil. ccj. nu. 3. Francif. Curii. senior in consil. lxxvj. nu. 8. licet contrarium velit tenere Gome. in d. prin. Instit. de actio. nu. 66.

D. Petri Duen.

2 Secundo limita supradictas leges Regni non procedere in foro cōscientiæ: Ita notabiliter determinat R.P. Frater Alphōsus a Castro, in casu dicte Pragmaticę de Madrid: eam declarando in lib. ij. de potestate Legis pœnalis, c. x. fol. 188. pag. 2. cum fol. sequen.

Plures alias limitationes ponunt ad supradictam regulam & leges Regni Doctores in varijs locis, quas congerit Franc. Balb. in d. quæst. xiiij. & xiiij. Gome. in d. prin. Instit. de actio. nu. 68. Feli. in d. c. si. nu. 5. notabiliter Rodericus Xuarez in l. post rem iudicatam fo. 144. in iij. col. in vj. limit. ff. de re iudica. Vnum tamen non est præmittendum circa supradictam regulam, & in casu dictarum legū, quod si prescriptio interrumpatur per litis contestationē, actio quę erat decennalis perpetuabitur in quadraginta annos: ita notabiliter concludit Ioan. de Imol. in l. seruum. in §. sequitur. ff. de verbo. obli. Ang. de Perus. in l. sicuti. C. de præsc. xxx. vel xl. anno. quos sequitur Ias. in §. pœnalis. nu. 117. Instit. de actio. & in l. actione. §. si is qui temporali. nu. 3. ff. de iureiu. & in l. ex hoc edicto. num. 3. ff. de eo per quem factum erit, & ita expresse determinat Rodericus Xuarez in d. l. post rem iudicatam. fol. 117. col. j. nu. 4. per glo. quam dicit. singu. in l. si. in verbo, finiendæ. C. de dolo. quæ gloss. dicit, q̄ generaliter omnis actio perpetuatur per litis contestationem, nisi due quas ibi gl. excipit: quam gloss. vltra Rodericum Xua. ez sequitur Pirrhus Englebermgus, vbi excipit quatuor actiones, & notabiliter tractat materiam, in l. non solet. ff. de reg. iur. & sic supra dicta glo. generaliter intelligitur q̄ l. si. super parte extendimus. C. de præsci. xxx. vel xl. anno. habeat locum tam in actione reali, quam in alijs quæ minore tempore durant, quod perpetuabuntur in xl. annos per litis contestationem. Quod tamen intelligo habere locum inter creditorem & debitorem, non tamen extenditur ad personam fideiussoris: quia interruptio facta per citationem, vel litis contestationem cum reo principali, non interruptit, nec perpetuat quo ad fideiussorem: ista est gl. notabilis secundum Barto. ibi nu. 5. in l. cum quis. §. si quis pro reo, in verbo, annus. ff. de solut. ita tenet idem Bar. etiam per illam glo. in l. si fideiussor. in §. si. ff. mandati. & illam glo. sequitur Alex. in l. mora rei. ff. de verbo, oblig.

REGVLA VII.

Actio pœnalis non tollit rei persecutoriam, nec ecōtra. text. est in l. ancillæ. C. de furt. & in l. si pro fure. in §. i. ff. de condi. fur. & in l. si pigno. in §. cum furti. ff. de furt.

- 1 Fallit primo, in pœna conuentionali. l. rescriptum. §. si pacto. ff. de pactis.
- 2 Secundo fallit, quando pœna esset extraordinaria. l. iij. alias terra §. si. ff. nauræ caupo. & stabu.
- 3 Tertio fallit, quando actio non esset pœnalis a sua origine: sed ex post facto efficeretur pœnalis propter contumaciã rei, vt in actione, quod

Regulæ vtriusque iuris selectæ. 4

quod metus causa: nam si reus constituat rem, non condemnabitur ad quadruplum. l. si cum exceptione. §. si quis. & §. hæc autem actio. ff. de eo quod met. cau.

- 4 Quarto fallit, quando intentaretur contra diuersas personas, l. manifestissimi. §. tales. C. de furt.
- 5 Quinto fallit, quando resultaret contrarietas l. j. & ibi Doctor. C. de furt.
- 6 Sexto fallit, quando in pœna inesset persecutio, l. hoc edicto. ff. de publica. & vctiga.

REGVLA VIII.

Actio personalis non datur contra singularem rei successore, vt in l. j. in §. si hæres. ff. ad Treb. & in l. si. §. si. ff. de contrah. empti. & in l. non aduersus C. si cert. per.

Hanc Regulam limitat Socin. in regula 276. quem refert, licet corrupte, vbi ponit alias duas limitationes Paul. Paris. in consi. xxxij. nu. 17. in j. volu. Octo limitationes, vbi notabiliter tractat materiam, ponit Fran. de Ripa in d. §. si hæres. a nu. 2. vsque ad nu. 18.

REGVLA IX.

Actio pignoratitia directa non nascitur nisi prius soluto debito, vt in l. si rem. l. j. in §. omnis. ff. de pig. actio.

Hanc Regulam limita quatuor modis, vt per Ant. Negusan. de Fano, in tract. de pig. in 2. membro septimæ part. prin. nu. 8.

REGVLA X.

Actio pignoratitia directa, soluto debito creditori, competit debitori ad repetendum pignus.

Hanc regulam probat tex. in l. si re §. omnis. & in l. solutum. in §. si in sortem. & in §. solutam. & in l. debitor in §. soluta. ff. de pig. act.

Hanc Regulam ampliat xv. modis, & limitat viij. modis Ant. Negusan. de Fano, in tract. de pignor. in 2. membro 7. par. prin. nume. 9. vsque ad finem.

REGVLA XI.

Actio ex pacto nudo non oritur. l. iuris gentium §. sed cum nulla. & §. quinimo & §. Marcellus. ff. de pact. & l. legem. C. eod. titu. tex. cum glo. in §. in personam. instit. de actio. glo. in l. petens. C. de pacis. & in l. lecta. ff. si cert. peta. & in l. si vnus. in §. pactus. ff. de pac. Circa quam Regulam vltra Socin. in regula ix. qui eam ampliat duobus modis, & limitat quatuordecim, vide Iaso, qui ponit supra prædictam regulam cum duabus ampliationibus, & decem & sex li

A 4 mitati

D. Petri Duen.

imitationibus, in d. §. sed cum nulla. a nu. 4. vsque ad nu. 27. eandē Regulam ponit idem Ias. in l. lecta. nu. 12. ff. si cert. pet. Fran. Purpur. in d. l. legem. nu. 48. cum seq. Feli. in c. j. nu. 3. de pact.

Amplia hanc Regulam quindecim modis, & limita lxxvij. modis notab. per Andræam ab Exeo in libro pactorum, in 3. part. rubricæ a nu. 273. vsque ad finem. Sed hæc regula hodie de iure nostro regio locum non habet, vt probat tex. in l. iij. titulo viij. lib. iij. ordina. que lex corrigit omnes leges probantes hanc regulæ opinionem: & concordat cum tex. in c. j. de pact.

REGULA XII.

ACTIO non datur soluto matrimonio hæredi mariti, ex pacto facto per mulierem in contractu dotis, q̄ satisfaciatur creditoribus habentibus hypothecata prædia data in dotem. Hanc regulam probat tex. & ibi Docto. in l. ex conuentione. C. de pact.

- 1 Ampliatur primo, etiam si prædia dotalia ab hærede mariti possideantur soluto matrimonio: Ita Bal. in l. si cum tibi. C. qui potior. in pigno. habea. Phil. Dec. in l. dotis. C. de collat. Soc. in consi. lxxvij. in iij. volum.
- 2 Secundo amplia, etiam si iuramentum in pacto interuenisset: quia & si maius robur adiciat, vt equidem stipulatio facit, tamen intelligitur secundum naturam actus: vt in l. si. C. de non nume. pecu. Ita tenet Alex. in l. ij. in §. voluntatem, in pen. col. ff. sol. matri. Deci. in cõ. fil. clxxx. nume. 3. & 4.
- 3 Tertio amplia, secundum Paul. de Ca. in d. l. ex conuentione, quod non solum procedat, quando matrimonium est solutum morte mariti, verum etiam si sit solutum per diuortium. Pro quo facit: nam etiam isto casu militat ratio cessantis interesse, ergo militat legis dispositio, vt in l. illud cum vulg. ff. ad leg. Aquil.
- 4 Quarto ampliatur, supradicta regula, que loquitur de pacto, vt habeat locum etiam si stipulatio interuenisset: vt expresse dicit tex. in d. l. ex conuentione.
- 5 Quinto ampliatur, vt hæres agens ex tali pacto repellatur, non tantum ex ceptione quod sua non intersit, sed tanquam agens de facto & sine actione, ita vt a iudice repelli debeat, etiam muliere que conuenitur non opponente: iuxta glo. in l. vbi pactum. C. de transa. quia cum tex. in d. l. ex conuentione, dicat actionem competere non posse, denotat quod ipso iure hæres actionem non habeat: vt patet ex his que dicit ibi Bar. col. pen. bene facit glo. in c. j. in verbo, non potest. de regu. iur. lib. vj. text. & quod ibi notat Iaso. in l. j. in princ. ff. de verbo. obliga.
- 6 Limita primo supradictam regulam, vt licet hæres non possit agere post matrimonium solutum ad obseruationem pacti pro futuro tempore, potest tamen agere pro præterito si quid est solutum: vt tenet gloss. in d. l. ex conuentione, in fine: in verbo, non potest, cum qua transeunt,

transseunt Doctores communiter ibi.

Secundo limita, quando dos vel pars eius ex dispositione legis, & statuti, vel pacti, deberet remanere penes hæredes mariti, etiam præmorientis: quia tum certum est semper, quod interest mariti & hæredum quod solvatur creditoribus. Et quando valeat tale pactum, vel statutum colligitur ex l. Bebius Marcellus. ff. de pact. dotal. et ex dictis per Bal. Nouel. tract. de dote. in 7. parte. priuil. xxj.

Tertio limita, quando mulier adulterium viuente marito, vel eo mortuo stuprum viduitatis tempore commisisset: quia interest hæredi solui creditoribus habentibus hipotecam in fundo: & ita videtur cessare ratio d. l. ex conuentione. ex quo heres potest dotem retinere propter adulterium quod maritus viuens ignorauit, vel morte præuentus non potuit accusare: Ita profequitur Alex. in l. rei iudicata. ij. nota. ff. solu. matri. Circa quam limitationem, an sit vera, vel non, est notandum quod Pau. de Cas. in l. sororem C. de his quib. vt indig. mouit prædictam quæstionem, & determinat quod sicut mulier propter adulterium constante matrimonio perdit dotem: ita propter stuprum viduitate durante, idem tenet idem Pau. in l. fideicommissum. C. de fideico. & in consil. cxlvij. incip. Reuocatur in dubium. per totum, volu. ij. quâ opin. sequitur Augu. Arimi. in Addi. ad Angel. in tract. malefactorum in parte, { che me hai adulterato. } nu. 303. Gerardus de Petra Sancta in sing. xlviij. Hippolyt. in singul. ccxxxiiij. & ccccxvj. & in l. i. in §. item diuus. nu. 4. ff. de fideic. & in consil. xiiij. nu. 16. eandem opinionem sequitur Pala. Ruui. in repetit. rub. de don. §. lxxvij. nu. 6. & in §. lxxxj. nu. 6. Fran. de Ripa in rub. de iud. nu. 21. Ias. in l. ij. nu. 6. ff. solu. matr. Neuz. in sua Silua nuptiali. lib. ij. nu. 44. Cifuentes in l. xiiij. Tauri. nu. 4. vbi pro hac opin. allegat gloss. in Auth. sacramentum. in verbo contractis. C. quan. mulier offic. tur. fungit po. Et text. de iure nostro regio in l. iij. in statu. iiii. lib. v. ordinamenti, & pro ista opin. Pau. de Castr. allegatur communiter text. & ibi glo. & Bar. in l. penu. ff. de adult. vbi probatur, quod qui offenditur ex adulterio constante matrimonio, offenditur ex stupro viduitate durante. Contrariam tamen opi. tenet Alexand. de Imol. in d. l. sororem, quem sequitur Ias. sibi met. contrarius, in l. fideicommissum. nu. 3. C. de fideico. Dec. in c. pastoralis nu. viij. de iudic. & in l. cum quedam puella. nu. 12. ff. de iurisdic. omn. iudi. Gulielmus Mayne. in l. in ambiguus. nu. 208. ff. de regul. iur. Carolus Molinæ. in consuetudi. Parisien. in titu. §. xxx. quæst. xxviiij. nu. 142. Barthol. de Cassa. in consue. Burgun. in titu. { Des droits } ro. iij. §. vj. fol. 156. colum. j. ver. sed quæro. pro qua opin. est text. in l. si vxor. in §. j. ff. de adult. & in l. rei iudicata. §. heredi. vers. morum. ff. solut. matrimo. & hanc opinionem Alexand. sequitur Crot. in l. iij. §. Cato. col. iij. ver. sic. pro quo etiam adhuc. & in lect. ij. ver. vij. quærit Bart. colum. j. an nul. ff. de verbor. oblig. vbi pro hac opin. Alex. dicit. quod leuius est crimen stupri, quâ adulterii: quia leuius punitur. §. item lex. l. i. quæ iussit. de publ. iudic. iuncto text. in c. non offeramus. xxii j. ludi. & quia

D. Petri Duent.

& quia minor est iniuria quæ fit defuncto, quam illa quæ fit viventis ut notat Batt. in d. l. fideicommissum, item pro hac opin. Alexand. facit: nam vidua luxuriose vivens patitur easdem poenas, quas mulier secundo nubens infra annum luctus de iure Civili, ut in §. fin. in Auth. de restitut. collat. iij. & ita tenet d. glo. in Auth. sacramentum, in verbo, contractis, quam sequitur Dec. in l. j. colum. ij. C. de secund. nup. Hyppoli. in singu. ccccclxxxvij. quæ poenæ enumerantur in d. l. j. C. de secund. nup. sed inter illas non annumeratur amissio dotis: ergo dicendum est dotem amissam non esse. & hoc modo arguendi videtur iurisc. in l. patre furioso. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. mulier enim infra annum luctus secundo nubens solum amittit ea, quæ habuit a marito titulo lucratio: sed dotem a marito non habet, ergo &c. pro qua opinione est text. expressus in d. l. iij. titu. iij. lib. v. ordina. quæ sic debet intelligi, licet allegerur a Cifuentes pro opinio. Paul. de Cast. vbi probat lex illa, quod mulier quæ commisit stuprum post mortem viri, tantummodo debet amittere acquisita constante matrimonio, quæ aplicantur hæredibus mariti: sed lex illa de dote nihil dicit, & cum si poenalis potius est restringenda quàm amplianda, ut tantummodo loquatur in casu, in quo loquitur: & hæc opin. Alex. videtur mihi magis vera & æqua per supra dicta. Bene tamen verum est, quod And. Alcia. in tracta. presum. in ij. regula presump. ix. nu. 5. ponit concordiam inter has duas opiniones, scilicet, si mulier commisit stuprum infra annum luctus, tunc procedat opinio Paul. de Cast. alias post annum opinio. Alexand. quam opinionem sequitur Egregius D. Didacus de Covarruu. in sua Epitome quarti libri Decretal. in ij. par. c. vij. §. vj. nu. 10. eandem concordiam inter easdem opiniones posuit Ioann. Garronis in Auth. eisdem poenis. nu. 18. C. de secund. nup. Quæ concordia non videtur necessaria, cum ut supra dixi, opinio Alex. sit magis vera, nisi tantummodo ad limitationem d. l. iij. s. an mulier quæ commisit stuprum post annum luctus, d. l. iij. in ea locum habeat.

REGULA XIII.

ACTIO ex delicto poenalis non transit in hæredem: Ita probat text. in l. pupillum. §. in hæredem. ff. de reg. iur. & in l. j. ff. de priua. delict. & in l. j. C. ne ex delict. defunc.

- 1 Limita primo, ut isti hæredes teneantur quatenus locupletiores facti sunt, vel in quantum ad eos pervenit. d. l. vnica: quia iniquissimū est, ex delicto alterius alterum locupletari: facit etiam text. in l. si ipsa res. ff. quod met. cau.
- 2 Secundo fallit, quando a lege poena imponitur: tunc enim transit in hæredem. l. iij. §. quod autem. ff. quod quis. iur. in primo intellectu glossæ magnæ.
- 3 Tertio fallit, vbi pro poena delinquentis causatur exceptio: tunc transit ad hæredem etiam lite non contestata, d. §. quod autem ex altero.

altero intellectu glossæ: & ita tenet Suarez in alleg. xxvj. in secundo dubio, in fine, vbi ponit exemplum.

- 4 Quarto fallit in quasi delictis, in id quod peruenit ad hæredem: quia quamuis poena iudicis, qui litem suam fecit, non transeat in hæredem, transit in id quod peruenit, l. in hæredem, ff. de calumnia, l. seruo, §. cum prætor, ff. ad Trebellian.
- 5 Quinto fallit, quando actio pœnalis descendit ex contractu, & commissum est delictum extra contractum: vt in l. si, ff. de nau. foeno, vbi hæres debitoris pœnæ ob traiectionem tenetur: aliud est si delictum citra contractum fieret, vt in l. ex contractibus, ff. de actio. & obligat.
- 6 Sexto fallit, quodcumque res esset consumpta per hæredem, vt in d. l. si ipsa, ff. quod met. cau.
- 7 Septimo fallit, etiam lite non contestata, sed vbi processum est contra contumacem ex primo decreto quod habet vim litis contestationis, vt faciat actionem transitoriam: arg. text. in l. vt perfectius, C. de anna. excep. & in l. si eum, in §. qui iniuriarum, ff. si quis caut. & in l. j. ff. ex quib. cau. maio. glo. sing. in §. pœnales. Insti. de perpe. & tēp. actio, vbi dicit solam libelli oblationem absque litis contestatione facere transmissionem actioni pœnalis, nec obstat text. in l. j. ff. de requi. reis, quia ibi loquitur in delictis publicis.
- 8 Fallit, in Prælato, cuius prædecessor deliquit, non suo nomine privato, sed Prælati vel dignitatis: vt in c. cum delictis, & ibi Inno. de ordi. cogni. & in c. j. & ibi Doct. de solut. Bald. in d. l. j. C. ne ex delict. defunc. Anto. de Burr. in c. j. §. quibus, de priuil. Ioan. And. in c. j. vt lite non contest. cum siml.
- 9 Nono fallit in conditione furtiua, quæ ex variis figuris causarum oritur: nã datur in id quod non peruenit. l. si pro fure, ff. de condict. furt. & ibi glo. quæ reprobantur per Bart. in d. l. j. ff. de priuat. delict. nu. 2. dicentem illic esse speciale propter frequentiam delicti, sicut in simili dicitur in adulterio, vt in l. transigere, C. de transact.
- 10 Decimo fallit, in casu l. Caius, ff. ad Syllan. vbi secundum Bart. in d. l. j. ff. de priuat. delict. fuit ibi inflicta pœna ipso iure, ob non vindicatam mortem defuncti: quod apparet, quia possessor illic conuenitur petitione hæreditatis a fisco: vt in l. j. C. de his quib. vt indig. & in l. in cognitione, ff. ad Syll. & sic agitur illic non ad pœnam imponendam, sed ad impositam ipso iure exigendam: vt in l. commissa, ff. de publi. & vectig. & in d. §. quod autem.
- 11 Vndecimo fallit, in hæredibus vsurarii, qui non solum de iure canonico, vt in c. tua nos, & in c. Michael, de vsur. verum etiam de iure civili, ex communi omnium sententia, tenentur restituere in solidum: quia de iure civili non repetuntur per actionem ex delicto, sed per conditionem indebiti, vel sine causa: Ita tenet Inn. in d. c. Michael. Ioan. And. in addi. ad Spec. in tit. de confess. §. postremo, ver. sed nunquid confessus, Feder. de Senis in consi. xj. Bald. in d. l. j. C. ne ex delict. defun. & ibi Sali. nu. 8. idem in Auth. ad hæc, C. de vsur. Bar. in d. l. j. nu. 8. ff. de priua. delict. Anan. in c. tua nos, de vsur.

12 Duodecimo fallit, de iure canonico, vt in c. parrochiano, de sepult, & in c. j. in fi. ibi, omnia plene emendent rectores, et in c. in literis, de raptorib. & in c. episcop. vj. q. vj. Quod tamen est verum si lis fuerit contestata cum defuncto, vel quatenus ab hæredes peruenit. ex quo Abb. in d. c. parrochiano, de sepult. tenuit, q̄ vbi testator decepsit sine confessione, hæredes eius non tenentur nisi prout de iure civili statutum est allegat pro sua opinione glo. in c. a nobis el ij. in fina. verbis, in versic. hæredes quoque de senten. excomm. hoc etiam voluit Inn. in d. c. parrochiano. Sed in hoc contra Abba. est communis opinio Canonistarum & Legistarum, imo q̄ indistincte de iure Canonico hæredes teneantur ad satisfaciendum pro delicto defuncti, dato quod lis cum eo non fuerit contestata, nec aliquid ad hæredes peruenisset. & hanc opinionem tenet Bart. inter Legistas. in l. j. ff. de priuatione delict. hanc conclusionem indistincte tenet glo. fin. in c. fin. de sepul. & in c. in literis, de raptor. in gl. hæredes. & gl. intrepide hoc affirmat in c. episcopus qui filios. in glo. hæredes. in fin. xij. q. 2. & est casus ad literam in d. c. si episcopum. ibi, ab hærede eius quæ iniuste ab illo ablata sunt, sine excusatione reddantur, & ibi glo. fin. affirmat dictam opinionem. idem tenet glo. in summa 24. q̄. 2. & in c. ecclesia. §. item peccato in glo. conquisita. j. quest. 4. & ibi Arch. hoc tenet, dicens omnes doctores suos hoc tenuisse. hoc etiam tenet Fede. de Sen. in consi. xxj. Anton. de But. in c. quod clericis. de foro compe. hanc opinionem sequitur Ias. in l. si eum. in §. qui iniuriarum nu. 5. ff. si quis caution. Rodericus X Suarez in allega. 26. in 2. dubio. Pro qua opinione facit tex. in d. §. item peccato. el. 2. j. q. 4. vbi dicit tex. quod neminem excusat ignorantia criminis, maxime quando ex eo vtilitas defertur ignorantibus, veluti si quispiam de latrocinio & rapina filio suo ignorantibus diuitias congreget, non excusat eum ignorantia quin post mortem patris teneatur restituere male acquisita: & cū hæc opinio sit in fauorem animæ & conscientie, absque dubio tenenda est, vt in l. sunt personæ. ff. de relig. & sumpt. funer. notant Doct. in c. in nostra, de testi. & in c. si. de re iud. tex. & ibi Doct. in c. fin. de præf. Manet igitur vera conclusio, q̄ de iure Canonico hæredes tenentur ex delicto defuncti, dato quod lis non esset contestata cum defuncto, nec aliquid ad eos peruenisset, non seruata distinctione Abb. Et ratio huius limitationis est, vt anima defuncti a peccato valeat liberari; vt dicit text. in d. c. in literis. in fin. ibi, condigne valeat liberari, vt sic a peccato valeat liberari. & sic solum in hoc attenditur vt anima defuncti a peccato liberetur, secundum Ancha. in consi. xli. incipien. & prima facie. quam limitationem intelligo veram quoad interesse, damnum passio, non quo ad poenam: ita tenet Flor. in l. inde Neratius. ff. ad legē Aquil. & sic vsque ad vires hæreditarias, & non ultra, secundum Bartol. in l. furti. C. de furt. facto inuentario, vel non facto, per text. in c. quanquam de vsur. l. j. vj. quia omnia bona defuncti sunt obligata pro satisfactione. d. c. parrochiano, cum aliis, hanc opinionem sequitur Bertach. in tracta. de Gabriel.

Regulæ vtriusque iuris selectæ • 7

bel. in 4. parte prin. nu. 21. Philip. Probus in addit. ad Ioann. Mona. in d. c. quanquam. nu. 15. Ex qua limitatione notabiliter inferitur vnum satis quotidianum, quod si pater qui ex vsuraria prauitate multa acquisiuit, assignauit dotem filie sue de bonis suis, cum bona ista transeant cum onere suo, vt in c. pastoralis. de deci. quod legitur & notatur in l. si tamen, & in l. si me & Titium. ff. si certa. poterunt hi a quibus fuerunt extorta, a filia per hypothecariam auocare, secundum Bald. in l. penul. C. de ser. pign. dato, manu. quam opinionem tenet notab. Pala. Ruui. in repet. rubr. de dona. §. lxxv. num. 23.

REGVLA XIII.

ACTIONES contrariæ, que electione tolluntur, nec in eodem, nec in diuersis libellis admittuntur. Probatur hæc regula in l. j. & ibi glo. C. de fur. & in l. quod in heredem. §. eligere. ff. de tributa. in l. cum filiis. §. variis. ff. de leg. ij. & in c. sollicitudinem. el j. de appel. & in c. j. de postula. prelato. lib. vj. & in c. gesta. lxxiiij. dist. & in c. quemadmodum xxxiiij. q. vij. cum aliis simi. adductis per glo. in d. l. j.

Limita hanc regulam vndecim modis, vt per Marian. Socy, in c. dilecti. nu. 35. vsque ad nu. 45. de libel. oblat.

REGVLA XV.

ACTIO personalis ex testamento, regulariter competit pro legatis, etiam de iure digestorum. Hanc regulam probat text. in l. si res. ff. de lega. iij. & in l. si tibi homo. in prin. ff. de lega. j. cum aliis. Quæ actio personalis causatur ab additione hereditatis, per quã quasi contrahitur cum legatariis & creditoribus. l. apud Iulianum. §. fin. ff. ex quibus cau. in posse. eatur. & §. hæres. institut. de obli. quæ ex quasi contract. gl. in l. vnica in §. cum igitur. C. de cadu. toll. in verbo cedere.

Amplia primo, vt procedat et pro legatis relictis in codicillis: nã si sunt codicilli condito testamento, competit actio ex testamento di recta: Ita tenet. Sal. in l. ij. in fi. post glo. ibi. C. commu. de lega. Ias. in l. si. col. fi. C. de codi. pro quo videtur tex. in l. libertates directæ. ff. de manumif. testa. vbi libertas directã dari non potest in codicillis testamento confirmatis, licet secus ab intestato: quod est verum, licet aliter teneat Niger in l. j. si autem codicilli sunt sine testamento, pro legatis relictis in eis competit actio utilis ex testamento, non di recta gl. fina. & ibi Bartol. in l. j. ff. de testa. & in l. ij. in verbo, personalis. C. com. de lega.

Secundo amplia, vt procedat in legatis quæ conseruantur per tex. in Auth. ex causa. C. de libe. præte. Ita tenet Ias. in l. j. nu. 101. & ibi Franc. de Rip. nu. 4 i. ff. de leg. j. per tex. in l. j. ff. de hære. insti: Nec ad hoc obstat fundamentum Ioannis Ignei relatum per Nigrum

D. Petri Duen.

in d. l. j. post nu. 50. quod tunc debeat competere conditio ex lege, non actio ex testamento irritato: quia respondeo quod respectu legatorum non censetur irritatum, imo respectu legatorum perinde est ac si hæres legitimus scriptus esset in testamento, vt in d. l. fin. in ff. de hæred. insti.

3 Tercio ampliatur, vt procedat etiam in legatis que conseruantur de iure speciali coniunctis personis, iuxta titulum. ff. de legat. præst. Ita tenent Bald. & Ang. in l. j. in ff. C. de bon. poss. contra tab. Ias. in d. l. j. nu. 5. C. com. de lega. Et licet contrarium teneat idem Ias. in l. j. nu. 102. ff. de lega. j. quem sequitur ibi Nig. in nu. 52. colū. 29. vers. 3. procedit, & in col. 2. in ff. per dictum Bart. in l. in testamen. in vlt. q. ff. de condit. & demon. vbi quando conditio habetur pro impleta de iure speciali fauore libertatis, iuxta text. in l. si peculium. §. is cui seruus. ff. de statulibe. nō competit actio ex testamento, sed actio in factum, vel officium iudicis: tamē argumentum Ias. contra Bald. & Ange. non ob. quia arguit ex diuersis habentibus rationem diuersam & separatam: nam quando conditio habetur pro impleta de iure speciali quod tunc legatum conseruetur, illud est contra verba & mentem testatoris, nimirum si non competit actio ex testamento: secus in legatis que conseruantur per titulum de legatis præstandis, & sic illa conseruatio fit secundum voluntatem ipsius testatoris qui voluit legata præstare: hinc videmus qd vbi habetur conditio pro impleta de iure communi, quia stat per heredem quo minus impleatur, tunc actio competit ex testamento: quia habetur pro impleta, secundum voluntatem testatoris: ita tenet Bart. in l. in testamento. in vlt. q. quem sequitur Ias. in d. l. j. nu. 107. ff. de leg. j.

1 Limita primo, vt non procedat quando conseruantur legata per titulum, si quis omiffa causa testamenti, & hærede repudiante ex testamento in fraudem legatariorum, & aduente ab intestato: nam cessat actio ex testamento, & competit actio in factum prætoria: Ita Bar. in l. si pecuniam. ff. si quis omiff. cau. testa. per illum text. quem sequitur Ias. in d. l. j. num. 108. & in l. si hæredis seruus, in ij. notab. ff. de legat. j.

2 Secundo limita, & intellige hanc Regu. vt hodie competat, via executiua pro legato relicto in testamento: Ista est gloss. notab. quā ibi sequitur Ange. nu. 57 in Authen. de hæred. & falci. in §. illud. in verbo decreto. colla. j. quam opin. sequitur Ale. in l. si. nu. 3. & ibi Ias. nu. 6. C. de edict. diui Adria. tollē. idem Iason in l. pactum inter heredem. nu. 7. ff. de pact. Segura in l. si ex legati cau. num. 66. ff. de verb. oblig. & hanc opinionem tenet etiam Rodericus Suarez, in l. post rem iudicatam. fol. 12. colum. ij. in ff. vers. 6. casus. nu. 1. cum seq. ff. de re iud. licet Alex. sibi met contrarius teneat contrariam opinionem in l. si cum dorem. in §. eo autem tempore. nu. 6. ff. solu. matr. & in l. ait prætor. in §. j. nu. 5. ff. de re iudic. quem sequitur Phi. Deci. in d. l. si. nu. 16. C. de edict. diui Adria. tollen.

Alias limitationes ad hanc Regulam ponit Ias. in d. l. j. nu. 4. C. cōmunia.

Regulæ vtriusque iuris selectæ. 8

munia, de lega. & in d. l. j. nu. 10. ff. de lega. j. & ibi Francis. de Rip. nu. 47. cum seq. Niger nu. 47. quas referre non laboro cum facile inueniri possint. Effectus autem vtrum actio competat ex testamēto vel in factum, ponit Ias. in locis supra allegatis.

REGVLA XVI.

Actio ex pacto nudo in ligis, & treugis bene oritur: & ideo omnis poena in tali pacto apposita est efficax ad agendum, cum sit inducta ad non delinquendum, vt in l. non impossibile. ff. de pact. & quia pacta publica non eget fomento verborum, vt in l. conuentionum. ff. de pact. tenet Bal. in c. j. nu. 11. de pact. quem sequitur Ias. in l. iuris gentium. in §. sed cum nulla. nu. 27. ff. de pact. & in l. lecta. nu. 12. ff. licet, pet. facit tex. in c. noli existimare xxiiij. q. ij. & in l. fidem rumpens. C. de infam.

- 1 Amplia primo, vt etiam talia pacta per successorem reuocari non possint: Ita tenet Alber. in l. conuentionum. ff. de pact. & in l. digna vox. C. de legib.
- 2 Amplia secundo, vt etiam Papa possit compellere principes ad seruandam pacem inter eos contractam, vt in cap. nouit de iudi. Ita concludit Marti. Laud. in tract. de confederatione princ. notab. 29. incipien. Papa potest.
- 3 Tertio amplia, vt non solum procedat in pactis pacis, sed etiam in pactis treuge: Ita notabiliter tenet Corne. post alios doct. per eū allegatos, in j. parte consi. clxxv. incip. presens consultatio. Dec. in consi. 531. inci. accurate diligenter.
- 4 Quarto amplia, si durante tempore treuge aduersarius frangeret mihi fidem: quia tibi propter hoc non debeo frangere. Ita tenet Anto. de Bur. in c. peruenit. el ij. de iureiu. nu. 4. Mart. Lauden. in tract. de confed. princ. notab. xvj. incip. in treugis.
- 1 Limita primo, vt non procedat, quando alter ex contrahentibus efficeretur bannitus, quia tunc non esset sibi seruanda fides: Ita tenet Paris de Puteo in trac. de re mil. li. 9. c. 19. & hoc intelligo quando efficeretur bannitus post datam fidem: secus si tempore pacti erat iam bannitus: Ita tenet Albe. in d. l. conuentionum. ff. de pactis. vbi se remittit ad ea quæ dixit in l. presenti. C. de his qui ad ecclesi. confug.
- 2 Secundo limita, vt non procedat quando fides rumperetur ex noua causa. Ita tenent Bar. & Angel. per tex. ibi in l. aut facta. in §. causas. ff. de poen. cum simil. quos sequitur Cor. in j. volu. consi. clj. & 4. volu. consi. ccxlvij.
- 3 Tertio limita, vt non procedat quando pactum esset resolutiuum pacis vel treuge: & ideo vt si in contractu pacis apponatur pactum, qd liceat alteri federa pacis rumpere, tale pactum non valet: Ita tenet Bal. in Aut. sacramenta puerum. num. 2. C. si aduer. vend. quem sequitur Corset. in d. tract. de priui. pacis. priuile. xcviij

4 Quarto

D. Petri Duen.

- 4 Quarto limita, vt non procedat in fide data hosti per priuatū, quia illa non est seruanda: secus in fide data per Capitaneos & Duces belli: Ita tenet Corn. in d. cōf. 175, pro quo facit id quod tenet Mart. Laud. in tract. de confœde. prin. notab. 49. vbi dicit, q̄ hosti publica fides seruanda est, licet priuata fides seruata non sit. allegat Bald. in l. pacifici, ff. de pact.

REGVLA XVII.

Actio pœnalis sublata durat hypothecaria. Hanc regulam ponit text. in l. intelligere. C. de luitio. pigno.

- 1 Ampliatur primo, vt etiam procedat in p̄scriptione: quia sublata personali per p̄scriptionem triginta annorum, iuxta l. sicut C. de p̄scrip. xxx. vel xl. anno. hypothecaria quæ aliquando durat longiori tempore, durabit adhuc donec durat eius vita: iste est text. & ibi glo. in iij. exemplo, quam ibi sequuntur Bal. & Salic. in d. l. intelligere. Pau. de Ca. in l. eos qui. nu. 2. C. de vsur.
- 2 Secundo amplia, vt procedat si personalis esset sublata confusione, s. si creditor successisset debitori, & esset grauatus per fideicommissum de restituenda hæreditate alteri: quo casu actio personalis esset confusa per additionem, vt in l. debitori. C. de pact. tamen tunc hypothecaria remanet, vt in l. debitor. ff. ad Trebellia. & notat Ale. in d. l. debitori. & est text. & ibi glo. in l. ex sextante. §. latinus, ff. de excep. rei iudi. gl. & Bal. & Sali. in d. l. intelligere.
- 3 Tertio amplia, vt procedat etiam sublata oblatione fideiussoria: quia durat etiam hypothecaria, vt fideiussor qui pro me intercessit, & dedit etiam pignora meo creditori, instituit me hæredem: nam dū ego succedo meo fideiussori, extinguitur dicta obligatio fideiussoria, ita quod creditor meus non poterit me hæredem fideiussoris mei conuenire obligatione fideiussoria, cum illa sit sublata per confusionem, sed obligatio hypothecaria qua res data est pignori a meo fideiussore adhuc durat, & creditor poterit agere contra me hypothecaria ad dictam rem, vt est text. in l. cum quis. §. fin. & ibi hoc declarat Bart. ff. de solut. Ratio est, quia obligatio fideiussoria, nec a principio, nec ex post facto stare non potest sine principali, ita notatur in l. si hæres pecuniam. ff. ad Trebell. sed hypothecaria potest stare sine principali ex post facto, licet a principio, vt in d. l. non intelligere. C. de luitio. pig. & ita tenet Pau. de Ca. in l. si. C. de si. instru.
- 1 Fallit primo, quando sententia absolutoria lata est in fauorem debitoris contra creditorem, quia per eam tollitur obligatio principalis & hypothecaria, vt in l. deferente. ij. responso. ff. quib. mod. pign. vel hypot. solui.
- 2 Secundo fallit, si creditor deferat iuramentum, & debitor iurat se non esse debitorem: quia tunc non solum non tollitur obligatio principalis, sed etiam hypothecaria: vt in d. l. deferente, & in l. soluitur. §. si. ff. quib. mo. pig. vel hypo. solui.

3 Tertio

Regulæ vtriusque iuris selectæ. 9

- 3 Tertio fallit, quando principalis actio, seu obligatio tollitur per pactum conventionem, quia tunc intelligitur etiam sublata hypothecaria vna cum ea. l. soluitur. in prin. & §. j. ff. qui. mo. pig. vel hypot. sol. & l. cum soluend. ff. de distr. pign.
- 4 Quarto fallit si debitum solutum fuit creditori, vel etiam creditori creditoris, vel alio modo satisfactum de voluntate creditoris, vel si ad tempus fuit obligatum certum pignus, vel sub aliqua conditione que postea non fuit verificata, nec euenit: istis enim casibus sicut tollitur obligatio principalis, ita hypothecaria: Vt est tex. iuncta glo. in l. i. i. liberatur, in prin. ff. quib. mod. pig. vel hypot. sol. habetur per glo. & Sali, in d. l. intelligere.

REGVLA XVIII.

ACTIO extinguitur si creditor succedat debitori. Ita probat tex. in l. debitori, & ibi gl. allegat concordantes. C. de pact. & in l. Mutiang, in si. ff. de condit. & demonst. Ratio huius regulæ secundum Bar. in d. l. debitori, in ij. opposi. sumitur a contrarietate: quia in eadem persona actiua, & passiva, obligatio esse non potest: quod clarius explicat in l. si vxor. C. de bo. autho. iudi. possid.

- 1 Amplia primo non solum habere etiam in hærede, verum etiam in fideicommissario vniuersali: Ita Bal. in d. l. debitori. nu. 4. Et facit nam fideicommissarius talis ad actiones passivas tenetur, l. j. in prin. ff. ad treb. ergo in eo militat ratio supradicta, & sic idem ius, c. translatio. de constit.
- 2 Secundo amplia in Fisco hærede, l. Vranus, ff. de fideiussor.
- 3 Tertio amplia, vt nedum actio, sed & obligatio, non tantum civilis, sed & naturalis extinguitur aditione hæreditatis: Ita concludunt Doct. in d. l. debitori, & probatur in l. debitor. ff. ad Trebellia. quia cum ibi sit speciale, ergo in contrarium est ius commune, l. ius singulare. ff. de legib.
- 4 Quarto ampliatur, vt ne dum ope exceptionis, sed etiam ipso iure sit actio extincta: Ita Bar. in d. l. debitori, ver. ad primum, quod est propter ea que habentur in l. eum qui ita, in §. qui ita. ff. de ver. oblig.
- 5 Quinto ampliatur, vt contra procedat, si debitor succedit creditori: Ita tenet gl. in d. l. debitori, probatur etiam in l. Stichum. §. aditio. ff. de solutio. facit, quia creditor & debitor sunt correlatiua: ergo dispositum in vno, in alio dispositum videtur, vt in l. si, de acceptula. & ita tenet Bal. in Rub. C. de reb. credi.
- 6 Limita primo, non procedere quando creditor fuit hæres pro partibus: quia tunc pro ea parte tantum confunditur actio, vt in l. licet. C. ad l. fal. & in l. si ab eo. C. de nego. gest. facit, quia hæres non tenetur seruare factum defuncti, nisi pro ea parte pro qua est hæres, l. cum a matre. C. de rei vendica. Ratio horum est, quia licet hæres & defunctus dicantur vna & eadem persona, vt in Auth. de iureiuranda morien, preff. §. j. coll. v, istud est verum pro ea parte pro qua est, B hæres,

- hæres, & non ultra: vt est gl. fi. in l. 2. C. de heredi. actio.
- 2 Secundo fallit quando hæres fecisset inuentarium. glo. 2. in d. l. de bitori. quã Bal. ibi sequitur. nu. 2. & in alijs locis adductis per Alex. ibi. col. 3. vult enim gl. illa, quod factio inuentario per creditorem. hæredem debitoris effectum, durat actio, et non confunditur: et illam gl. sequitur Pau. de. Castr. ibi. col. 1. mouetur gloss. per tex. in l. fin. §. & ipse. C. de iure deli. & ita gl. intelligit ibi Bart. quãuis cũ ea nõ teneat.
 - 3 Tertio fallit, quando essemus in actiõne reali, quæ non confunditur: Ita Bald. vbi adducit rationem prædictæ limitationis, in d. l. si xvor. quem sequuntur Alex. & Soci. in d. l. debitori. nu. 3.
 - 4 Quarto prædicta Regula habet locum in creditore succedente effectualiter, qui addit: Ita probat text. cum concord. in d. l. debitori. quæ additionem considerant, et actiõnes tunc competentes extinguuntur: secus in eis quæ postea nascuntur, & si ex causa hereditaria, quæ qualitas adiecta verbo, intelligitur secundum tempus verbi. l. in delictis. §. extraneus. ff. de noxal. & ita declarat Aret. in consi. 148.

REGVLA XIX.

- ACTIO oritur ex pacto nudo donationis. l. si quis argentum. §. fin. autem. C. de dona. Fortu. Garcia latissime in l. legitima nu. 6. ff. de pact. Soc. in cõs. 53. vol. 4. col. 3. incip. viso instrumento.
- 1 Amplia primo, vt procedat in donatione remuneratoria: Ita Ioan. de Imo. & Rom. in l. in hædibus. §. j. ff. de don. & in l. iuris gentiũ §. quimmo nu. 19. ff. de pact. vbi post alios per eũ allegatos tenet contrariũ. mouetur, quia tex. in d. l. si quis argẽtũ. est correctorius, & ideo stricte interpretandus. Sed opin. Imo. & Rom. videtur mihi verior: nam ille qui habet rem ex donatione propter benemerita, non dicitur illã habere ex titulo lucratiuo, sed potius ex oneroso. l. sed si l. §. confuteuit. ff. de pet. hæ. Ita tenet Panor. in c. cum ecclesia. nu. 4. de Simo. sed absurdum est melioris conditionis esse illum, qui habet rẽ ex titulo lucratiuo, quam qui habet titulum onerosum: iuxta gl. in §. item si quis. in verbo, in fraudẽ. Instit. de actio. cogita tamen circa hoc: sed verior & tutior videtur mihi opinio Imol. & Rom. quam ante eos tenuit Abb. in l. ambitiosa. in prin. ff. de decre. ab ord. faciend.
 - 2 Secundo amplia, vt procedat in donatione causa mortis, secundum glo. in l. cum pater. in §. Mæuius, in verbo, donabar. ff. de lega. 2. quæ ab omnibus approbatur, secundum Corn. in consi. cccxxxvij. l. colũ. vers. donatio causa mortis. vol. iij. Roma. in sing. ccccxix. Tiracquel. in legibus connubial. in gl. iij. nu. 75. Iaso. in §. in personam. nu. 71. instit. de actio.
 - 3 Amplia tertio, in pacto nudo donationis ob causam: Ita Ioan. Faber in §. aliz Instit. de actio.
 - 4 Amplia quarto, quod non solum procedat in fauorem donatarij, sed etiam in fauorem donatoris: Ita concludit Rip. in l. si. q. xxx. C. de reuocand. dona.

- ¶ Amplia quinto, vt procedat in pacto nudo donationis propter nuptias. Ita Cyn. & Bal. in Authen. eo. decursum. C. de donat. ante nup. quos sequitur Ioann. Bapti. Caccialupus in tract. de pac. q. 17.
- ¶ Amplia sexto, q̄ in tantum procedat, q̄ etiam donatio hodie est contractus nominatus, secundum gl. in l. in ædibus, in §. e rebus. ff. de dona. Ita concludit Rip. in d. l. ff. q. xxxv.
- 7 Septimo amplia, vt nō solū pcedat, q̄ datio vel traditio interueniret in pacto, sed et si in illo pacto nudo donationis factū pmittatur. Ita tenet Ale. in l. iuris gentiū. §. sed cū nulla. ff. de pactis reprobata opinione Bar. qui contrariū tenet in l. si vnus. in §. pactus ne peteret nu. 12. ff. de pac. de quo vide Foru. Garcia in c. j. nu. 38. de pac.
- 8 Octauo amplia, etiam si donatio sit mista cum cōstituto: exemplū potest poni, quando debens centum scienter constitueret ducenta: nā respectu centum prius debitorum erit constitutum, & respectu aliorū centum erit donatio, quæ etiam nudo pacto producit actionem. glos. & Bar. in l. hætenus §. si quis centum. ff. de constit. pecu.
- ¶ Limita primo, vt non procedat in pacto de donando, quia tale pactum non produceret actionem, cum aliud sit donatio, aliud pactū de donando: Ita tenet Salt. in l. ij. ff. de condi. ob. cau. Imo. in l. in hædibus. in §. j. col. j. ff. de dona. Alex. in l. iuris gentium. col. pe. ff. de pac. Galiaula in Rubr. ff. de verb. obl. in 4. q. Aret. in cons. 28. Mathe. in notab. xlvj. Purpura. in l. j. nu. 65. ff. de iurisd. omn. iud. que limitatio est tenenda, quanuis Foru. Garcia in l. legitima. in ij. col. & in l. iuris gentium. nu. 31. ff. de pac. tenuerit contrarium.
- ¶ Secundo limita, vt non procedat in pacto nudo donationis presump. Ita tenet Bartol. in l. iuris gentium. in §. quini mo. ff. de pact. Ale. in l. si aliquam rem. vbi Clau. de Seyfello. nu. 5. dicit istam esse communem opin. ff. de acquiren. poss. Soci. in cons. 44. circa fi. vol. 4. Iacob. de Nigris videtur etiam tenere hanc opin. in l. j. in iij. fundamēto 4. limitationis ad Regulam, q̄ dominium rei legatę transit recta via in legatarium. ff. de leg. j. Paul. de monte Pico in reper. l. in quārtam. col. xxxj. ff. ad l. Falcid. Quam limitationem declara vt procedat de iure ciuili, non autem de iure canonico: Ita idem Galiaula, licet sub dubio firmat in d. R. ff. de verb. obl. quod audacias ante eum tenuit Corn. in cons. 228. vol. 3. nu. 15.
- ¶ Tertio limita, vt non procedat in casu posito a Mathe. in sing. 27. incip. nota quod si promitto.

REGVLA XX.

ACTOR tenetur ædere reo instrumenta ad exceptionem fundandam. Hanc Regulam ponit Bar. in l. & quia diuo. nu. j. in j. lect. C. de æden. per rex. in l. non est nouum. & in l. iustum eo. ritu. quem sequitur Alex. ibi. Hanc regulam dicit esse communem, & latissime eā examinat Franc. Purpur. in d. l. & quia diuo. vbi eam quadrupliciter limitat a nu. 8, vsque ad nu. 16.

REGVLA XXI:

ACTOR tenetur sequi forum rei: Ita probat text. in l. iuris ordinem. C. de iurisd. om. iud. in l. in criminali, eod. tit. in l. si. vbi in rem actio. de iure Cano. tex. in c. cum sit generale, de foro comp. & in c. si clericus laico. m. eo. ti. facit etiam tex. in l. iij. in prin. ff. de alie. iud. mut. cau. facti. ibi. quia si cum eo qui alterius prouincie est experiar, in illius prouincia experiri debeo.

Hanc regulam limitat octo modis Barth. Soc. in reg. x. vndecim modis limitat Maria. Soc. in d. c. cu sit generale, a nu. 8. vsque ad nu. 18. de iure nostro Regio limitatur hec reg. 14. modis, vt in l. xxxij. tit. 2. par. 3. & in l. iij. tit. ij. ea. par. & in si. Bartho. Soci. ponit mirabilem cautela per quam fere nunquam actor sequeretur forum rei.

Amplia hanc reg. vltra eos duobus modis, vt per Alex. Lofeu in d. l. iuris ordinem, in nu. 8. vbi etiam ponit alias tres limitationes.

Limita etiam quinquaginta & duobus modis, vt per Specu. in tit. de compe. iudi. adit. in §. generaliter, nu. 1. cum seq.

REGVLA XXII.

ACTOR non probante reus debet absolui: Ita probat tex. in l. q̄ accusare, C. de eden. De iure Regio. tex. in l. cccix. tit. 2. par. 3. & in l. j. ti. vj. l. ij. fori: etiam si reus nihil p̄stet probationis vel defensionis.

Hanc reg. ampliat 2. modis & limitat quindecim modis Hyppol. de Marfil. in l. de minore, in §. tormenta. ff. de questio. vltra quas limitationes, vide alias per Fran. Purpur. in d. l. qui accusare. a num. 8. vsque ad finem, vbi notabiliter declarat materiam huius regulę.

REGVLA XXIII.

ATTESTATIONES testium licet sint inualide, de consensu tamen partium conualidari possunt. Hanc Regulam ponit Bal. per tex. ibi in l. si. nu. 1. C. de testi. glo. in c. cum causam que inter Archiepiscopum, eo. tit. de testi.

Limita primo, nisi testes fuissent recepti ante litem contestatam, et sic in casu non permisso: quia regulariter non possunt recipi testes litem non contestata, vt per totum, vt lite non contestata, nam tunc tales attestaciones inualidę non possunt conualidari de consensu partium: Ita concludit Bal. in l. j. ff. de fori. & in auth. si quis in aliquo, C. de eden. Ratio est, quia litem contestatio, & similes actus, qui sunt de substantialibus iudicij, non possunt tolli consensu partium: ita notabiliter concludit glo. in c. de causis, de offic. deleg. & sic iste defectus non potest suppleri consensu partium: alias autem secus, scilicet si testes non iurati deposuissent: nam tunc licet eorum dicta sint inualida, possunt tamen conualidari partium consensu: & ita debet intelligi glo. in d. c. cum causa.

Secundo

l. 23. C. de bal
ca. de 6. p. 5.

Regulæ vtriusque iuris selectæ. 11

Secundo limita, in dictis testium qui corrupti deposuissent, non possunt convalidari consensu partium: Ita concludit Bar. in Auth. at qui semel, C. de prob. ubi et dicit, quod illud quod solemus dicere, quod publicis attestacionibus non sunt alij testes recipiendi super eisdem articulis, debet intelligi & limitari, nisi interueniat consensus partium: Ita tenet Abb. in c. fraternitatis, de testi. quod dicit communiter tene- ri Paul. Pari. in d. e. fraternitatis, nu. 53.

Tertio limita, si attestaciones essent nullæ, eo quia receptæ per iudicem incompetentem, non possunt convalidari consensu partium: per id quod habetur in toto tit. C. si a non compe. iudi. & in c. at si clerici, de iudi. Quod verum puto, nisi sua iurisdictione possit prorogari con- sensu partium: per id quod habetur in l. ij. ff. de iudi. & in l. si qui ex cõ- sensu. C. de episc. audien. tractat notabiliter Ias. in l. j. §. & post ope- ris, nu. 11, cum alijs, ff. de noui ope. nuntia.

REGVLA XXIII.

A C T V S & dispositio verificantur in prima vice l. boues, in §. hoc sermone, ff. de verbor. sign. Hanc regulam ponit Bar. in l. j. ff. ad l. Jul. maiest. & in l. dotis, la ij. ff. de iur. do. Hanc regulam limitat quatuor modis Socin. in reg. 13, in posterioribus, duobus modis per D. Bernardum de Luc. in reg. d. c. xiiij.

Amplia pluribus modis, & limita septem modis, vt per Feli. in c. innouamus, de treu. & pace, num. 3. cum seq. Alias limitationes ad hanc Regulam vide per Paulum Pari. in consi. 14. nu. 14. in 4. volu. per Carol. R. uin. in consi. lxxij. nu. 7. volu. 3. & per Ias. in l. duobus, in §. ei qui nu. 2. & 19. & 20. ff. de iureiur. & in l. diuortio, in §. quod in an- no, nu. 12. ff. solu. mat.

Additio, vide And. tirac. in d. §. hoc sermone, vbi ponit xxxiiij. limi.

REGVLA XXV.

A C T V S intermedius vitiat stipulationem. Hanc Regulam pro- bat tex. in l. continuus, ff. de verb. oblig.

Limita hanc regulam quatuor modis: vt per Rip. in l. stipulatio ista §. qui presens, nu. 17. ff. de verb. oblig.

REGVLA XXVI.

A C T V S nullus executioni mandatur, licet nullus remaneat. Hanc regulam ponit Preposi. vbi etiam quadrupliciter limitat, in c. dilectio, nu. 85. de appella.

REGVLA XXVII.

A C C V S A N S aliquem tenetur se inscribere ad pœnam rationis. Probatur hæc Regula in l. si, C. de accusat. & in auth. sed nouo iure

B 3 C. de

D. Petri Duen.

C. de adul. per totum. C. & ff. ad Turpil. & de calum. De iure Canonico probatur in c. j. & ij. 2. q. 3. & in c. j. ij. & iij. & iiij. v. q. vj. in c. qui crimen. 2. q. 8. De iure Regio probatur in l. v. & vir. titu. 20. li. 4. fori. & in l. xix. & xxvj. tit. j. Par. vij. & in l. 92. styli. & ita concludit Ias. in l. transigere. nu. 3. C. de de transa. & in consil. 2. nu. 1. v. Io. j. Alexandrin. consil. xi. nu. 7. vol. j. hanc dicit communem opinionem Matthæus de Afflictis in consti. Neap. lib. j. rub. xiiij. nu. 49. & in eod. lib. rub. xxj. nu. 5. Et dicitur ille calumniator qui falsa crimina scienter proponit, vt probat text. in c. si quem. in §. notandum. 2. q. 3. & in l. j. in §. calumniari. ff. ad Turpil. ita concludit Felin. & Joann. de Imo. in Rubri. de calum. & ibi Docto. Batt. in d. l. j. ff. ad Turpilia. Bernar. de Luco in pract. c. lix. & sic proprie dicitur quis calumniari, quando ex certa scientia iniuste agit, vel resistit: Ita tenet Iacobus Spiegel in suo Lexico iuris. in verbo, calumnia. Alcia, in l. si calumniatur. ff. de verbo. signific. Et ista poena talionis fuit in l. veteri constituta. Exod. xxj. c. Deute. xix. & postea fuit translata ad II. duodecim tabularum, vt patet in in tit. xj. de iniuriis. teste ibi Spiegel. & Ioan. Oldendor. num. 4. & sic constat legislatores diligenter legisse tabulas Hebræorum: postea tamen fuit reuocata pretorij iuris clemētia, vt testatur Aulus Gellius lib. xix. Noctiu Atticarum: vbi assignat duas rationes, scilicet incommoditatē legis, & rependendę poenę, id est, retaliandę difficultatem: de qua poena meminit Diuus Augustin. in c. pe. xiiij. q. j. sed de iure Canonico, & Ciuili, vt supra patet, fuit introducta.

Quam regulam limita quatuor modis, vt per gloss. in l. iij. C. qui accusat. non poss. in verbo, pagina. quas ampliori stylo sequutus est Hostien. in c. super his de accus. Lucas de Penna ponit alias limitationes ad hanc regulam in rub. C. de dela. lib. x. Et melius quam alibi limitat hanc regulam xvij. modis, vbi latissime prosequutus est hanc materiam, Ioan. Igneus in l. fideicommissam. nu. 119. vsque ad num. 163. ff. ad Senatuscons. Syllani. Est tamen notandum quod de consuetudine prædicta Regula non seruatur, & sic valet consuetudo per quam poena talionis est sublata: ita tenet Bart. in l. si cui ff. de accus. quem sequuntur Ang. & Salic. in autli. sed nouo iure. C. de adult. Hyppol. in pract. cri. §. sequens. nu. 21. Lancel. Dec. in l. transigere. C. de transa. Phil. Deci. eius frater in l. si fugiui. nu. 22. C. de ser. fugiti. Nicolaus Belon. in consil. xliij. nu. 12. Felin. in c. super his. num. 5. de accus. Alciat. in lib. viij. parergon. c. 8. Ratio est, ne propter antiquum rigorem accusatores retrahantur ab accusando, & sic delicta remanerent impunita, contra text. in l. ita vulneratus. §. penul. ff. ad l. Aquil. in c. vt fame. de senten. excom. & hanc opinionem firmat esse veram Matth. de Affl. in consti. Neapol. libr. j. rub. l. j. nu. 1. & in libr. ij. rub. xiiij. nu. 6. Quod tamen in testibus non habet locum, sed procedit nostra Regula: ita probat text. in l. j. in §. præterea. ff. de sic. car. vbi probatur quod falsus testis in causa homicidij punitur tanquam homicida, si dolq malo deponat: & ita per illum text. tenet Bald.

Regulæ vtriusque iuris selectæ . 12

Bald. in c. j. in §. iniuria de pace iur. fir. in V. si. feu. & in l. ij. C. de reb. credi. Corser. in sing. inci. testis. el. 12. Ias. in l. & si ll. nu. 5. C. si contra ius vel vtili. publi. & in l. si duo patroni. §. si. nu. 5. ff. de iureiur. in §. item si quis postulante. nu. 64. Insti. de actio. Barthol. Chaf. in confue. Burgund. rub. j. in tit. des iustices. fol. 14. col. iij. nu. 15. pro quo est gloss. in c. rex debet furta. xxiiij. q. v. probatur de iure nostro regio in l. xxvj. tit. xj. par. 3. & in l. 83. Tauri.

REGVLA XXVIII.

ACCVSATIO facta de crimine, vel inquisitio tanquã cõmissa certo tẽpore vel loco, si probetur de alio tẽpore, vel loco, debet sequi absolutio. Hęc regula probatur in l. denuntiaste. in §. quid tamen ff. de adult. ponitur per Docto. in l. si per alium. in §. docere. ff. ne quis eũ, qui in ius vocat. est vi exi. Iaso. in l. interpositas. C. de transf. Floria. in l. si cui. ff. quẽadmo. seruit. amittã. Angelus in l. quid ergo. §. pena grauior. ff. de infami. Canon. in c. licet causã. de probationibus.

- 1 Limita primo, quando locus vel tempus non esset variabile: quia esset impossibile quod sit nisi vnum: quia tunc licet non probetur locus vel tempus in accusatione deductum, debet sequi condemnatio, ex quo locus vel tempus non alterat ipsum factum vel pœnam: Ita tenet Ange. de Perus. in d. §. quid tamen nn. 4.
- 2 Secundo fallit, quando inquisitus esset confessus delictum: Ita tenet Angel. in l. si vacantia. col. 33. versi. quero si inquisitus. C. de bonis vacan. lib. x. de quo vide Bald. qui videtur aliter dicere in l. quoniam in ff. de his qui not. infra.
- 3 Tertio limita, quando in inquisitione esset clausula, quæ cõmuni ter solet apponi, videlicet super quibus omnibus & singulis procedere intendit simul & diuisim, & omni meliori modo quo potest: Ita tenet Bal. in l. et si seuerior. C. de his qui not. inf. Flor. in l. in delictis. in §. si detracta. in ff. de noxa. Ange. Aret. in tracta. maleficio, in parte, super quibus omnibus & singulis, nu. 4.

REGVLA XXIX.

ACCVSATVS non potest reaccusare accusatorem suum post nomen rei receptum inter reos. Probatur hęc Reg. in l. is qui reus. ff. de pub. iud. in l. neganda. C. qui accusa. non poss. in c. neganda. 3. q. 2. de iure Regio. tex. in l. 4. tit. j. par. 6.

Limita hanc Regulam decem modis, vt per Maria. Soci. in c. ex literis. a nu. 69. vsque ad nu. 79. de mutuis petitio. vbi in nu. 65. ponit quando dicatur nomen rei receptum inter eos.

REGVLA XXX.

AD cõpromissum faciendũ iudex partes litigantes cogere nõ potest.

B 4 test.

D. Petri Duen.

testamen. Ita probat glo. & ibi Bartol. in l. furt. in §. qui ius. ff. de his qui not. in fa. tex. in §. si. & ibi Ange. in Auth. vt litigates iurent. colla. §. in c. fin. & ibi Bald. in iij. col. de rescrip. Bart. in l. congruit. ff. de offi. præsi. Bal. in præ. Decreta. nu. 28. glo. vbi doc. in l. j. in §. & post operis. ff. de noui ope. nuntia. quod etiam hodie est decisum, vt etiam inter consanguineos non habeat locum in pragma. 25. de Segouia, anni 1534.

Hanc Regulam limita tribus modis, vt per Ias. in l. quidam existi- mauerunt. nu. 4. ff. si cer. pet. quas limitationes posuit Iacobi, de san- cto Georgio in l. si vero. nu. 1. C. de iudic. Septem limitationes ad hanc Regulam posuit Feli. in rub. de treug. & pace. vbi notabiliter tractat materiam: quam regulam latius explicabimus infra, in Re- gu. incip. Affines.

REGVLA XXXI.

ADMISTRATORES seu officiales, vt sunt tutores, curatores, & si- milis, non possunt emere res illorum seu bona, cuius vel quorum ad ministrant. Facit & probat tex. in l. si in emptione. §. fin. ff. de con- trahen. emp. vbi dicit tex. q. tutor non potest emere rem pupi. glo. in l. cum ipse. C. eo. tit. ibi, cum dicit, habet locum hæc in omni officio publico vel priuato. & si isti contrahunt puniuntur, vt in l. non licet, ff. eo. tit. vbi tex. dicit q. amittunt rem, & condemnantur in quadru- plum, facit etiam tex. in l. qui officij. ff. de contra. em. & in l. j. & ibi doc. C. de contrac. iudi. in l. plebiscito. ff. de offi. præsi. notatur in lau- fertur, in §. j. ff. de iure fisci. Hæc Regula probatur in tutoribus & cu- ratoribus in l. j. tit. v. lib. v. ordina. & in l. xiiij. tit. vlti. lib. viij. ordi- na. & in l. iiii. tit. v. par. v. hanc Regulam ponit, Soci. in Regu. 278. vbi eam limitat septem modis.

Et quia Socinus tantummodo ponit regulam in officialibus admi- nistrantibus iustitiam, diuidam eam in duas partes. In prima parte po- nam vltra eum Fallentias alias in istis officialibus qui iustitiam ad ministrant. In secunda parte quid in curatoribus & tutoribus: quæ est magis necessaria.

- 1 Primo fallit vltra Socinum supradicta Regula, nisi officialis emit rem que fuit patris vel antecessoris sui. Ita probatur in d. l. qui offi- cij, & in l. milites, ff. de re milita. ff. de re milit. & notatur in d. l. prin- cipalibus, maxime per Roma. Ratio est, quanihil proprium est filio quam patris successio. vt in Authen. quibus mod. natu. effi. legit. in §. igitur, colla. vi.
- 2 Secundo fallit, nisi contractus confirmetur silentio 30. annorum: Ita concludit Azo in Summa. C. de contrac. iudi. quæ sequitur Mat- thæus de Afflic. in c. j. §. si vero. nu. 18. de feud. Guar. atque Castal. in V. sib. feud.
- 3 Tertio fallit, nisi officialis emat finito officio, & sic tempore syn- dicatus, vt in d. l. C. de contrac. iudi. & not. glo. in d. l. qui officij, & ita tenet Ias. in d. l. principalibus, nu. 4.

- 4 Quarto fallit, vt non procedat in vltima voluntate: & ideo officialis durante officio potest hæres institui, & sibi fieri legatum, vt in l. nō dubiū, in prin. ver. potestate. C. de testa. et ibi Bar. & Doc. quam opinionem sequitur Ias. in l. principalibus. nu. 2. in si. ff. si cer. peta.
- 5 Quinto fallit in officiali, quia caperet donationem remunerationis causa, durante officio, vt in l. Aquilius Regulus, vbi Barto. in 3. opo. po. nu. 1. ff. de donatio.
- 6 Sexto fallit in officiali recipienti pignus: Ita tenet Bar. in l. in quorum. ff. de pigno. contra glo. ibi. quam doctrinam Barto. sequitur Bertachi, in tract. de gabellis. in 3. par. prin. nu. 10. Ias. in d. l. principalibus. nu. 3. Fran. Aret. in l. Gallus, in §. & quid sit tantum. nu. 19. ff. de libe. & posthu.

SECUNDA conclusio huius regulæ, scilicet quod tutores nō possunt emere rē pupilli: & sic in consequentiā q̄ non valet donatio, vel alia dispositio a minore facta ad vtilitatem tutoris, vel curatoris, seu alterius administratoris, vt probat iura supra alleg. Cuius Regulæ ratio est, quia tutores in hoc casu auctoritatem pupillis præbere debent, & tanquam in re sua non possunt: vt in l. j. ff. de autho. tut. quia tutor datus est pupillo vt eum tueatur, non vt eum spoliaret, vt in l. j. ff. de tut. & in §. tutores. Inst. eod. titu. Secunda ratio est propter metum & reuerentiā quam pupilli habent tempore tutelæ. ob ius tutelæ ipsius, vel administrationis, iste metus & reuerentia sufficit ad rescissionem contractus: tex. est iuncta glo. in l. j. §. quæ onerandæ, in verbo metu. ff. quar. rer. actio non dat. Tertia ratio est, quia alias tutores & alii administratores suos pupillos, vt hos regerent spoliarent: Ita dicit Alberi. in l. j. ff. de tutel. facit tex. in l. j. ff. de dona. inter virum & vxor. Quarta ratio est vt sit supradicta regula introducta in fauorem minorum, ne decipiantur, vt in l. j. ff. de mino.

7 Quam regulam amplia. Primo vt procedat etiam si pupillus sit hæres institutus, & grauatus restituere hereditatem tutori, non potest ipsi tutori restituere prædictam hereditatem sine iudicis auctoritate: quia non potest esse author in re sua. l. j. §. fuit quæsitū. ff. ad Trebel. cum prædicta restitutio sit ad vtilitatem tutoris, cum in eum trāseant actiones: vt in d. l. j. & per totum, Instit. de fideico. heredita. tenent Doct. in l. singularia. ff. si certum peta. ita concludit Nicol. Bello. in lib. ii. supputa. c. 14. & 15.

8 Secundo amplia, vt in tantum procedat quod etiam non valet acceptilatio facta tutori vel curatori per pupillum, seu alteri administratori durante tutela, neque etiam quidem statim finita tutela: sed ex longo intervallo secus, quia tunc cessat ratio huius regulæ, arg. l. si ventri. in fin. ff. de priuil. credit. & in l. j. in §. quæ onerandæ, ibi, in summa si incontinenti impositum sit quid liberto, quod oneret eius libertatem, dicendum est exceptioni locum fore. ff. quarum rerum actio non datur. Sed ex intervallo post redditas rationes & reliqua, cum nemo videatur eum cogere, vt promittat, tum bene potest: quia qualitas iuncta verbo, debet intelligi secundum tempus verbi. l. in deli.

D. Petri Duen.

delictis, §. j. ff. de noxa. & ne officium sit alicui damnosum. l. si. quis. ff. si quis omnia cau. testamen. possit tamen minor læsus postea restitui, per l. j. ff. de mino.

- 3 Tertio amplia, vt etiam habeat locum in contractu donationis quæ donatio tutori per pupillum fieri non potest: quod non solum est verum in donatione immobilium, verum etiam mobilium, vt in l. si ita. ff. de fideius. & in l. bonorum ff. de verb. sign. quod etiam intelligo non solum habere locum in tutoribus vel curatoribus, sed etiam in alijs: etiam si ipsos tutores vel curatores nihil tangat, non valet supradicta donatio: vt in l. tutor ad vtilitatem. ff. de admi. tuto. & in l. fin. C. si maior factus. imo etiam si tutor in hoc casu pupillo præstiterit auctoritatem, tenetur: vt in l. j. in prin. ff. de tu. & ratio. dista. quia donare est perdere, vt in l. filius familias. ff. de donatio.
- 4 Quarto amplia, vt etiam procedat in cessione: quia cessione facta per pupillum tutori, non valet: quia donationis vicem plerunque habet, vt in l. penul. & fina. C. manda.
- 5 Quinto amplia, vt non solum habeat locum in persona tutoris & curatoris, verum etiam habeat locum in persona consanguinei ipsius tutoris, Ratio est, quia fieret fraus de persona ad personam, vt in l. pupillus. in §. sed et si per interposita. ff. de admi. tuto. notatur in l. fraus ff. de legib. & in regu. que in fraudem. de re. iur. lib. 6.
- 6 Sexto amplia, vt etiam procedat in testamento facto ab adulescente in fauorem tutoris vel curatoris, vt etiam non valet, quia non libere videtur factum ut de cet: ut in l. j. C. de sacrosanc. eccl. et in l. j. & per totum. C. si quis aliquem testamen. prohi. quamuis si alius prohibitus fuisset institutus, ualere. ut in l. qua etate. ff. de testamen.
- 7 Septimo amplia, ut supradicta regula habeat locum in custode: de quo potest poni exemplum in c. cum locum. de sponsa. vbi dicitur quod quando agitur de fœdere matrimonij, debet custodiri mulier in loco tuto: quod si ita mulier esset minor, non posset contrahere cum custode. Ratio est, quia ratione metus uideretur facere, ut in d. §. quæ oneranda. Idem est dicendum in minore qui est in carcere quod non possit contrahere cum Commentariensi, ut notatur in l. qui in carcerem. ff. de met. cau.
- 8 Octauo amplia, ut non procedat etiam si contractus fieret in præsentia amicorum: quia licet præsentia amicorum tollat suspensionem, ut in l. transacionem. C. de transacio. tamen non tollit prohibitionem huius regulæ, licet cõtrarium teneat Bar. in repet. l. frater a fratre. nu. 51. ff. de condi. indebi. ubi expresse loquitur in casu huius regulæ, quæ sequitur ibi Ias. in repet. nu. 42. Alex. in d. l. transacionem. nu. 4. Sed contra Bartol. & pro supradicta ampliatione facit tex. in l. 14. ti. 18 li. 3. ord. in parte, concegeramente. quæ debet intelligi, id est publice, sicut est quando fit in præsentia amicorum, quod dicitur publice fieri.
- 9 Nono amplia, ut etiam hæc Regula habeat locum, si contractus inter tutorem & pupillum fieret in præsentia iudicis cum iudex non possit

possit legibus probantibus hanc Regulam derogare: quia inferior non tollit legem superioris, maxime prohibitivam, ut in l. j. C. ne fideius. dot. dentur in Cle. ne Romani. de electio. alias nunquam haberent locum constitutiones uel ordinationes prohibentes aliquid fieri, cōtra l. nemo. vbi doct. ff. de lega. j. nisi iudex ex magna causa approbaret supradictum contractum, ut si nimis utile esset pupillo: uel alias, ut in l. si hominem. ff. manda. ita probat text. maxima causa interueniente in l. 4. tit. 5. parte 5.

1. Fallit primo supradicta Regula, scilicet si tutor uel curator emat rem pupilli altero tutore authorizante, l. 4. & 5. ff. de autoritate tuto. & l. non existimo. ff. de admini. tuto. Ratio est, quia isti tutores habent auctoritatem diuiduam: quod tamen intelligo uerum, ut supra dixi quando fieret etiam cum magna causa, ut probat text. in l. 4. tit. 5. parte 5.
2. Secundo fallit, quando tutor accepisset possessionem alicuius rei sibi debitæ antequam fuisset tutor: ut in l. fistulas. in §. j. ff. de contrah. empt. Ratio est quia agitur de executione alterius contractus & vacuæ possessionis, in quibus non requiritur auctoritas p̄sidis, ut in l. j. C. quando decre. opus non est.
3. Terio fallit, quādo pupillus esset debitor tutoris, quia tūc poterit sibi soluere, si debitum esset pecuniarum. l. quoties §. licet. ff. de admn. tuto. sed si res essent immobiles, requirentur solentitates positę in l. magis puto. ff. de reb. eorū. & in l. si p̄diū cū alijs. C. de p̄d. mino. notant docto. in l. singularia. ff. si cer. pet. Et idem quod dictū est de tutore, quod potest sibi soluere, habet etiam locum in exccutore dato in testamento Ita tenet Ioan. And. in additionibus ad specu. in titu. de instrumen. editio. in §. nunc aliqua. uer. 29. nu. 30. quę sequitur Bal. licet de Ioan. And. nullam mentionē faciat, in l. non est dubium. nu. 4. C. de leg. allegat text. in d. l. fistulas. in §. fundum. eandem opinionem tenet ibi Paulus de Cast. & Iason nu. 4. in 2. limitatione. neque talis exccutor propter hoc incidit in p̄nam. d. l. non est dubium. quā opin. sequitur Phil. Dec. in consi. 243. nume. 3.
4. Quarto fallit, quando pupillus factus maior approbauerit illum contractum l. si. C. si maior fact. l. pupillus §. item ipse. ff. de admini. tutorum. Quod tamen intelligo uerum, quod ualebit supradictus contractus a tempore approbationis, & non ante, cum a principio nullus fuit, ob id non potest conualescere, l. quod in initio. ff. de regul. iur.
- Quinto fallit, quādo cūque ex contractu resuaret commodum pupillo. Ratio est, quia cū hęc regula fuit introducta fauore pupillorum, ne decipiantur, & bonis suis priuentur: igitur in fauorem ipsorum ualebit: ut in §. j. in §. de autho. tuto. in l. non eo mirus. C. de procu. gl. in l. 2. ff. de acceptilatio. tex. est in l. 3. ti. 7. lib. 3. fori. et in d. l. 4. ti. 5. parte 5.
6. Sexto fallit, in substitutionibus pupillaribus, quia non sunt a pupillis tutoribus: & sic requiritur, q̄ sint factę ab ipsis pupillis quia ubi

vexba

D. Petri Duen.

verba non conueniunt, neque dispositio, l. iiii. §. toties. ff. de damno infecto. Et quia substitutio pupillaris potius est dispositio testatoris, quā filij pupilli. l. Papinianus. §. sed neq; impuberis. ff. de inoffic. testa. & est prouisio patris magis, quam filij. l. patris & filij. ff. de vulg. & pupill. & sic substitutio valet, vt in c. si pater & ibi Doct. de testa. lib. 6.

7. Septimo fallit, quando cūque fieret contractus cum auctoritate iudicis. Quod tamen intelligo verum, vt supra dixi in 9. amplia, scilicet, quod causa debet esse maxima, & iure conueniente: nam alias non potest minor etiam cum decreto facere talem contractum, vt in l. §. & ibi Bar. C. si maior fact. quem sequitur Barba. loquendo in donatione, in consi. 40. col. 17. vers. capio aliud dubium in 3. vol. vbi dicit, qd in tantum hoc procedit, etiam si minor iurauerit talem donationem, idem tenet in consi. xli. in 4. volu.
8. Octauo fallit, quando pupillus esset ditissimus, & contractus factus, vel donatio esset modice quantitaris: quia de modicis non curat pretor. l. scio. ff. de restitut. in integ. l. cum plures in fine ff. de administr. tutor.
9. Nono fallit in minore, qui alienauerit aliquam rem pro loco, dum ibi custodiebatur professionis voluntarie faciendae causa: probat gl. §. in l. si quis Titio. ff. de lega. ij. ita tenet Bald. in l. generali nu. 3. C. de sacrosan. eccle. quā opinionem sequitur Pari. in c. in presentia. nu. 37. de proba. contra Abb. ibi. nu. 10. Circa quā questionem, vbi eam latius sine examinat, vide And. Tiraquel. in legibus concubia. in gl. 6. nu. 159. cum seq. & sic licet, vt supra dixi in 7. ampliari, qd hęc regula habet locum in custode, tamen quando aliquis custoditur professionis voluntarie faciendae causa, non habet locum. Est tamen verum qd ibi Tiraquel. loquendo in muliere quę prohibetur contrahere sine licentiā mariti, vt in l. 55. Tauri, an possit facere contractum fauore ecclesie vel pie causę, & concludit qd non, ibi. in nu. 170. Ratio in qua se fundat est, quia talis prohibitio est in fauorem mariti introducta. Sed supradicta ratio cessat in casu nostre regulę: quia talis prohibitio vt minor, non possit contrahere cum tutore, tantummodo, vt supra dixi in prim. huius regulę, est introducta in fauorem ipsius minoris, & ideo procedit, & est vera nostra limitatio: ibi Tiraquel. pro vtraque parte refert plures doctores, quos propter prolixitatem non refero, cum ibi in promptu videri possint.

REGVLA XXXII.

ÆDIFICARE potest quis, aut reficere Fortalitium, vel Castrę, & Ciuitates in suo. Hanc regulam probat text. in l. per provincias. C. de hędifi. priua. eandem regulam ponit Bartol. in ex hoc iure. ff. de iustitia & iure. num. 7. & ibi Bald. & Angel. Ratio est, quia constructio ædificiorum est de iure gentium, d. lex hoc iure.

Limita

- 1 Limita primo, nisi talia aedificia fierent ad emulationem, vel iniuriam alterius. Ita probat tex. in l. opus nouum. ff. de ope. pub. & ibi Bart. & in l. fluminum. in §. si. ibi, nisi animo nocendi. ff. de da. infect. glo. in l. per prouincias. in verbo sui domini. C. de aedific. priu. & in l. quicunq; castellorum. C. de fundis limitrop. lib. xij. in verbo, antiqitas. Bart. in l. j. in princ. ff. quod cuiusque vniuersi. nomi. & in l. si. ff. de colleg. illic. nu. 3. Innoc. in c. Pisanis. de restitu. spoliat. Ang. in l. cum eo. ff. de seruit. vrba. praed. Ias. in d. l. ex hoc iure. nu. 8. vbi Clau. de Seyfello. nu. 16.
- 2 Secundo limita, quando quis aedificaret in Limitibus Imperij Castrum vel Fortalitium. d. l. quicunq; castellorum. iuncta glos. ibi Innoc. in d. c. Pisanis. Bartol. in d. l. si. ff. de colle. illic. in d. nu. 5. Ange. in l. 12. tabularum. nu. 3. ff. ad l. Iul. maiest. Ias. in d. l. ex hoc iure nu. 12.
- 3 Tertio limita, quando aedificia praebent materiam seditionis & scandali. vt tenet glo. in d. l. per prouincias. quia tunc publica utilitas praefertur priuata. l. Lucius. ff. de euis. & item si verberatum cum sim. ff. de rei vend. Quod tamen intelligo esse verum, etiam si iste haberet licentiam Regis ad aedificandum Fortalitium: quia si talis aedificatio praebent seditionis materiam, tunc illud privilegium, si est post factum incipit nocuum esse, debet reuocari: Ita probat text. in c. suggestum. de decim. & in l. xlii. tit. 18. parte 3. & ita tenet Matth. de Afflic. in const. Neap. lib. iij. Rub. 29. nu. 5.
- 4 Quarto limita vt procedat, qd quis possit aedificare ad hoc, qd officium sit licitum: sed ad hoc vt castrum vel locus habeat iurisdictionem, vel ius ciuitatis aut municipij, hoc non licet sine autoritate Regis. Ita tenet Bart. in d. l. si. ff. de Colleg. illic nu. 15. & in l. si. ff. quod cuiusq; vniuersi. nomi. quem sequitur Claud. de Seyfel. in d. l. ex hoc iure nu. 14. & ita debet intelligi dictu Inno. in c. cum ab ecclesiarum. nu. 1. de offic. ordin.
- 5 Quinto limita, nisi per sententiam essent muri destructi: quia tunc non possunt refici, vel de nouo aedificari sine licentia regis. Ita tenet Ioan. Fab. in l. seruus. C. de poen. quem sequitur Chassane. in consuetud. Burgund. in titu. {De forestz}. §. ix. nu. 4. Matth. Affli. in d. rub. xxix. nu. 6. pro qua opinione est text. in l. sacra loca. in §. muros. ff. de rer. diuisio.
- 6 Sexto limita, nisi esset consuetudo, vt quis non possit aedificare Castrum vel Fortalitium: quia tunc illa consuetudo valet. Ita tenet Chassane in d. tit. {Des forestz}. §. ix. nu. 4.
- 7 Septimo limita, vt ista regula non procedat de iure nostro regio: vt in l. vij. tit. 7. lib. 4. ordin. & in l. 47. Tauri, in fi. & in pragmatica lxx. in antiquis. fol. 57. vbi habetur neminem posse sine licentia principis aedificare, aut reficere Castella.

REGVLA XXXIII.

AE DIFICARE, & eleuare potest quis vsque ad coelum domum suam.

D. Petri Duen.

suam. Hanc regulam ponit text. in l. altius. & in l. si hediibus. C. de serui. & aqua. in l. fin. in §. si. ff. quod vi aut clam. cum aliis iuribus al lega. in gloss. in d. l. altius. De iure nostro regio text. in l. xxv. titu. 32. par. 3. Hanc regulam ponit Soci. in regula c. vbi eam quadrupliciter limitat.

- 1 Amplia primo vltra eum, q̄ in tantum procedat regula nostra, q̄ etiam si domus mea steterit per mille annos iuxta domum tuam non ædificata. probe porero eam ædificare. Ita probat gl. in l. qui luminibus. in verbo, formam. in si. ff. de ser. vrb. præ. & gl. in c. Abb. in verbo. alciatensem monachum. de verb. signifi. Ita tenet Iaf. in §. æque si agat. nu. 41. Insti. de actio.
- 2 Secundo amplia, etiam si eleuando quis domum suam officiat luminibus vicini: quia tunc potest prædictam domum eleuare, nisi ei debeat seruitus altius non tollendi. Ita probat text. in d. l. altius. & in d. l. si in edibus. & in l. cum eo. ff. de serui. vrb. præd. etiam si vicinus esset minor vel pupillus: vt in l. altius. ff. si serui. vend. iuncta gl. ibi Dec. in l. nullus videtur. num. 1. & ibi Cagnol. nn. 4. ff. de reg. iur. Coraf. in lib. 3. Miscellanæorum. c. 24. nu. 3. Aymon. consi. 34. num. 2. vol. j. Bertrand. in consi. xxix. nu. 2. & in consi. ccxxiii. nu. 1. vol. ij. & in consi. lxxvij. nu. 1. vol. ij. primæ impresionis.
- 3 Tertio amplia procedere, etiam si in totum obscurarentur lumina seu ædes vicini. d. l. cum eo. & ibi hoc tenet Bald. & Paul. in l. binas ædes. nume. 2. in lect. Auionen. ff. de seruitut. vrb. Ange. nu. 1. in d. l. cum eo. & Cæpol. in tract. seru. vrb. præd. c. 39. nu. 1. in fin. licet Soc. in d. reg. cx. in 4. fallen. teneat expresse contra, que opinio falsissima mihi videtur, maxime cum text. in quo se fundat in iure non reperiatur.
- 4 Limita primo hanc regulam vltra Socin. quando seruitus esset imposita per pactum: vt in l. inter seruitutes. cum sequē. ff. de seruit. vrb. banorum prædiorum, & ita tenet Coraf. in l. j. num. 27. cum aliis. ff. de seruitutibus.
- 5 Secundo fallit, quando ædes vicini haberent lumen ex publico: quia tum vicinus ædificando nocere non potest talibus luminibus: nam non licet vicino aliquid in publico facere, quin liceat alteri prohibere: vt. ff. ne quis in loco pub. per torum. Ita tenet glo. in l. fluminis. in §. si. in verbo non teneri. ff. de dam. infe. & ita tenet Bartholom. Cæpol. vbi declarat istam limitationem, in tract. de seru. vrb. præd. cap. xxix. nu. 2.
- 6 Tertio limita, quando quis habet plures domus, & legat vsufructum vnus alicui: nam tunc heres non potest obscurare domum vsufructuariam in totum: sed debet modicum lumen quod habitantibus sufficiat relinquere. Ita probat tex. l. si is qui binas. ff. de vsufruct. & in l. binas hedes. & ibi gl. ff. de ser. vrb. præd. ita tenet Iaf. in d. l. ex hoc iure. nu. 15. ff. de iust. & iu. Hypp. in lingu. 154. Coraf. in libr. 3. Miscella. c. 24. nu. 6.
- 7 Quarto fallit, quando esset statutum, vel consuetudo ædificandi vsq̄

vsq; ad certam mensuram: vt est glo. in l. j. C. de ædifi. priuatis. & in l. qui luminibus. ff. de ser. urb. præd. quas sequitur Cæpol. in trac. seru. urb. præd. c. 27. nu. 5. Coras. in l. j. nu. 12. ff. de seru. & in lib. 3. Miscell. c. 24. nu. 8.

5 Quinto fallit, quando quis edificaret super re communi ipsius laborantis, & eius cuius luminibus officit: quia tunc non potest obscurare lumina alterius domus quæ est propria dicti sui confocij, & iste talis ædificando tenetur formam antiquam seruare secundum quam erat ædificatum, & si nunquam fuit edificatum super ipso pariete, melior est conditio prohibentis: vt in l. Sabinus. ff. commu. diuid. & in c. in re communi, & ibi Ioan. And. & Din. de reg. iur. lib. 6. & ita tenet Albe. in d. l. altius. quem sequitur Cæpol. de seruitu. vrb. præd. c. 36. nu. 10. & c. 39. nu. 7.

6 Sexto fallit, quando area in qua fructus trituantur, & palæstræ fructibus discernuntur, non possit habere ventum nisi ab vna parte, quia tunc ipso iure prædio vicini seruitus imposita esse videtur, ne possit alius tollere, & ventum impedire. Ita probat tex. & ibi Docto. per eum. in l. si. in §. j. C. de seruit. & aqua tex. & ibi gl. j. & Ange. in l. Imperatores. ff. de serui. vrb. præd. & ita tenet Ioan. de Imo. in l. si prius. nu. 9. ff. de no. oper. nun. Ias. in l. ex hoc iure. nu. 14. ff. de iust. & iure Ioan. Coras. in l. 3. Miscel. c. 24. nu. 4.

7 Septimo fallit, quando quis edificaret animo nocendi vicino, & sibi non prodest: vt est text. iuncta glo. in l. j. in §. denique el. 2. ff. de aqua plu. arcen. & in l. fluminum in §. si. iuncta glo. ibi. in verbo, non teneri. ff. de dam. infect. & ita tenent Cin. Bald. & doct. in d. l. altius. per tex. in l. opus. ff. de oper. publ. facit etiam tex. in l. qui data opera. in prin. ibi. sine lucro hoc affectauit. ff. ex quib. cau. maio. & hanc opinionem tenet Paul. de Cast. in d. l. cum eo. Deci. in l. nullus. nu. 1. ff. de reg. iur. & ibi Hieroni. Cagno. nu. 4. Hippoly. in sing. 154. Fran. de Ripa. in l. de pupillo. in §. meminisse. nume. 34. per gloss. ibi. ff. de dom. infect. Alexand. in consil. clxxxiii. nume. 4. vol. 2. Stephan. Beltran. consil. cccxxix. nume. 2. volum. 2. primæ impressionis. Aymon. consil. 9. nume. 1. volu. 1. Marian. Socin. Iun. in consil. lxxvj. vol. 2. Coras. in lib. 3. Miscellan. c. 24. nume. 5. Alc. in trac. præsumptio. iij. regula. præsumpt. 23. nume. j. Ias. in l. ex hoc iure nume. 8. ff. de iust. & iur. Francisc. de Ripa in l. quo minus. nume. 26. ff. de flumin. De iure regio est text. pro ista opinione in l. xix. titu. 33. parte iij. & ibi gloss. Et ista opinio est vera & communis vt ex supradictis. Docto. pater: licet Alberic. teneat contrarium in d. l. altius. & Angel. in d. l. cum eo. num. 2. Florian. in l. Sabinus. nume. 2. ff. communi diuidund. quæ opinio vt supra diximus communiter a Doctoribus reprobatur.

8 Octauo fallit in scalis: nam quis iuxta scalas edificare non potest, ita quod luminibus earum officiat, licet seruitus constituta non sit: Ita tenet Barth. Cæpol. in trac. seruit. vrbano. prædio. capi. xxxix. nume. 4.

Regula

REGVLA XXXIII.

AFFECTIO non petitur, nec eius ratione condemnatio auge-
tor. Hanc regulam ponit tex. in l. si seruus. ff. ad leg. Aquil. & in l.
prætia rerum, & in l. in lege Falcidia hoc esse. ff. ad l. Falc. in l. vni-
ca, in versu, quod re vera. C. de senten.

- 1 Fallit primo, quando utilitas est iuncta affectioni: vt in libris, in
quibus diu studui, & multum scripsi: & sic habet utilitatem iunctam
cum affectione, vt in l. videamus. ff. de in litem iura. & ita tenet Al-
ber. in l. j. eo. titu. secus si affectio sit sola.
- 2 Secundo limita, vt non procedat in casibus a iure expressis: Ita
videtur tex. in l. non tantum. ff. de appella. & ibi est vtile, quia vita
prorogatur.
- 3 Tertio limita, non habere locum in minore: ut in l. si in emptionem
ff. de minor. & ita communiter tenent Docti. secundum Pyrrh. in l.
quatenus in 2. regu. ff. de reg. iur.
- 4 Quarto fallit in casu, L. competit. §. i. & ibi Alberic. ff. quod vi
aut clam. & in casu glo. in l. fina, in verbo, non habebitur. ff. de ope-
ris seruor.
- 5 Quinto limita, quo ad inducendam actionem quam affectionis ra-
tio inducit in contractibus bonæ fidei, vt in l. cum seruus. ff. manda.
quod intelligo si affectio fuerit honesta, secus si inhonesta, quia tunc
non præbet actionem, nec auget condemnationem: Ita tenet Alberic.
in d. l. j. col. ij. ff. de in litem iuran. secus tamen est in actionibus stri-
cti iuris in quibus affectio non inducit actionem, etiam si fuerit cau-
sa honesta: ista est glo. in l. fideiussores. ff. de pac. in verbo, nec enim
quam vltra Doct. ibi præcipue Iacob. de san. Geor. sequitur Iaf. in l.
quidam cum filium. nu. 7. ff. de verb. obliga. & in l. j. nu. 7. ff. de in li-
tem iuran. & in consi. 41. volu. 3. col. pen.

REGVLA XXXV.

AFFECTVS, licet non sequatur effectus, punitur. Hanc regula-
lam probat rex. in l. j. §. diuus. ff. de sica. & in l. his qui cum telo. C.
eo. tit. & in l. si quis. non dicam rapere. C. de episc. & cleri. canoniz.
ta in c. si quis. non dicam rapere. de pœniten. distinct. 7. & in l. j. in
fin. ff. quod quisque iur. & in c. fin. de spon. cum aliis glossis allegatis
per Hyppo. in d. §. diuus. nu. 3. & circa hanc regulam vide Feli. c. j. de
presump. & melius quam alibi Thom. grammati. decisio. ij. nu. 2. cum
aliis.

Hanc regulam ponit Socin. vbi eam octo modis limitat, in regula
xxxj. Latus ponit hanc regulam, vbi eam limitat octo modis, Feli.
in tractatu de conatu. col. ij. cum seq. quas limitationes ponit etiã Hip-
pol. in .d.d. is qui cum telo. nn. 24. & in l. qui falsam monetam. ff. de si-
cat. nume. 1. cum sequē. Decem limitationes ad hanc regulam po-
nit

nit Matth. de Affli. in consti. Neapo. lib. i. rub. xj. nu. 1. Circa quam regulam vide de iure regio l. ij. tit. 3. par. vij. Hodie tñ ad hoc vt incidat in poenā, requiritur vulneratio, vt in l. ii. tit. 13. lib. 8. ordinamēti.

REGVLA XXXVI.

AFFINES Ad compromittendū de litibus cogi possunt, quādo cūq; cauetur per statutum: quod statutum in iure nostro validū est, vt tenet Bal. in prima constitu. C. §. quibus, quem sequitur Ias. in l. j. nu. 6. ff. de legib. & ita ē q̄ prædictū statutum valeat firmat Matth. de Affli. in deci. Neapo. dec. xlvj. Cur. Junior in l. frattis. nu. 2. C. de transf. Iac. de sanct. Geor. in l. j. nu. 7. in j. lect. ff. de transf. & in 2. lect. nu. 2. vbi dicit, q̄ istud statutum est fauorabile: quia est introducūm in odium litium. quod ante eum tenet Bald. in l. qui se patris. nu. 16. C. vnde lib. Tiraq. no. in tract. de causa cessante. in j. par. in prin. nu. 34.

ADDITIO. Vide pulchre Marc. Anto. Blancū, in tract. de cōpromissis faciendis inter coniunctos, secundum statuta: vbi ample examinat infrascriptas ampliat. & limit. Et ex illius lectura possūt assumi plures aliæ ampliat. ac limit. vltra hic examinatas.

1 Amplia primo procedere, etiam inter maritum & vxorem: qui licet non sunt affines, sunt tamen principium & causa affinitatis. Ita Bal. in l. affinitatis. C. commu. de success. nu. 1.

2 Amplia secundo procedere inter sponsam, & sponsam: secundum Ias. in l. quod. Seruius. ff. de condict. ob cau. nu. 2.

3 Tertio amplia procedere inter consanguineos spurios, quādo agitur inter coniunctos ex parte matris: secundum Alex. in l. ex facto in. §. si quis rogatus. ff. ad Trebel. nu. 5.

4 Quarto amplia etiam inter minores: secundum Paulum de Cast. in l. nam & postea. in. §. si minor. ff. de iure iu.

5 Quinto amplia in tutore, & procuratore. nam licet alias istæ personæ non possint compromittere sine speciali mandato. l. transact. & ibi doct. C. de transact. tamen quando eorum principales sunt cōiuncti, bene possunt compromittere: ex quo non faciunt hoc voluntarie. sed ex necessitate statuti. Ita tenet Ang. in l. non solum. §. interdum. ff. de procu. Bal. Pau. de Cast. & Alex. in l. si plures. ff. de pact. Ias. in d. l. transactiois.

6 Sexto amplius procedere, etiam si partes sint discordes in eligendis arbitris: quia tunc iudex solus eligit, & fit compromissum, vt in l. si. §. electio. C. de iudi. Ita tenet Bar. in l. in venditione in §. si. ff. de bonis autho. iudi. possiden. & in l. j. in. §. ex hoc rescripto. ff. de ventre inspicien. Alexand. in l. de die, in princip. in ij. notabili. ff. qui satisfada. cogan.

7 Septimo amplia, non solum quando principalis litigator est coniunctus, sed etiam quando author est coniunctus, licet principalis sit extraneus: Ita tenet Bar. in sua 2. dispu. incip. Pisana civitatis. & C in l.

auge. in l. vni. s, in dnam et Al: Ita vita onem in l. od vi e ope. is ra. anda. a tunc beric. s stri. t cau. enim c. in l. e in li. regu. o. C. niza. l. j. in regalis c. j. de cum regula Fel. a Hip de li. m po nit

- in l. procurator. la ij. ff. rem ratam habe.
- 1 Primo limita, dum tamen compromissum petatur ab vna ex partibus, alias si non petatur, iudex nō debet compellere partes de se ad compromittendum, vt in l. iij. in §. hoc autem iudicium. ff. de iud. in §. & quando petitur ab vna parte debet alia pars citari. tenet Alex. in consi. lxxxij. vol. j.
 - 2 Secundo limita procedere, quando staret aliqua scriptura iurata quia propter iuramentum non sit compromissum: Ita tenet Pau. Cast. in consi. xij. vol. ij. nu. 1. & 2. Alex. in consi. 37. vol. ij. nu. 1. Iaf. vbi plures alleg. in l. fratris. C. de transa.
 - 3 Terrio limita, procedere inter affines durante affinitate, secus autem si affinitas sit dissoluta per mortem, quia licet remaneat vinculum quo ad impedimentum matrimonij, tamen nō remanet quo ad compromissum: Ita tenet Bar. in l. cui eorum. in §. affinitates. & Bal. & Doct. ff. de postu. glo. & ibi Alex. & doct. in l. sed hoc ita. de iud. Pau. de Ca. in l. re iudicata. §. si. in si. ff. sola. mat. Tiraquelus tract. de causa cessante, in prima parte, in prin. nu. 31. Et ex hoc infero cessare dictum statutum inter priuignum & nouercam matris tuo patre, ex quo est dissoluta affinitas, secundum Bal. in l. affinitates. C. com. de successio. Pau. in consi. 80. vol. ij.
 - 4 Quarto limita in causa feudali: quia illa compromitti non potest non obstante predicto statuto: Ita determinat And. de Iser. in c. j. §. si inter. de lege Corra. in vlib. feud.
 - 5 Quinto limita, in causa in qua agitur de vita & malitia, in qua compromittitur: nam equiparatur feudali: Ita Matth. de Afflic. in deci. xliij. per totam, & in consi. lib. iij. Regu. 18. Anton. Capit. in deci. ccxj.
 - 6 Sexto limita, quando altera pars haberet aliquam exceptionem litis finitæ, seu impedientem litis ingressum, quia non potest ea inueniri compromissum: Ita Bal. Alex. & doct. in l. fratris. C. de transa. Bal. in l. si iudex. ff. de his qui suut sui vel alie. iur. Iac. de S. Gest. in d. l. fratris. nu. 6. Iaf. nu. 4.
 - 7 Septimo limita, quando altera pars haberet scripturam publicam liquidam, puta instrumentum, sententiam, vel obligationem. Ita concludit Soci. in consi. 4. nu. 1. vol. j. & in consi. ccc. nu. 5. in ij. vol. C. ne. in consi. 62. in iij. vol. Bar. in l. eleganter. in prin. ff. de cond. in d. bi. Iacob. de Sanct. Georg. in l. j. in j. lect. num. 7. de transa. & ibi Iaf. nu. 13.
 - 8 Octauo limita, non procedere in spurio, qui litigans cum confanguineo suo non potest petere compromissum, ex quo non dicitur coniunctus. Ita Bal. in l. id quod pauperibus. nu. 36. C. de epif. & cl. & in l. cum acutissimi. nu. viij. C. de fideicom. glo. in clem. vnica verbo, liberi. de baptis. quam sequitur Guliel. Bened. in c. Rainu. verbo, Rain. de Clera. nu. 13. Pau. Pari. in c. in presentia. nu. 76. de probatio. Quod tamen intelligo vt supra dixi in iij. amplius quando ageretur inter coniunctos ex parte patris: secus si ex parte matris.

te matris: quia tunc etiam spurius dicitur coniunctus, & petit compromissum: Ita concludit Alex. post doct. in l. ex facto, in §. si quis rogatus num. 50. ff. ad Trebellia. Alexand. in consi. 60. num. 8. in secundo volumine.

9 Nono limita, non procedere in causis criminalibus, quia in eis non fit compromissum, gl. in l. transigere, C. de transa. quam sequuntur ibi Bal. & Sali. Feli. in rub. nu. 2. de treu. & pace.

10 Decimo limita, non procedere in articulo iuris: quia ubicunque venit dubium, quod in mero iure consistit non debet compromitti, ex quo in iure omnia sunt certa & liquida. Ita tenet Bald. & Sali. in l. ancillę. in prin. C. de fur. Feli. in c. cum venissem. in prin. de iud. Alex. in consi. lxij. nu. 6. vol. ij. Iaf. consi. xxxvj. & xxxv. vol. j. Iac. de sanct. Georg. in l. j. in ij. lect. nu. 8. ff. de transact. Quod tamen declarata, vt per Iaf. in d. l. j. nu. 19.

11 Undecimo limita, non procedere quando altera tantum ex partibus legeretur: vt notabiliter determinat Pau. de Cast. in consi. cccxx. num. 3. & 4. vol. j.

12 Duodecimo limita, procedere inter affines confunctos per legitimum matrimonium: secus per simplicem fornicationem. Ita tenet Ioan. And. in c. non debet. de consan. & affini.

13 Decimotertio limita, in causis mixti imperij: quia de iure non compromittuntur, non obstante predicto statuto. Ita tenet Bar. in l. non distinguemus. in §. de libera. ff. de arbi. & in l. pretor. ff. de tutori. & curato. dat. ab eis. quem sequitur Franc. Cur. Iun. in l. fratris. nu. 4. C. de transact. Iac. de sanct. Geor. in d. l. j. in j. lect. nu. 8. & in ij. lect. nu. 8. ff. de transact.

14 Decimoquarto limita, in causa appellationis: quia in ea non potest peti compromissum non petitum in causa principali. Ita tenet Pau. de Cast. in d. consi. cccxx. nu. 1. vol. j. Iac. de sanct. Georg. in d. l. j. nu. 8. in ij. lect. ff. de transact.

15 Decimoquinto limita, non procedere in causa dandi tutelam, quia non potest compromitti: secundum Bar. & Bal. in l. pretor. ff. de tutor. & cura. datis ab his.

16 Decimosexto limita, quando coniunctus cederet suam actionem non coniuncto, quia licet compromissum fieret cum concedente, non tamen fiat cum cessionario. Ita tenet Imo. & Alex. in l. si post diuortium. in §. ff. sol. mar. Math. de Aff. in deci. Neap. dec. 74. facit text. in l. Paulus respondit procuratorem. ff. de acqui. hær.

17 Decimoseptimo limita, non procedere inter consanguineos legitimos. Ita tenet Alex. in consi. lx. nu. 7. vol. ij.

18 Decimo octavo limita, non procedere contra clericum coniunctum: quia cum sit statutum principis secularis, non potest ligare clericos. Ita tenet Bal. in c. cum venissent. nu. 6. de eo qui mittitur in possessio. causa rei seruau. quem sequitur Soci. in consi. lxxj. num. 12. in iij. volu. sed ipse clericus actiue posset petere compromissum contra laicum coniunctum, quia clericus gaudet statutis laicorum.

rum pro se, non autem contra se, vt habetur per Abb. & Mod. in c. ecclesia sanctę Marie. de confi. vbi Feli. nu. 81. Bar. & doct. in cunctos populos. C. de sum. trini. & fide cathol.

REGVLA XXXVII.

AGNATIS vel cognatis deficientibus, coniuges succedunt inter se, excluso fisco. Hęc regula probatur in l. maritus. C. vnde vir & vxor. circa quem tex. vide Maturinum Montanum in authen. de hared. ab intest. ven. coll. ix. in regula xxx. pag. 61. Ang. de Gab. in tract. de testa. in glo. iij. nu. 19.

Hanc regulam amplia duobus modis, & limita sex modis, vt per Phil. Dec. in d. l. maritus. nu. 3. vsque ad nu. 14. Hanc etiam Regulam cum sex ampliacionibus diuersis ab aliis duabus, ponit Guliel. Bened. in c. Rayn. in verbo, & vxorem nomine Adelasiam, nu. 231. vsq; ad nu. 240. vbi etiam ponit quinque limitationes ex limitationibus Decij, licet de eo mentionem non faciat.

REGVLA XXXVIII.

ALLEGANS pro se aliquam legem fori, incumbit onus probandi illam esse vsitatam & obseruatam. Hanc regulam ponit Rodericus Xuarez, vbi eam dupliciter limitat, in proemio fori, fol. 1. pag. 2. in medio, cum fol. seq.

REGVLA XXXIX.

ALIENATIONIS prohibitio facta heredi, intelligitur facta heredi haredis. Hanc regulam ponit Bar. in l. filiusfamilias. in §. diui. ff. de leg. j. nu. 21. per tex. in l. sicut. in §. si debitori. ff. quib. mo. pig. vel hypo. solu. qui licet loquatur in permissione, dicit idem esse in prohibitione: argumento l. pater filio. in §. fundum. ff. de leg. 3. & licet post. maxime Imola, dicant in illo tex. opinionem Bar. probari non posse, communiter tamen approbatur opin. Bar. eo quia hares haredis & testatoris esse censetur. l. fin. & ibi doct. C. de hared. insti. & est tex. clarus in l. haredis appellatione. & ibi gloss. ff. de verb. signi. & istam opinionem Bar. sequitur Alexan. in confi. lvi. volum. j. And. Alcia. in d. §. diu. i. nu. 43. Ias. in j. lect. nu. 110. & in j. lect. nume. 148.

Limita primo, si prohibitio in personam haredis nominatim facta fuerit, puta Titium haredem prohibeo, quia tunc non censetur facta heredi haredis. l. Lucius §. j. & ibi Bart. & doct. ff. de leg. 1. quam opinionem sequitur Alcia. in d. §. diui. nu. 41. & ibi Ias. in j. lect. nu. 112. & in 2. lect. nu. 159. Ioan. Guald. de arte testandi, fol. 8. Cautela 2. nu. 3. Quam limitationem intelligo veram, nisi testator prius nomen appellatiuum quam proprium apposuisset: vt si

dicat, prohibeo hæredem Titium alienare, quo casu prohibitio de non alienando comprehendit hæredem hæredis. l. si seruus communis. ff. de stipu. seruo. faciunt notata per Bar. in l. cum ita. in §. si. ff. de cond. & dem. per doct. in l. quoties. ff. ad Treb. & in l. j. C. de impube. per canonistas in c. quoniam Abbas. de offi. delegat. Secundo intelligo, quando testator adiecit, quod volebat talem rem in familia remanere, vel de nomine vel de genere suo non exire: quia tunc cum ratio sit generalior, quæ ampliat & declarat ipsum dictum. l. cum pater. §. dulcissimus. ff. de leg. 2. & prohibitio nominatim sit facta, nihilominus ad hæredem hæredis est extendenda: Ita consuluit Roma. in consil. 457. nu. 1. Ias. in d. §. diui. in 2. lect. nu. 152. vbi dicit se ita in facti contingentia consuluisse, & ita iudicatum fuisse. Tertio intelligo, vt non procedat quando testator prohibuit hæredem notari, & sic nomine proprio expresso, s. domum quæ erat maiorum suorum alienare ne possit: quia ex tali prohibitione apparet testator ad dictam rem affectionem habuisse: vt in l. si in emptione. ff. de mino. & in l. lex quæ tutores. C. de adminstr. tutor. Hanc opinionem tenet Rom. quem refert, & sequitur Ioann. Crot. in d. §. diui. col. xxxv. in prin. Ferdin. Loazes in d. §. diui. num. 501. licet contrarium teneat Alexand. ibi num. 26. quia contra eum est communis opinio relata in proxima limitatione, quæ quasi eadem videtur cum ista.

2 Secundo limita supradictum communem regulam, quando testator prohibuit bona extra familiam alienari sub pœna priuationis hereditatis: quia tunc cum sit apposita pœna, prohibitio apposita in personam heredis: non afficit heredem hæredis: Ita tenet Ioan. Crot. in d. §. diui. col. xxxv. ver. 7. sit conclu. argu. l. multa in prin. ff. de condit. & demon. per quem tex. ita ante eum tenuit Bald. in l. si. nu. 42. C. de hered. instit.

3 Tertio fallit, quando testator prohibuerit heredes suos alienare: dicendo infrascriptos, seu suprascriptos hæredes meos: quo casu talis prohibitio non comprehendit heredem hæredis: quia illud dicitur scriptum in testamento, quod oculis corporis legi potest vt in l. j. in fi. ff. de his quæ testa. delent. facit etiam text. in l. cum filio impuberi. iuncta l. qui liberis. in §. hæc verba. ff. de vulg. & pupil. vbi per ista verba, quisquis mihi hæres erit filio meo impuberi hæres est, non admittitur hæres heredis: eo quia non est scriptus in testamento: quod requiritur per dicta verba, quisquis. vt in d. l. cum filio. & l. ex illa parte. ff. de verb. sig. Hanc limitationem ponit Cro. in d. col. 35. quam declara et intellige. vt per Loaz. ibi. nu. 504.

4 Quarto limita, & intellige hanc regulam quod licet comprehendat hæredem heredis, non tamen extenditur vltra quartam generationem post testatorem. Iste est tex. sing. secundum Jac. de Bell. & Ang. in authen. de resti. & ea quæ parit. in §. j. colla. 4. & ita per illū tex. tenet Ale. nu. 27. Ias. in j. lect. nu. 113. Fel. in cōs. 27. nu. 12. Quod tamen est. verum nisi testator in prohibitione adiecit, quod

vult rem illam perpetuo transire ad omnes descendentes: tunc talis prohibitio extenditur vltra quartam generationem, et deinceps in infinitum. Ita tenet Iac. de Bell. in d. §. j. quē refert & sequitur Ale. in consil. lvi. nu. 2. in j. vol. Ias. in d. nu. 13 & in l. fi. C. de here. insti. Dec. in consil. dcxvi. nu. 16. Pau. Paris. in consil. liij. nu. 17. in 3. vol. Io. Gualden. in tract. de arte testan. titu. viij. caute. ij. nu. 3.

REGVLA XL.

ALIENATIO feudi non valet sine consensu domini. Hanc regulam probat text. in c. imperialem. de probi. aliena. per Fede. & ita per illum text. vltra Bal. & Doct. ibi, ita tenet Zasius in consil. xv. nu. 11. & 16. vol. 2. Mar. de Mantua in cōs. ccxxiiij. Car. Molli. in consue. Paris. §. xiiij. glo. v. nu. 1. cum aliis.

- 1 Primo amplia, vt procedat etiam inter conuassallos: secundum Bald. in d. c. imperialem. nu. 9. quem sequitur Socin. in consil. xix. vol. j. Curt. Iun. in trac. de feud. in 4. par. nu. 82.
- 2 Secundo amplia, quod in tantum procedat nostra conclusio, vt talis alienatio non possit præscribi, etiam longissimo tempore. Ita tenet And. de Isert. in d. c. imperialem. per illum text. in verb. nullius temporis præscriptione. quem sequuntur docto. ibi, Bar. Socin. in consil. lxxxv. nu. 8. vol. 1. Maria. Soci. Iun. in consil. cxv. nu. 4. vol. 2. Chassa. in consil. xj. nu. 91. Cardin. Parisius in cons. xxiiij. vol. j. nu. 196. vbi hoc not. declarat.
- 3 Tertio amplia, vt etiam procedat in pignoribus et hypothecis, quæ pignorari nec hypothecari possunt sine consensu domini: vt probat text. in d. c. imperialem. ibi, pignorare: vt in c. j. §. itē si quis, quibus mod. feu. amita. per illum text. tenet Soci. in consil. xix. nu. 12. vol. j. August. Bero. deci. xciiij. nu. 11. Chassa. in consue. Burgund. in tit. des fiefz. Regu. ij. §. viij. nu. 11. fol. 118. colū. iij. vbi hanc ampliationem quadrupliciter limitat vsque ad nu. 21. & quinque limitationes ad hanc ampliationem ponit Matthæ. de Affli. in d. c. Imperialem. nu. 4.
- 4 Quarto amplia, qd non solum alienatio non valeat, sed feudarius alienans amittit feudum ipso iure: vt in c. j. in §. si Vassallus que fuit prima causa benef. amitte. in vñibus feud. & ita per illum text. tenet Hiero. Gratus in consil. ix. nu. 134. vol. j. & sic talis alienatio cum sit de facto facta, de facto per dominum debet reuocari, secundum Alber. Bru. in consil. viij. nu. 6. Quod tamen intelligi, vt p. Pari. de Puteo in tracta. de integratione feudi. in c. an ipso iure perdatur feudum. fol. 20. nu. 1. per totum. & Marth. de Affli. in d. c. Imperialem. §. xiiij. nota. nu. 5. & nu. 59. Ias. in l. fin. nu. 103. C. de re emphy. Felm. in c. Rodulphus. nu. 36. de rescript.
- 5 Quinto amplia, non solum procedere in toto feudo: sed etiam in parte feudi: nam si pars feudi alienatur, pro illa parte perditur feudum & reuertitur ad dominum. Ita probat text. in d. c. Imperialem. & ita

- & ita tenet Bal. in c. j. in §. hoc quoq; de succes. feu. nu. 13. Matth. de Afflic. in d. c. imperialem. nu. 28. Tho. Gramma. in deci. xlix. nu. 2. Pau. Paris. in consil. xliij. nu. 2. vol. j. & in consil. vj. nu. 19. vol. iij. & And. Tiraq. in l. si vnquã in verb. omnia. vel parte aliqua n. 14.
- 6 Sexto amplia, q; etiam pro animã feudum sine consensu domini non potest relinqui. vt in d. c. Imperialem. & ita tenet Cur. in tracta feud. in iij. par. nu. 125. Lud. Gozad. consil. viij. nu. 21. q; de iure canonico dicit non procedere, Roma. in sing. dxxxij.
- 7 Septimo amplia, procedere etiam in donatione: nam Vasallus non potest feudum donare sine consensu domini: ita probat text. in d. c. Imperialem. vers. distrahere, vel alienare, quod comprehendit donationem: vt in l. ff. C. de reb. alie. non alienan.
- 8 Octauo amplia, procedere etiã in dote: nã Vasallus filie sue non potest feudũ in dotẽ dare sine consensu domini: vt in c. j. §. donare. & ibi Bal. quali. olim feu. pote. alie. & in c. j. de eo qui sibi et hæredib. suis. & in c. j. an maritus succe. vxõ. in vfi. feud. & in c. nuper de donatio. inter vir. et vxõ. Ita cõcludit Soc. in d. cõf. xix. nu. 13. vol. j. Chassa. in d. rub. 3. nu. 29. Iaf. in l. ff. nu. 109. C. de iure emphy. et in cõf. lxxxix. vol. j. & ccxxj. vol. ij. Maria. Soc. Iun. consil. lxxxij nu. 74. vol. j. Pau. Pari. consil. xvj. nu. 31. & cõf. iij. nu. 47. vol. j. & dicit comunẽ opinionẽ Iacob. de Leonardis. in consil. cxlii. num. 86. inter consilia Bruni. Sigismundus Goffredus consil. liij. nu. 60.
- 9 Nono amplia, procedere etiam in emphyteusi perpetua: quia feudatarius non potest dare feudum in emphyteusim perpetuam, vel in eo constitui vsusfructus. Ita tenet And. de Ifern. in d. c. Imperialem. & ibi Bal. nu. 7. facit text. in l. arboribus. in §. j. ff. de vsufu. & in l. ff. C. de reb. alie. nõ alienan. & istam opin. tenet gl. in d. c. imperialem. in princ. quam opin. tenet Francif. Cur. Iun. in trac. feu. iij. parte. nome. 91.
- 10 Decimo amplia, non solum procedere in feudatario, verũ etiam in emphyteota. cum validum sit argumentum de vno ad alium, maxime quando dispositio feudalis non est contra regulas iuris communis, vt probat gl. in c. j. in verbo vtrũq; an agna. vel filius, quam sequitur Alex. in cõf. v. nu. 2. vol. v. Caro. Molin. in consue. Paris. in §. j. glo. v. nu. 71. Tiraque. in trac. mort. in 4. par. declar. vj. nu. 2. Euerar. in loco xij. Et sic emphyteota non potest ius suum emphyteoticum alienare, vel suas meliorationes, sed tenetur domino denuntiare, & expectare voluntatẽ ipsius per duos menses, alias amittit rem ipso iure, vt in l. fin. & ibi docto. C. de iure emphyteoti. & contra factus ab emphyteota non tenet, cum factus sit contra formam illius. l. ita tenet Sali. ibi. quem sequitur Iafon nu. 105.
- 11 Vndecimo amplia procedere in omnibus casibus in quibus dominiũ transfertur, quia in illis est prohibita alienatio feudi. argu. text. in l. j. C. de fundo dota. & in l. ex hoc edicto. in §. ij. ff. de alienatione iudic. vt in l. alienationis. ff. de verb. signifi. notatur in l. fin. C. de reb. alie. & ita tenet Matt. de Affl. in d. c. imperialem. nu. 6.

D. Petri Duen.

22. Duodecimo amplia, procedere etiam in locatione ad longum tempus: nam feudatarius non potest rem feudalem locare ad longum tempus. Ita tenet Matt. de Affli. in d. c. imperialem. nume. 6. l. i. in l. si. nu. 8. C. de iure emphy. Paris de Pute. in libr. de reintegra. feudi. c. an possit reuocari locatio. fol. 140. colū. j. Pro quo facti, nam locatio ad longum tempus parum distat ab alienatione: ideo prohibita alienatione, censetur etiam locatio ad longum tempus prohibita. Ratio est, quia talis conductor dicitur naturaliter possidere, ut est glos. magna. in l. si ut certo. §. si duobus vehiculum. ff. de acquir. possess. & in l. si quis antea. in glo. 3. ff. de acquir. possess. & in l. sciendum. §. j. in gl. ff. qui satis. cog. & in l. j. C. de pat. potesta. & in l. j. in verbo, conduxerit. ff. de loco publ. fruendo. & in l. j. in verbo, superficiem. ff. de superfi. & in l. quero. §. inter locatorem, in verbo, biennij. ff. de loca. & quia talis conductor habet vtile dominium in re conducta. d. l. j. §. j. ff. de superfi. & l. j. §. fin. cum l. seq. ff. si ager vediga. vel emphy. peta. Et dicitur longum tempus secundum supradictas glos. spatium decem annorum: quas glos. sequitur Bar. in l. j. in §. j. ff. de superfi. Ange. & Imo. in l. si domus in §. fin. ff. de leg. j. l. i. in l. manumissiones. nu. 7. ff. de iusti. & iur. & in l. 3. in §. ex contrario. nu. 48. ff. de acquir. posse. Felin. in c. que in ecclesiarum. nu. 86. de constitu. Matth. de Affli. in tracta. de iure proto. in §. nota. nu. 25. Nicol. Boer. in decis. 255. Zasius in sua Epitome feudo in §. par. nu. 13. licet contrarium teneat glos. que communiter reprobatur secundum supradictos doctores & secundum Bar. ibi in l. codicillis. §. instituta. in glo. ff. de leg. 2.
23. Decimotertio amplia procedere, etiam si Vasallus post alienationem recuperauerit feudum, nihilominus non euitat poenam. c. j. quid iuris sit, si Vasallus post aliena factam recupera. vbi text. & communiter docto. tenent istam opinionem. Quam tamen intelligo veram quando recuperauit feudum postquam fuit traditum, secus si recuperasset feudum antequam tradidisset possessionem ipsius feudi: quia tunc excusatur, & non procederet predicta regula: Ita concludit Alvaro. in d. c. ij. in. ij. col. vbi sic intelligit illum text. quem sequitur Curt. Iun. in tracta. feudo. in 4. par. nu. 13. Tiraquel. in tracta. de iure consti. in 2. par. Ampliat. 26. nu. 1.
24. Decimoquarto amplia procedere, etiam si Vasallus alienet feudum propter aliquam necessitatem. Ita tenet Bald. in c. j. in prin. per illum text. qualiter olim feudum poterit aliena. & ibi communiter docto. adem Bald. in c. j. in §. aut si libellario. quibus modis feudum amittatur. quam opinio. sequitur Cur. vbi notabiliter eam examinavit. in tracta. feudo. in 4. par. nu. 107.
25. Limita primo, ut non procedat quando vnus vasallus in feudum alium vasallum de feudo, quod ipse habet et recognoscit a domino. Ista est glo. commu. approbata in c. j. in §. preterea. de cap. Corrad. & in c. j. in §. j. qualiter olim feudum pote. aliena. et in c. j. §. similiter. & in §. seq. de l. Corra. text. & ibi glo. & omnes doct. in c. Imperiali.

rialem. in §. de prohibi. feudi. aliena. per Fed. glo. in c. cum ecclesia- rum in verbo, alienandi. de constiru. bonus text. in c. ex transmissa. & ibi Panor. & alij de foro compe. quam opinionem tenet Ioann. Bar. de Scarampis in consi. 111. nu. j. inter consilia Alber. Bruni. & Ludo. Gozad. consi. 62. nu. 5. & dicit esse communem Franc. Curt. Tun. in tract. feudor. in 4. par. nu. 83. quam limitationem sublimitat idem Curt. ibi, v/que ad nu. 91.

2 Secundo limita, non procedere in transactionibus. nam Va- fallus potest supra feuda transigere sine consensu domini, quando est mota sibi questio. cap. j. §. si Vafallus de beneficio suo, si de feu. sue. contro. & c. j. de contro. feu. inter Vafal. & alium, in Vfi- bus feudo.

3 Tertio limita, quodcumque Vafallus vendit feudum, sed non tradidit: quia non priuatur feudo. Ita tenet Bal. in c. j. in §. aut si li- bellario. quib. mod. feud. amitta. & in c. j. in §. calidis. de prohi. feu- di aliena. per Federi. in vers. vendunt & in alios transferunt. Hanc opinio. tenet Matth. de Affli. in d. c. Imperialem. nu. 46. Caro. Mo- linæ. in consuetu. Parisien. §. 13. in gl. 5. nu. 3. hanc opinionem nota- bilitate examinat Andreas Tiraquel. in tract. de iure constituti. in 3. par. ampliatione 27. nu. 1. 2.

4 Quarto limita in renuntiatione: nam Vafallus potest renuntiare feudo, inuito domino. Vt in c. j. de vafallo qui contra constitutionē Lotharij, vbi hoc expresse determinatur. Ratio est, quia cum feudum principaliter concedatur in fauorem Vafalli, potest ipse fa- uore suo renuntiare, ad apostolicam de regula. Ita tenet Matth. de Afflictis. in d. c. Imperialem. vers. 6. quero nu. 35.

5 Quinto limita, nisi esset statutum, vt feudum possit alienari sine consensu domini. Ita determinat Iacobus Aluarotus in cap. j. quali- olim feu. pote. aliena. quem sequitur Franc. Curtius, vbi hoc notabi- liter declarat. in in tracta. feudorum. in 4. par. nu. 109. Lauren. Syl- uanus in consi. 15. nu. 41. & 43.

6 Sexto limita, non procedere in pignore iudiciali: nam sine con- sensu domini potest contrahi de feudo, vel in causam iudicati. capi. Ita tenet Aluaro. post Iacob. de Ardizo. in d. c. Imperialem. vbi cō- cludit, qd licet voluntarie, vel ex consensu prædicta fieri non possint tamen ex necessitate si Vafallus aliud non habet, ex quo satisfie- ri possit creditoribus, prædicta fieri possunt: argu. tex. in l. alienatio nis. & in l. cum pntarem. ff. famil. hercif. & in l. cum postulassem. in fin. ff. de dam. infect. & ille ad quem est dicta causa peruenerit feu- dum poterit illud retinere donec viuat Vafallus: arg. l. peto. in §. præ- dium. ff. de lega. 2. & in l. fundus. ff. de acti. empti. quam opinionem sequitur Curtius in d. iii. j. par. nu. 102. Albertus Bru. cons. xxxvij. nume. 1.

7 Septimo limita, in iuramento: nam Vafallus, litigans potest de- ferre iuramentum aduersario super re feudali sine consensu domi- ni: Ita tenet Romanus, in l. iusturandum ex conuentione §. j. ff. de iuramentis.

iuramentis

D. Petri Duen.

ireiur. reprobando ibi Gulielmum de Cuneo. Ratio est, nam iuramentum & transactio æquiparantur. l. 4. ff. de iureiur. sed vasallus potest transigere. vt supra dixi, ergo deferre iuramentum. Quod tamen intellige per Curium in d. 4. par. nu. 100

- 8 Octauo limita, quando feudum alienatur in augmentum ipsius feudi, & ad vtilitatem domini, tunc potest alienare sine consensu domini: vt si feudatarius habens filios vendat feudum non habenti filios, & sic cito recusatum est feudum domino, tunc valet vñ ditio: vel iuuenis vendidit feudum seni, cum senes presumatur citius mori, quã iuuenes, vt in l. hereditarum. ff. ad legem Falcid. & sic in similibus casibus. Ita tenet Andr. de Iser. in c. j. §. e contrario. de inuestitura de re aliena facta. & in c. j. an ille qui interfecit fratrem domini sui. & in d. c. imperialem. in princip. quam opinionem sequitur Matthæus de Afflictis. in d. c. imperialem. in 6. notab. nu. 55. & in §. præterea ducatus. num. 69. & in decis. Neapoli, 232. nu. 6. Pau. Parisius in consil. 1. nu. 10. vol. 1. Thom. Grammat. in consil. 10. nu. 6. 8. & 9. & in consil. 149. nu. 4. in consiliis ciuil.

Pro qua opinione facit. tex. in l. 3. ff. de nona. vbi in augmentum & vtilitatem suam, ille cui bonis est interdictum potest alienari. Bonus textus in l. si quis in graui. §. cum hi. ff. ad Sillania. vbi si feruus probetur distrahi, talis prohibitio non extenditur ad alienationem, quæ expediens est communi vtilitati. Facit etiam pro hoc, quia prohibitio alienationis feudi fuit inducta, ne feuda diminuantur, ergo vbi augmentantur non est prohibita talis alienatio, per regulam, l. quod fauore. C. de legib. Quod tamen intelligo verum dummodo sit evidens augmentum domini directi. Ita tenet Matth. de Affl. in dicto notabili xvj. nu. 57.

- 9 Nono limita, non procedere in arbitrio, nam Vasallus potest compromittere in arbitrum de re feudali sine licentia domini. c. j. §. si inter de lege Corradi. & c. j. an apud iudi. vel domi. quest. feuda. terminari debeat. & in c. j. de inuesti. in maritum facta. & ita per illa iura tenet Curt. in d. 4. par. nu. 68.

- 10 Decimo limita, non procedere in seruitute reali: nam Vasallus sine consensu domini potest constituere in feudo seruitutem realem. c. j. §. quid ergo de inuesti. de re aliena facta. Quod tamen intelligo verum in præiudicium ipsius vasalli, nam resolutio iure ipsius & reuerso feudo ad dominum, nullum præiudicium affert domino talis constitutio. facit etiam gl. in c. j. in §. præterea. de capti. Corra.

Et quia in suprascripta regula tractatur, quod Vasallus alienans feudum sine consensu domini priuatur feudo, alias quadraginta causas, in quibus Vasallus potest priuari feudo, ponit Francisc. Cur. Iun. in tract. feudorum, in 4. par. a nu. 4. vsque ad nu. 82. Septuaginta & duas causas ponit Matthæus de Affl. in c. j. §. item si quis feudum. a nu. 22. vsque ad finem.

REGVLA

REGVLA XLI.

APPELLARE ab exequutore permissum non est. 1. ab exequutione. C. quorum appella. non recipi. & l. ab exequutore. ff. de appella. De iure regio est tex. in l. 52. in fin. titu. 18. par. 3. & in l. 161. Styli. Circa hanc regulam vide Spec. in tit. de appella. §. in quibus nu. 5. Hieron. Gratium in consil. 16. vol. 2. Aug. Beronm. q. cxxxj. Alexand. in consil. cxij. vol. v. nu. 10. Carol. Rinum in cō sil. 80. volu. v. Hanc regulam ponit Socin. in regula xxvj. vbi eam limitat quinque modis.

- 1 Limita primo vltra eum, nisi exequutor excederet modū. c. no. mit de appel. vbi ponitur eadem regula cum supradicta limitatio. ne. idem probat tex. in d. l. 52. in fi. glo. in c. ad nostram. de appell. & in c. super questionem. in §. j. de offi. delega. in verbo, exequuto. rem. & gl. in d. l. ab exequutione. Et quādo dicatur excedere po. nit glo. & ibi doct. in c. qđ ad consultationē. in glo. si. de re iudic.
- 2 Secundo limita, quando exequutor quicquā dolo egit, vel si pars dolo obtinuerit sententiam. vt in l. 3. in §. si exequutor. ff. de negot. gestis. & ita tenet Spec. in d. nu. 5. Et quamuis in d. §. si exequutor dicatur agi posse de dolo, tamen tutius est appellare.
- 3 Tertio limita, quando pars allegaret transactionem factam post sententiam. & illam statim probaret, tunc exequutor non potest exequi, alioquin is ipse grauat, ideo ab eo appellari poterit: arg. tex. in l. neque. §. si. ff. de in ius voca. & in l. 2. ff. si quis cautio. vel si quis probet sententiam nouatā, vt in l. 4. in §. ex conuentione. ff. de re iudic. glo. in d. c. quod ad consultationem. quæ nouatio hodie non fit, nisi hoc expresse agatur. l. fin. C. de noua. Vel quando pars, in cuius vtilitatem est prolata, illi sententiæ renuntiaffet, quod non potest facere si in causa matrimoniali lata sit, secundum Roman. in consil. 367. nu. 1. quia de periculo animæ agitur, vt in c. lator. & ibi glo. fin. de re iudicata.
- 4 Quarto fallit, quando exequutor missus sententiam male inter. pretatus esset, vt in d. l. ab exequutore. Ita tenet Petrus de Ferra. in pract. in forma exequu. sententiæ definitiue in verbo, publico nantio. num. 10. vbi declarat qualem interpretationem possit exe. tor facere.
- 5 Quinto fallit, quando sententia lata fuerit contra absentem ex iu. sta causa, quia non potest ei imputari, cur non antea appellauerit & ob id ab exequutore iuste appellatur, vt in l. si prætor. in §. si. ff. de iud. c. cum Bertoldus. de re iudic. Spec. in d. nu. 5.
- 6 Sexto fallit, quando pendet restitutio in integrum post sententiā, vel literis super supplicatione ciuili impetratis durante earum com. probatione, si vellet exequutor exequi, tunc ab eo licite appellatur vt in l. j. C. de in integ. restit. postu.
- 7 Septimo fallit, quādo exequutor aliquid iniuriose egerit, vt si le. & os

Etos captos vel dolia capra causa executionis, malitiose fregerit: vt in l. si quis prouocatione C. de appell. & in l. lectos. ff. de peri. & commo. rei vendi. & in c. quia suspecti. iij. q. v.

- 8 Octauo limita, quando cunque sententia lata est contra aliquem famosum artificem: nam propter artificium ipsius poterit populus suspendere executionem, & tunc potestas tenetur suspendere executionem, donec principem, vel dominos, vel superiorem consulat. iste est mirabilis casus in l. ad bestias. ff. de poen. & ita tenet Roma. in sing. dccxvij. quem sequitur Cypol. in l. mercis appellatione. nu. 15. ff. de verb. signif. & in Caut. nu. 1. facit text. in l. qui cedem in vers. facilius. ff. de sicar. & idem Cypol. in l. si contra. nu. 18. C. de vsucap. pro empt.

REGVLA XLII.

APPELLATIONE pendente suspenditur iurisdicatio iudicis a quo, & sic interim nihil est innouandum. l. appellatione. C. de appella. & l. j. in princ. ff. nihil noua. appella. penden. & c. non solū. de appella. li. vj. & c. post appellationem. §. ante appellationem. ij. q. vj. & in l. xxvj. in fine. tit. xxij. par. 2. & in l. iij. tit. xv. li. ij. fori. Hanc regulam ponit Socin. cum vij. limita. in regula xxj. Ultra quem vide circa istam regulam Anto. Corset in singul. inci. appellatio. vbi ponit alias septem limitationes, ex quibus quinque sunt diuersę ad limit. Socin. quas ad literam ponit Ioannes Constantinus. licet de Corseto mentionem non facit, in glo. ad constitutiones regis Gallie. artic. xxix. pagi. 66. Aliam limitationem ad hanc regulam ponit Ludo. Rom. in singul. clxij. quas limitationes Corset. & Roma. refert Catef. Cotta. in memora. iuris. in verbo appellatione. Et circa materiam huius regulę vide, vbi notabiliter eam prosequitur, Octauia. in pract. Romanę Curie. fol. 199. pagi. 2. cum aliis. Fran. Nicon. in repet. c. quoniam contra. in glo. fin. nu. 12. cum aliis. Matth. de Afflict. in c. si. nu. 35. quo tempo. miles in Vsb. feud. Paris. in consi. xxvij. vol. iij. nu. 22. & 23.

Limita decimoquarto, & j. ultra eos, quando maritus in matrimonio, quod iure nō valebat, possessionē copulę carnalis habebat, pendente lite potest prohiberi ne ad inuicem rem agat, post litem contestatam, & testium publicationem seu probationem. Iste est casus singularis secundum Antonium ibi nu. 5. in c. laudabilem. vt lite pend. quem sequitur Roma. in sing. ccccxxvj.

- 2 Secundo limita, cum hęres conuictus super legato appellat: quia non obstante appellatione debet canere de eo restituendo. l. post qđ §. Imperator. ff. vt legat. nomi. cauca.
- 3 Tertio limita, si agatur a cione personali, puta exempto: nā si res petita alienetur, tenet alienatio. Nec obstat supradicta nostra regula, vbi status cause non debet mutari: quia respōdeo quod non motatur, nec alienationi pręiudicatur, quia perinde condēnabitur reus si res

Regulæ vtriusque iuris selectæ. 23

si res petita alienetur, ac si non esset alienata. Ita tenet Spec. in sit. de interroga. in §. nunc de interrogatione. nu. 8. Nec etiam obstat tex. in Auth. vt nulli iudicium. in §. & hoc collat. ix. vbi prohibetur iudex transferre possessionem rei petite ab vno litigantium in alterum: quia ibi non prohibetur, q̄ pars possit transferre in extraneum, licet iudex sic, & sic regula nostra debet intelligi in iudice, non in parte in hoc casu, licet in aliis secus, secundum Paris. in c. dilectæ. nu. 11. de exceptio. nam pars non obstante appellatione potest vii iure suo quando agitur personali actione: sed si ageretur realit, tunc fateor q̄ non possit alienari: non per generalitatem nostræ regulæ, sed quia res erat litigiosa. & ita tenet Paris. in d. c. dilectæ. nume. 13. de exceptioni.

- 4 Quarto limita, vbi ordinarius ignorat fuisse appellatum ad superiorem. c. si duobus. de appella.
- 5 Quinto limita, nam iudex post appellationem potest tempus legis moderari. c. cum sit Romana. in j. respon. de appella.
- 6 Sexto limita, non habere locum in casu. c. consuluit. el j. & c. reprehensibilis. de appella. vbi iudex post appellationem potest cogere appellantem ad prosequendam appellationem propriam infra certum terminum.
- 7 Septimo fallit, in patrono presentante duos in beneficio: nam si prius presentauit vnum, & ille appellauit ne presenteretur alius, potest nihilominus patronus alium presentare appellatione pendente, & iudex a quo, admittit talem presentationem. Ratio est, quia ante appellationem permittebatur sibi huiusmodi presentatio, & non debet hac facultate priuari per dictam appellationem. Ita tenet Abb. in c. pastoralis. nu. 3. de iure patro.
- 8 Octavo fallit, in sententia excommunicationis: quia ea non statim potest iudex a quo denuntiare, & publicare excommunicatum vt ab oibus euitetur. Ita probat tex. in c. pastoralis. in §. verum, & ibi Abb. & Philip. Fran. in j. notab. de appel. Ioan. And. in c. venerabilibus. in §. attamen. de sent. excom. lib. vj. Angel. in l. per hanc. C. de tempo. appel. & in d. l. j. ff. nihil. noua. appel. penden. Itē etiā iudex potest interim priuare excommunicatum fructibus sui beneficii, & distributionibus quotidianis. ita tenet Abba. in d. §. verum. nu. 17. quē sequuntur ibi Io. de Imo. & Philip. Fran. Quod tamen est verum quando appellatur ab ipsa sententia excommunicationis: secus si appelletur declaratoria iudicis, per quam declarat aliquē incidisse in sententiam excommunicationis: quia tunc appellatio suspendit, & iudex nihil poterit interim innouare. Ita cōcludit Fel. in c. cum non ab homine. nu. xij. de iudi. vbi allegat aliquos Doct. idē tenētes. Item potest innouare iudex absoluendo ab excommunicatione, non obstante appellatione: secundum Abb. in c. qua fronte. nu. 5. & in c. questione. nu. 6. eo. tit. etiam si appellatus non renūriet appellationi, vt ibi habetur. Quę omnia suprascripta intelligo quādo quis appellat ab excommunicatione iam lata: secus quando appellat

pellat a futuro grauamine, & sic a censura futura. quia tunc excom-
municatio postea lata est ipso iure nulla: vt est tex. & ibi D. Abb.
& Philip. Franc. in j. notab. in c. dilecti. el ij. de appella. & in c. so-
let. de sentent. excommu. lib. vj. & ita concludit Angel. in consil.
clxxxviij. & Paul. Paris. in consi. xxviiij. vol. iiii. & in c. Aposto-
lice. nu. 30. de exceptio. Quod procedit etiam in appellatione ex-
tra iudiciali. d. c. dilecti.

9 Nono limita, quando debitor qui appellauit, fuit ex noua causa
factus suspectus de fuga: quia etiam appellatione pendente potest ca-
pi per creditorem sicut antea poterat. Ita tenet Ang. in repe. l. ne-
mo carcerem. vers. item quero quid si lite pend. C. de exacto. tri-
bu. li. x. quæ sequitur Ias. in l. si ab arbitro. nu. 6. ff. qui satis. cog. Ale.
in cõs. cv. nu. 21. in 3. vol. pro qua opi. allegant glo. in l. fin. in verb.
fideiussoris. C. de scriis. recte intellecta: vbi secundum eos lis pen-
debat, & ita dicunt quod debet obseruari. quam opinionem tenet etiam
Philip. Franc. in c. cum teneamur. nu. 13. de appella.

10 Decimo fallit, in omnibus casibus in quibus de iure appellare nõ
licet: quia tunc appellatio non suspendit effectum sententiæ, & po-
test iudex a quo innouare: secundum Inno. in c. pastoralis. nu. 3. de
offi. deleg. glo. in c. non solum. in verbo, casibus, de appella. lib. vj.
& per totum. C. quorum appella. nõ recip. Bal. in c. sancimus. j. col.
quo tempo. mil. in vlib. feud. Quod tamen intelligo, nisi in talibus
casibus prohibitis appellans allegasset aliquam iustam causam, ex
qua deberet admitti eius appellatio: quia tunc iudex tenetur eius
appellationi deferre, & non deberet interim innouare: gl. est in c. Ro-
mana. in §. si autem. & ibi Domi. in fi. de appella. lib. vj. Abb. in c.
consult. el. iij. in j. notab. de appella.

11 Undecimo fallit in eo, qui detinetur in carcere pro crimine in quo
fuit condemnatus: quia licet appellet a sententia, tamen adhuc po-
test detineri. Ita tenet Bal. in l. si clericus. nu. 6. C. de episc. au. Spe. in
tit. de appel. in §. nouissime. nu. 1. Alex. in addi. Ad Bar. in l. j. ff. de
cust. reo. Bar. in l. ab exequutione. C. quorũ appel. nõ reci. nu. 3. Et
iste carceratus est remittendus ad iudicem appellationis, & debet mit-
ti cum custodibus & expensis ipsius carcerati: ita tenet Bal. in l. ge-
neraliter. in §. is de presentibus. nu. 4. C. de reb. cred. & iureiur.

Et licet pendente appellatione exequutio corporalis nõ debet fie-
ri, vt tenet Bar. in l. qui vltimo. nu. 5. ff. de pœn. hodie tamen de iure
regio bene potest, vt in l. c. j. & in l. clxiiij. in legib. Styl.

12 Duodecimo limita, in factis notoriis: nam in talibus appellatio nõ
suspendit exequutionem sententiæ: secundum Doct. in c. cum sit Ro-
mana. in §. preterea, de appella. glo. in c. Romana. in §. si autem. in
verbo, notorio, de appella. lib. vj. hinc dicimus qd notorie crimino-
sus non auditur appellans, & eius appellatio non suspendit, vt habe-
tur in c. proposuit. de appella. Dec. post Abb. in c. consult. nu. 5. eo-
tit. Ant. de Burr. in tracta. de notorio, artic. iiii. nu. 53. Bald. in l. j. nu.
20. C. ne ex delict. defuncto.

- 13 Decimotertio fallit, nam iudex in fauorem appellantis potest innovare: secundum Inno. in c. quia propter, de elect. nu. 13, quem sequitur Soci. consi. xlv. nu. 6. in 1. vol.
- 14 Decimoquarto fallit, quo ad impediendam absolutiorem ab excommunicatione, c. qua fronte. & ibi Abb. & Doct. de appella.
- 15 Decimoquinto, quando sententia fuit lata contra possessorem beneficii in curia Romana: quia tunc interim si fuerit appellatum, interim beneficium sequestratur per ordinariū loci: iuxta tex. in Cle. j. de sequestra. posses. & fruct. nam tunc interim si ab ordinario appellatur, potest procedere ad sequestrum non obstante appellatione, secundum Cardinalem in d. clem. j. nu. 17.
- 16 Decimosexto fallit, quando appellatus attentaret aliquid in preiudicium appellationis: nam potest iudex a quo, se intromittere, non obstante appellatione (puta, si appellans turbaret aduersario possessionem) & reformare sibi possessionem: vt in c. cum teneamur, de appella. & ibi Abb. nu. 5.
- 17 Decimosextimo fallit, nam iudex a quo, generaliter potest intendere omnia illa quæ tendunt in faciliorem exitum causæ appellationis: nō tamen cognoscendo de viribus appellationis: Vt tenet Abb. per illum tex. in c. ex literis, nu. 4. de matrim. contract. contra interd. eccles. & in d. c. cum teneamur, in j. nota. Felin. in consi. xiiij. num. 3.
- 18 Decimo octavo fallit, quo ad taxationem expensarum: qui iudex a quo, potest pendente appellatione taxare expensas in quibus condemnauit: quia tunc non dicitur innovare, sed potius declarare pronuntiatum. Ita tenet Lopus in alleg. lxxij. incip. in causa matrimoniali. Felin. in consi. 13. nu. 2.
- 19 Decimonono fallit in eo, cui factum est mandatum vt veniat ad residendum in loco beneficii: quia si interim appellat, potest iudex a quo, pendente appellatione ponere substitutum in dicto beneficio, qui interim nutriatur de fructibus illius beneficii: vt est text. in c. peruenit. . i. de appella.
- 20 Vigesimo limita, in sententia lata contra officialem in syndacatu, quia nō suspenditur per appellationem: vt est lex nostra regia in Pragmatica 57. ver. lxvj. in volu. Pragmaticorum. idem habetur in petitione. xv. Toletana, Anni 1539. Quod tamen intellige, dummodo sententia non excedat quantitatem ibi positam.
- 21 Vigesimo primo fallit, contra administratorem alicuius loci pij: quia si fuit condemnatus ad reddendum rationes, & appellauit, potest interim iudex a quo ipsū constringere, non obstante appellatione. Ita notabiliter tenet Ang. in auth. de sanctis. epif. in §. œconomos. nu. 28. colla. ix.
- 22 Vigesimo secundo fallit, qñ fuit a iudice terminus præfixus ad prosequendam appellationem, vel ad se presentandum coram iudice ad quē: nam licet pendente appellatione censeantur ligatæ manus iudicis, non tamen censeantur ligatæ quo ad hoc, vt post illud tempus,

cum

D. Petri Duen.

cum appellatio remaneat deserta, possit ipse iudex sententiam exequi, vel in causa ipsa procedere. c. personas. & ibi Abb. & Præposi. in c. oblatæ, & in c. reprehensibilis. & in c. sepe, & in c. cum sit Romana, vers. q. si is. de appellat. Et ita tenet Spec. in tit. de appellat. in §. nouissime. nu. 1. ver. xv. & xvj. Card. in Clem. nu. 1. q. xxij. de appellat. Bar. in l. præses. C. de appell. Paul. Parisi. in consi. cvij. nu. 2. volum. iij.

- 23 Vigesimo tertio fallit, nam pendente appellatione potest iudex a quo, examinare testes senes vel valetudinarios, ad perpetuam rei memoriam: & non dicitur innouare. Ita per plura fundamenta concludit Matthe. de Afflict. in consti. Neapolita. lib. ij. Rub. xxxij. nu. 1. cum alijs.

REGVLA XLIII.

APPELLATIO iusta, & licita non tollitur a Principe sine causa. Ita probat tex. in c. qui scit. ij. quæstio. vi. vbi colligitur, qd appellatio est permessa de iure diuino: de cuius intellectu vide S. Thom. 2. 2. quæst. lxxix. artic. iij. Secundo probatur hæc regula: nam iusta appellatio est defensio innocentis, c. cum speciali. de appellatio. que est de iure naturali, l. vt vim. cum simi. ff. de iusti. & iur. & Clemen. pastoralis de re iudica. & Princeps sine causa non potest tollere defensionem: vt notatur in dict. Clemen. pastoralis: ita eodem modo non potest tollere appellationem. Tertio probatur hæc regula: quia per appellationem reparatur ius illius qui habet sententiam contra se: quia si apparebit, iuste appellat se, extinguit pronuntiatum l. j. in fin. ff. ad Turpil. sed Princeps sine causa non tollit ius alterius. l. quoties. C. de præci. Impera. offeren. & l. fin. C. si contra ius vel util. ra. pub. Et ideo dixi qd sine causa non potest Princeps ius alterius præiudicare, cum ipse fateatur secundum leges viuere. l. digna vox. C. de legib.

- 1 Fallit primo, nisi iusta causa subsistente, scilicet quando alias tumultum sedare non possit: quia tunc princeps possit tollere appellationem. Argumento tex. in l. qui cædem. ff. de siccar. Pro quo facit, quia Princeps cum causa potest dominium rei alienæ tollere, & dispensare contra ius gentium, naturale, & diuinum: vt copiose congerit Feli. in c. quæ in ecclesiarum. nu. 2. cum alijs, de consti. Ferdinand. Loazes in tract. de matrimonio Regis Angliæ, in 2. dubitat. in solut. ad fundamentum 2. partis negatiuæ, nu. 4. latissime Nicol. Belo. in consi. ij. per totum.

- 2 Secundo limita, quando sumus in casibus in quibus non admittitur appellatio: de quibus per Azon. in titu. quorum appellatio non recipian.

Est tamen notandum, qd in casibus in quibus non admittitur appellatio ab aliena sententia, poterit pars querulari: vt est glo. in c. querelam. in gloss. j. de procur. quam ultra Doct. ibi sequitur Ioan. Costan.

Costan. in glo. ad constit. regias Galliarum, articul. cxxxv. colū. 2. & l. xj. tit. xvj. lib. iij. ordinamenti.

3 Tertio limita, quando appellatur a sententia Regis, vel eius magni consilij, tunc non admittitur appellatio: vt in l. j. in prin. ff. a quibus appe. non licet. & in l. j. ff. de senten. prefec. preto. in quo est notandum qd solum de gratia admittitur supplicatio, vt in Auth. quæ supplicatio. C. de præci. Impera. offerre. & in Auth. vt sponsa. largi. in §. ad hæc collat. ix. Et ita notab. tenet Hyppol. de Martil. in l. vni. nu. 16. C. de raptu virg. Paul. Paris. in j. vol. consil. cxviii. nu. 4. & in 3. vol. consil. 54. nu. 39. De iure regio est tex. in l. xij. titu. 24. par. 3. in l. clxxiiij. Styli. & in l. 21. de Madrid.

4 Quatto limita, quando Princeps scribit rescriptum committendo causam appellatione remota: quia tunc solum videtur tollere frivolum appellationem. Secundum Bar. in l. j. in §. interdum. ff. a quibus appe. non licet. nu. 3. habetur in c. pastoralis. & in c. vt debitus. de appella. & in c. licet in corrigendis. de officio ordina. per Ioan. Andre. in c. si de appella. lib. 6.

5 Quinto fallit, de plenitudine potestatis. Ita tenet Bald. in proce. Grego. nu. 4. vbi dicit, quod in principe est plenitudo potestatis, quod quando aliquis vult ex certa scientia, non potest ei dici, cur ita facis: idem tenet idem Bald. in prælud. feudo. nu. 34. & in l. fin. col. j. C. senten. rescinden. non pos. sed ante Bald. istud fuit notabile verbum, Specu. in titu. de locato. in §. nunc ostendendum. versicu. lxxxix. pro qua opinione est text. in c. in memoria. xx. distinct. facit quod notat idem Bald. in c. cum super nu. 1. de causa posses. & propri. quod Princeps ex certa scientia super ius. & contra ius, & extra ius omnia potest: quem sequitur Iaf. in l. j. nu. 2. ff. de constit. princip. pro qua opinione est text. in l. qui in provincia. in §. diuus. ff. de ritu nuptia. Ex quo apparet verum esse dictum Angel. in litem si verberatum. in §. j. ff. de rei vendicat. vbi dicit, qd Princeps potest mihi auferre dominium rei meæ, etiam nulla causa subsistente, & qui contrarium dicit, mentiuntur, idem tenet idem Angel. in l. ij. in §. si is p quo. ff. quod quisque iur. & in l. ij. C. de quædrien. prescript. Bald. in l. rescripta. colum. fina. C. de præcibus Impera. offerre. & in l. ij. colum. vij. C. de feruitur. & aqua. quam opinionem sequitur latius comprobando Philipp. Deci. in consil. 191. nu. 4. & in cõs. 198. nu. 2. & in consil. cclxxij. nu. 12. & in consil. 269. num. 7. Barba. in c. quæ in ecclesiarum penulti. colum. de constitut. & in iij. volu. consil. lxxiiij. Curt. Iun. in consil. j. num. 19. Nicola. Belon. in d. consil. ij. num. 7. & Iacob. de Leona. in consil. cxiiiij. num. 43. inter consilia Alberti Bruni, vbi nota, in materia.

Et facit etiam in fauorem huius limitationis: nam Princeps si vult potest legitimare post mortem patris filium naturalem, non requisitis his de quorum præiudicio agitur. Ita probat text. in l. ij. in fin. ff. de nata. restituend. in quantum enim dicit, quod Imperatores non facile solent quæquam notabilis restituere, nisi cõsentien-

te patrono: innuit, quod si Imperator vult, potest: licet cum diffi-
cultate hoc faciat. & ita per illum tex. notabiliter tenet Barto.
l. Gallus. in §. & quid si tantum. ff. de libe. & posthu. num. 14. quem
sequuntur ibi Docto. præcipue Iaf. in j. lectu. nu. 140. eandem opi-
nionem tenet Bald. in l. nam ita diuus in j. col. ff. de adopri. & in l.
ij. nu. 39. C. de seruitu. & aqua. & in l. fin. C. quibus res iudic. not
nocet. Abb. vbi refert se ita consuluisse, in c. cum olim. num. 16. de
re iud. & ita consuluit in j. vol. consi. lxxxiiiij. nu. 6. Alex. de Imo.
in j. vol. consi. ij. nu. 14. Soci. consi. cxx. nu. 8. in iij. volu. & alij Do-
cto. relati per Felin. in c. cum olim. nu. 16. Pro qua opinione est tex.
in l. ij. in §. si quis a Principe. ff. ne quid in loco publi. vbi probatur
quod licet princeps non possit aliquid concedere in præiudicium iu-
ris alterius, tamen si concesserit, valet. Facit etiam text. in c. quam-
uis. de rescript. libr. vj. vbi probatur quod restitatio Principis, vbi
aliud non exprimitur, intelligitur fieri sine præiudicio iuris alieni.
ergo si aliud exprimitur potest fieri cum præiudicio iuris alieni.
Pro qua opinione est gl. not. in l. relegati. in glof. fin. ff. de pæn. vbi
probatur, quod sola voluntas Principis dicitur iusta causa, quam gl.
sequitur ibi Bart. Iason in l. testamentum. nu. 2. C. de testament. &
in l. quo minus. nu. 6. de flumini. Ale. de Imo. in l. quidam consulo-
bant. ff. de re iudi. nu. 11. & sim. glo. de iure Canonico. in c. si gratio-
se in verbo, a Romano Põtifice, de rescript. libr. vj. & in c. si eo tem-
pore in verbo & quãuis de elect. eod. libr. Facit etiam vltra omnia
supradicta tex. expressus in d. l. quo minus. ff. de flumi. vbi probatur
quod cuiuslibet est licitum aquam ducere de flumine publico. Ratio
est, quia licet hoc facere autoritate iuris gentium, quo iure flumi-
na & eorum vsus & iura sunt publica & vsui publico cuiuslibet: vt
in §. flumina. & in §. riparum. Instit. de rerum diuisio. & in l. flu-
minum. in princ. ff. de damn. infect. Sed tex. in d. l. quominus. dicit
hoc esse verum nisi Imperator vel Senatus vetet: & sic expresse
probat hanc limitationem.

Et idem quod dictum est de appellatione, extendo etiam habe-
re locum in citatione: nam licet citatio sit de iure diuino. Gene. c.
ij. & etiam de iure naturali. Clem. pastoralis. §. cæterum. de re iud.
dicata. tamen Princeps potest tollere citationem: & sic actus
vel processus factus a Principe sine citatione valet. Ita tenet Bald.
in l. cum cessante. in princip. C. quomodo, & quando iud. quem se-
quitur Alexand. in consi. ij. nu. 9. vol. j. Petrus Belluga in suo Spec.
Principium in rubr. xj. §. restat. nu. 4. facit gloss. in c. apostolica.
xxxj. q. 9. ex quo apparet male dixisse Felin. in d. c. cum olim. nu.
13. de re iudi. vbi tenet, qd Princeps de plenitudine potestatis non
potest procedere parte non citata. Et ratio quare Princeps po-
test procedere sine citatione est, quia in principe semper præsumit-
ur causa: vt supra dixi. & hoc etiam tenet Cin. & Bald. in l. rescrip-
ta. in iij. col. C. de præci. Impera. offeren. & in l. si. C. si contra ius
vel uti. public. Anto, & Imol. in c. cum iuter. de renuntia. Floria. in
l. si

l. si irruptione. §. ad officium. nu. 6. ff. finium regundo. & alij Doct. relati per Iaf. in l. si testamentum. nu. 3. C. de testament. & per Hippol. in sing. vj. Ex quo Cuius in d. l. rescripta dicit, qd si Princeps sine cause cognitione mandat alicui vt aliquem suspendat, potest ille sine peccato ex equi, quia presumitur, pro Principe qd iuste procedat: facit tex. in l. si vendicari. C. de poenis. & in c. cu apud Theofalonicam. xj. q. iij. & istud dictum Cini dicit esse notandum Abb. in c. cum olim. nu. 23. de re iudic. Secunda ratio est, quia quando Princeps facit actum sine citatione partis simpliciter, debet valere & tenere omnino. Ratio rationis est, quia si Princeps facit actum, qui non possit valere nisi fiat de plenitudine potestatis, semper intelligitur fieri de plenitudine potestatis, vt actus magis valeat quam peccet. Ita notab. reperio consuluisse Pau. de Cast. in consil. cclxxxij. nu. 2. volum. j. & in l. ex imperfecto. C. de testamen. quem sequitur Alexand. in l. quanquam. nu. j. C. de testamen. mili. Felin. in c. j. nu. 27. de constit. & in c. cum inter. nu. 7. de excep. & in c. in causis. nu. 2. in fin. de re ind. Hippo. in l. de vnoquoque. num. 20. ff. de re iudi. & in sing. lxxxij.

Et hanc limitationem secundo extendo, vt habeat locum etiam in recusatione: nam licet recusatio iudicis sit de iure naturali. c. quia suspecti. iij. q. ix. Princeps tamen de plenitudine potestatis potest tollere recusationem. Hoc fuit notab. verbum Inn. in c. transmissa. de fo. comper. quem sequitur Specula. in titul. de recusation. in §. j. Lapis in c. iudex ab Apostolica. de offi. deleg. lib. vj. Bald. in l. si C. de senten. & interloq. omn. Ang. & Imo. in l. j. in §. interdum. ff. a quibus appell. non licet. Hip. in sing. ccxcij.

REGVLA XLIIII.

APPELLARE a sententia lata super possessorio non permittitur. l. j. C. si de mome. posse. sue. appella. & c. vlti. §. de possessione. ij. q. vj. Que regu. habet locum in omni possessorio, siue adipsi scende, siue retinende, siue recuperade, scdm Bart. ibi notatur in l. quisquis. C. quorum appella. non recipi. plene per eundem Bartol. in l. ij. nu. 3. ff. de appella. recipi. text. in c. ex conquestione. & ibi Bald. de restitu. spolia. & in c. super eo. el. ij. eod. tit. gl. in. cum ad sedem. in verbo interdicitum. in versicu. & nota per hanc Decretalem. eodem tit. Et hec est vera regula & communis opinio secundum Augustin. Bero. in q. liij. nu. 8. & ex adductis per Tiraquell. in tracta. de morte. in vj. par. declaratio. vj. nu. 5. Catell. Coita in memorabilibus iur. in verb. appellari. el. j. Sebastia. Vant. in tract. de nullitate sentent. rubri. iij. quis possit dicere de nullitate nume. 34. Ioann. Constant. in gloss. ad constitutiones Regis Gallie. articulo. lxxij. licet contra eam tenet Ioannes Corasius in Paraphras. ad text.

D 2 ad text.

ad text. in l. naturaliter in §. nihil commune. nu. 8. ff. de acquirenda possessione. Hanc regulam cum quinque limitationibus posuit Socin. in regu. xvij. & cum tribus aliis limitationibus ponit Bernar. de Lugo in regu. xxxvj. & ibi refert Antonium Nicellum in concordantiis glossarum, in concordantia vj. nu. 26. vbi limita hanc regulam vno & viginti modis.

- 1 Primo limita ultra eos, nisi sententia feratur per verba negativa, in casu. l. fina. C. de edict. diui Adriani tollen. nam licet a sententia lata in casu illius. l. in iudicio possessorio adipiscendæ, (vt est gloss. ibi in verbo. missus est post principium) non possit appellari per l. quisquis C. quo. appellat. non recip. tñ, vt supra dixi, quando sententia lata est per verba negativa in isto possessorio, vt quia iudex pronuntiauit actorem non esse mittendum in possessionem: ab hac sententia bene poterit appellari. Istud fuit notabile verbum Ange. vbi dicit se ita multoties praticasse, in d. l. quisquis. num. 3. quod dictum tanquam notabile & stupendum, vbi etiam dicit se ita praticasse, refert & sequitur Iacob. de sancto Geor. in d. l. fin. nu. 56. & illud et tanquam notabile, & menti tenendum refert Andrae. Tiraquel. in tracta. de morte. in vj. par. declar. vj. nu. 3.
- 2 Secundo limita, in sententia sequestri faciendi: quia licet sit super possessione, potest tamen ab ea appellari. Ita notabiliter concludit Angel. in consil. cvij. nu. 3.
- 3 Tertio limita, in sententia definitiua, secus in interlocutoria: quia ab omni interlocutoria, lata in possessorio ante sententiam, potest appellari. Secundu Ange. in consil. xlvj. nu. 4. & in consil. cxxxviii. Riminal. in l. j. nu. 2. C. de bono. posses. secun. tabu.
- 4 Quarto fallit, quando possessorium tractaretur per viam contractus, & non per momentaneum iudicium: quia tunc potest appellari. Ita notab. concludit Bald. in consil. ccx. nu. 5. in 5. vol.
- 5 Quinto fallit, quando iniuste & sine causa auferatur alicui possessio: quia tunc potest appellari. Ita concludit Abb. in consil. 55. in principio, in ij. volu.

REGVLA XLV.

APPELLARI ab omnibus iudicibus, tam ordinariis, quam delegatis, regulariter potest. Hanc reg. probat text. in c. omnes. et in c. an Romanam. ij. q. 6. ita tenet Specu. in tit. de appel. in §. videntur in princ. Non. n. iudici iniuriam facit is qui ab eius sententia appellat. l. et in maioribus. C. de appellat. cum enim appellatio sit quedam defensio. que datur oppressis contra iniuriam iudicis. l. j. ff. de appel. & in d. c. ad Romanam, & sic debet regulariter omnibus conferri permitta. & quod sit defensio probat text. in c. cum speciali. in §. porro, de appell. Circa quam regulam vide Socin. in consil.

195, nu. 1. cum seq. in 2. volu. Ias. in l. j. num. 17. ff. quis caut. Octav. in prædicta Roma. Curie. lib. 7. fo. 151. Tiraquel. in tracta. de morte, in 7. par. declara. 7. nu. 9. Pau. Pari. in confi. xxviii. nu. 1. vol. 4.

Hanc regulã limitã. cxxj. modis, vt per Anto. Nicellum in tracta. de concord. glo. in concord. 6. a nu. 15. usq; ad fin. Quam regulã cum supradictis limitationib. ponit Bernard. de Luco. in regulã xxxv. & circa istam regulã. vltra eum vide Matth. de Afflict. consti. tu. Neapo. in præludijs, in q. xxv. per totam. & circa hanc regulã vide notab. Robe. Marran. in tract. de ordine iudiciorum, in 6. parte, in actu. 1. nu. 255, cum seq. fo. 278. colũ. 3. vbi etiam eam limitat pluribus modis.

REGVLA XLVI.

APPELLARI a statuto facto in odium vel præiudicium particularis personæ potest. Hanc regulã ponit Bart. in repetit. l. omnes populi. nu. 53. ff. de iust. & iur. Deci. in c. cum omnes, in j. lectu. nu. 15. de constitut. Ias. in l. j. nu. 3. cum seq. ff. de legib. Fran. de Ripa in lib. j. respon. c. xxij. nu. 4. Facit quod notant Abb. & Doct. in c. vestra. de loca. Bartol. & Doct. in l. j. ff. quando appellan. sit.

2 Ampliatur primo, etiam si statutum sit conditum per verba generalia. Ita tenet Bart. in d. l. omnes populi. nu. 53. & in l. si res. nu. 3. ff. de appella. reci. Felin. in d. c. cum omnes num. 5. de constitut. Ias. & Claudi. de Seyfell. in d. l. j. ff. de legib. Io. Crot. in repe. d. l. omnes populi. col. xv. vers. decima conclusio. Ias. in confi. clxi. col. 4. vers. si cõfirmantur prædicta. volu. 2. & in cõfi. cxx. in si. vol. 4. Ange. Aret. in §. ius civile. nu. 15. Instit. de iure natu. gen. & ciui. Pro quo facit. nã genus q̄ in vna tantũ specie verificari potest, habetur pro specie & non pro genere. l. j. & 2. vbi Doct. ff. de libe. & post.

3 Amplia secundo procedere, si statutum fiat in odium vel graua- men vnius quarterij ciuitatis. Ita tenet. Ias. in d. l. j. ff. de legi. Stepha. Bertran. nota in confi. j. incip. viso cõsultationis themate. in re spon. ad 7. dubium. nu. 25. in 3. vol. primæ impresstonis.

4 Ampliatur tertio, vt non solum a tali statuto possit appellari, sed etiam per viam querelæ habeat recursum ad superiorem. Ita Pa- nor. in c. cũ omnes. & ibi Deci. in d. nn. 15. & hoc est quod voluit di- cere Bald. in l. j. §. similiq; modo. nu. 2. C. de latina libert. tollend. dum dicit, q̄ fortior est sententia iudicis quam statutũ: quia senten- tia iudicis, si ab ea non appellatur, transit in rem iudicatam. Est tamen notandum quod talis facultas reclamandi non est perpetua, sed tantum durat per annum. l. qui grauatos. C. de censu. lib. 11. tenet Bart. in l. ambitiosa. nu. 31. ff. de decre. ab ord. fac. Phi. Deci. in d. c. cum omnes. & in c. consuluit. el. 3. nu. 39. de appell.

5 Amplia quarto, vt etiam tale statutum possit dici nullum. Secun- dum

dū Abb. in d. c. cum omnes. nu. 2. & in c. consuluit. el. 3. nu. 4. de ap-
 pel. facit tex. in l. si constat. ff. de appel. idem sentit Barr. in l. si. C. si
 contra ius vel vtili. pub. Contrarium tñ tenet Philip. Deci. in d. e. cū
 omnes. & in d. c. consuluit. nu. 12. vbi dicit, quod cōtra Abb. est cō-
 munis opinio. sequitur Franc. Cur. Iun. in l. fin. nu. 25. C. de edi. diuā
 Adria. tollen. & in l. 2. nu. 7. ff. quod quisque iur. Sed hae opiniones
 possūt cōcordari ex mēte Are. in rub. nu. 7. de cōsti. q. opinio Pau.
 procedat, quando statutū esset factum in odium alicuius de Colle-
 gio, qui tempore conditi statuti contradixisset: tunc enim statutum
 est nullum, quia cum contradicens sit sanior pars capituli, in eo vi-
 detur ius residere capituli: vt notatur in c. scriptum, de electio, &
 hac ratione idem videtur dicendum si statutum fiat in odium ali-
 cuius qui non sit de collegio sed tantum vnus de collegio contradi-
 cit: quia semper contradicens est sanior pars capituli.

- 5 Amplia quinto, vt non solum a tali statuto possit appellari, sed
 etiam a sententia lata secundum tale statutum? Ita tenet Bal. in l.
 quisquis. nu. 2. C. quorum appel. non reci.
- 6 Amplia sexto, vt etiam grauatus ex tali statuto possit contra a-
 gentem opponere exceptionem doli: vt in l. j. in si. ff. de doli exce-
 ptio. Franc. de Rip. in d. c. 23. & hoc verum si actor participauerit
 dolum, alias secus, vt in l. 2. in §. j. ff. de dolo. Quod tamen declara,
 vt per Are. in §. j. nu. 9. Insti. de excep.
- 1 Fallit primo, quando statutum re & nomine esset generale: quia
 tunc a tali statuto non poterit appellari. l. 2. §. ex actis ibi, neque pro-
 uocatio ex eis. ff. de orig. iur. & l. si qua pena. ff. de verbo. sign. & l.
 si. ff. de appel. reci. & c. quia nos. de appel. & ita fuit de mente Bar.
 in d. l. omnes populi. & in d. l. si res. Deci. in d. c. consuluit. el. 3. de
 appel. Feli. in d. c. cum omnes.
- 2 Fallit secundo, quando statuētibz datum esset arbitrium pro-
 cedendi appellatione remota. Ita Bal. in l. 2. §. postea ne diutius. ff.
 de origin. iur. quem sequitur ibi Hieron. Cagnol. nume. 69. de quo
 vide Iaso. in l. quo minus. nu. 155. ff. de flumi. plene Barto. in l. si. ff.
 de appell. recip.
- 3 Fallit tertio, quando illi, in cuius prejudicium statutum tendit, cō-
 sensissent: Secundum Inno. in c. vestra, de loca. quem sequitur Feli.
 in c. quae in ecclesiarum. de constit. nu. 54. vbi plura ad hoc alleg.
- 4 Fallit quarto, quando persona quae ex tali statuto laderetur esset
 notoriae delinquens: quia valet statutum factum in odium delin-
 quentis, si delictum erat notorium. Ita Bal. in l. amissionē. §. j. ff. de
 capit. dimin. & in Aut. habita. nu. 18. C. ne filius pro pat. Sic etiam
 fuit factum vnicum, de schisma. lib. 6. in confusione Domus, de
 Columna, de ecclesia male merentis, quod postea ob eius emenda-
 tionem fuit solemniter annullatum per Benedictum xi. in Extra-
 uag. inci. dudum bonae memoriae. in tit. de schism. de quo vide Feli.
 in c. si quando. nu. 7. de rescrip.
- 5 Fallit quinto, si non fuerit appellatum intra decem dies: nam la-
 pū

plis decem diebus, non est amplius recipienda appellatio. l. qui gra-
uatos. C. de celsi. lib. xj. Ita Bar. in d. l. ambitiosa. nu. 31. facit tex. in
c. concertationi de appel. lib. 6.

- 6 Fallit sexto, vbi cumq; subsisteret aliqua iusta causa taliter statu-
di contra priuatam personam. Ita Feli. in d. c. cum omnes. Ias. in l. om-
nes populi. in 2. de f. nu. 13. ff. de iusti. & iur. Hiero. Cagno. in proce-
mio Digest. un. 36. plene Clau. de Seyse. in l. j. nu. 3. cum seq. vbi enu-
merat aliquas causas ex quibus tale statutum sustineri potest. ff. de le-
gib. Et hanc limitationem ponit Bernar. de Luco, vbi eam triplici-
ter sublimitat, in regu. 692.

REGVLA XLVII.

APPELLATIO ab interlocutoria non potest iustificari ex
nouis actis, nisi ex primis. Hanc regulam probat tex. in Clem. ap-
pellanti. de appell. Barto. in l. eius qui. nu. 8. ff. de appell. recip. in
l. ait prator. nu. 4. vbi assignat rationem huius regu. ff. de minori.
idem Bart. in l. eos. §. si quid autem. C. de appell. & in l. per hanc.
nu. 2. de tempo. appell. Matth. de Afflict. in decisione. 79. Rem. in
sing. 404. & 278. Hanc regulam ponit Soci. in reg. xxij. vbi etiam
quatuor modis limitat.

- 1 Limita primo vltra eum, vt non procedat, quando quis vellet
producere nouas probationes super causa antiqua expressa in appel-
latione quando illa causa requirit probationes in facto: vnde dispo-
sitiō l. per hanc C. de tempo. appel. habet locum etiam in appellatio-
ne ab interlocutoria quo ad probandum causas deductas. Ita tenet
Cy. in d. l. per hanc. in j. & 2. q. Phil. Deci. in c. cū ecclesia. de appel.
gl. in d. Clem. appellanti de appel. in verbo, probandis.

- 2 Fallit secundo, nisi causa superueniat de nouo, in qua nulla po-
test imputari culpa appellanti, quare ipsam non deduxit in appel-
latione: nam potest tunc interlocutoria iustificari ex ista noua cau-
sa. Secundum Oldr. in conti. cxxx. nu. 13. Bald. in l. inuitus. C. de
procuratori. nu. vj. & in l. per hanc C. de tempor. appeli. nu. 29. Ro-
ma. in singu. 282.

- 3 Tertio fallit, si esset interlocutoria quæ haberet vim definitiuæ:
quia potest iustificari ex nouis actis: Ita Card. in d. Clemen. appel-
lanti. nu. 9. in ix. quæst. vbi ponit exemplum in interlocutoria la-
ta super attentatis. idem tenet Bald. in l. minoribus nu. 8. C. de his
quib. vt indig. facit quod notat idem Bal. in l. j. nume. 25. C. quando
prouoca. non est neces.

- 4 Quarto fallit, quando appellatur a definitiua: nam in ea postea re-
parari grauamen, etiam illatum per interlocutoriam ex nouis cau-
sis & probationibus, ex quo non directo appellatur ab interlocu-
toria. Ita Bald. in l. generaliter. in §. sed iuramento nu. 5. C. de reb.
cred. & iureiu. Iuno. in c. quo ad cōsultationem. nu. 4. de re iudi. fa-
cit text. in c. si. de appel. lib. vj.

D 4 Fallis

- 5 Fallit quinto quando iniquitas interlocutorie sententiae detegitur per allegationem iuris & non facti: tunc enim non est necesse declarare causas in appellatione. Ita Bald. in l. minoris, nu. 7. C. de his quibus ut indi.
- 6 Fallit sexto secundum Bal. in l. hi qui ad civilia, nu. 2. C. de appell. scilicet quando precedit causae cognitio, & tunc habet locum: si quis ubi non precedit sed sequitur. Exemplum: si aliquis esset nominatus ad officia publica & appellasset, vel nuntiatione noui operis quae sit per praetorem, venit iustificanda ex nouis actis postea probandis, ut in l. de pupillo, in §. meminisse, ff. de no. ope. nun. idem dicit in praecipuo facto a iudice cum causae cognitione: quia potest iustificari ex iam dictis postea probandis, secundum eum: quia magis accedit definitiue quam interlocutorie.
- 7 Fallit septimo quando iudex a quo appellatur non fuisset passus acta facta coram se scribi, vel appellati copiam dari, poterit pars appellans per testes coram iudice appellationis hoc probare, arguendo 2. C. ut lite penden. et ita expresse tenet Bar. in l. eius qui nu. 8. in §. ff. de appella. recip.

REGVLA XLVIII.

APPELLATIO a definitiua potest iustificari ex nouis causis et ex nouis probationibus. Hanc regulam probat text. in l. per hanc & ibi doctor. C. de tempor. appella. & in l. eos, in §. si quid autem C. de appella. Bart. in l. eum qui, ff. de appell. nu. 7. habetur in c. fraternitatis, de testib.

- 1 Primo fallit dummodo nouae probationes quae producuntur per testes non sint super eisdem articulis vel directio contrariis propter timorem subornationis, sed super nouis articulis dependentibus a verberibus facientibus ad causam, ut est text. in Cle. 2. de testib. ita Bar. in d. l. per hanc C. de tempor. appel. nu. 4. idem Bar. & Doct. in Authent. qui semel, C. de proba. Abb. & Feli. in d. c. fraternitatis.
- 2 Secundo limita dummodo nouae probationes recipiantur & producantur super repetita & deducta in causa principali, & non super nouare & nouo libello, nam si in causa principali petij bouem, non possum in causa appellationis petere equum, & producere probationes super equo. Phil. Franc. in c. cum ecclesia, nu. 13. de app. Nam iudex causae appellationis non cognoscit nisi de eo de quo cognouit iudex causae principalis, ut tenet Bar. in l. j. C. si aduer. liber. Quod tamen intellige nisi aliquis egisset ex testamento, ut haeres: quod testamentum fuit pronuntiatum inualidum, quia potest in causa appellationis agere & idem ab intestato, quia iuri quod ignorat filii competere non videtur renuntiasse, ut in l. mater, ff. de inoff. testa. ita Matth. de Afflict. in deci. Neap. deci. liij.
- 3 Tertio fallit in exceptione dilatoria, quae si non fuit apposta in tempore in causa principali, non potest postea apponi in causa appellationis.

Regulæ vtriusque iuris selectæ. 29

lationis, vt in lita demum. & ibi Bal. & Alex. C. de procur. vbi dicitur quod illa lex non est alibi in iure ad limitationem huius regulæ & sic per illum tex. tenet. Iaf. in l. si arrogator. nu. 59. ff. de adopt. Felin. in c. ad audientiam. el. 2. nu. 13. de rescript.

- 4 Quarto limita quando scienter & per negligentiam fuit aliquid omissum in prima instantia. Vt tenet Anto. de Butr. in cap. ad audientiam. el. 2. nume. 12. de rescript. & ibi Feli. nume. 14. & idem in simili dixit Barto. in Authent. at qui semel. nu. 12. C. de probat. Hippol. in sing. ccclix.

REGVLA XLIX.

Appellans potest renuntiare appellationi, & reuerti ad iudicem a quo. c. interposita §. ille denique. & ibi glo. in uerbo, contradictione partis de appel.

Hanc regulam limita decem modis, vt per Præposi. in d. §. ille denique. nu. 7. usque ad finem.

REGVLA L.

Appellare tertio non licet, iuxta text. in l. vna. C. ne liceat in vna ead. cau. Circa quam regulam vide Hippol. in l. extra territorium nu. 49. ff. de iurisd. om. iudic. & in l. vnica. nu. 160. C. de rapt. virg. Pau. Paris. in consil. 109. nu. 15. volu. 4.

Hanc regulam amplia dupliciter, & limita quinque modis, vt per Philip. Deci. in c. sua nobis. nu. 13. de appel.

- 6 Limita sexto ultra eum, vt non procedat in supplicatione: nam poterit quis supplicare, vt supra dixi in regula xliij. & Bernar. de Luco in regula dccxix. ponit hanc limitationem.

REGVLA LI.

Appellationi renuntiare videtur, qui post appellationem coram iudice a quo, aliquid agitauerit. l. sed si. ff. de iudic. & l. 3. §. falsus. ff. rem rat. hab. & c. gratum. de offic. delega. Hanc regulam cū quinque fallen. ponit Soc. in reg. 25.

Limita eam quindecim modis, vt per Præpo. in solitudinem. nu. 18. de appel.

REGVLA LII.

Appellari a sententia interlocutoria, de iure civili non potest. Hanc regu. probat text. in l. ante sententiam. ff. de appella. recipie. & in l. ante sententiam, C. quorum appel. reci. Regia. l. iij. titul. xvi. libr. iij. ord.

Limita primo, quando appellatur super carcere vel tortura, tunc admit.

- admittitur appellatio. Ratio est, quia grauamen in definitiua reparari non potest. l. 2. ff. de appel. recipien. gloss. in Clem. j. verb. ipso iure de hæreti. text. de iure Regio. in l. 13. tit. 24. in 3. par Et dicitur grauamen irreparabile, quando continet factum: quia cum factum infectum esse non possit. l. in bello. §. facta. ff. de capti. ideo grauamen illud irreparabile cõsetur. Ita tenent Doct. in l. quod iust. ff. de re iu.
- 2 Secundo fallit, in sententia excommunicationis, quia etiam dicitur continere irreparabile grauamen, cum habeat exequutionem. vt in c. pastoralis. de appel. Bernar. de Luco in reg. 39.
- 3 Tertio fallit quando sententia interlocutoria tangit factum principale, vel substantiam negotij: vt in l. intra vtilem. ff. de minori. vt pote si pronuntietur quis minor, vel maior prodigus, vel alias inhabilis, quia ex hoc tetus annullatur actus, vt tradunt Doct. in l. is qui ff. de verb. oblig.
- 4 Quarto fallit, quando iudex per sententiam denegat copiam actio rum: vt in l. 2. C. vt lite penden. & dixi in Regu. 5.
- 5 Quinto fallit, quando iudex iustam excusationem tutoris repellit: vt in l. j. in §. si quis tutor. ff. quando appellan. sit.
- 6 Sexto fallit, quando sententia lata est super legitimatione personæ. Ita Bal. in sua Margarita. q. 8.
- 7 Septimo fallit, quando iudex pronuntiat fideiussorem esse idoneum, quia tunc poterit a tali sententia appellari. l. si ab arbitro. ff. qui facti. cogan.
- 8 Octauo fallit, quando iudex mandat solui pecuniam minori sine curatoribus: vt in l. ait prætor in §. permittitur. ff. de minori.
- 9 Nono fallit, quando iudex pronuntiat testes admittendos esse, vel non, vel probationes admittendas, vel non: vt notab. concludit Corne. in consil. 35. nu. 1. volu. j.
- 10 Decimo fallit, quando interlocutoria meretur exequutionem: vt si partes per eam cogantur facere compromissum. Ita consuluit Barba. in consil. 305. incip. illud in medio. col. pen. volu. 3. vel quando generatur præiudicium circa exequutionem: vt in d. l. ab arbitro & ita tenet Sali. in d. l. ante sententiam. C. quorum appel. recip.
- 11 Vndecimo fallit, quando alia non spectatur sententia: vt pote si quis pronuntiet te iudicem competentem vel incompetentem. Vt in c. significantibus. de offic. deleg. & in l. ait prætor. in §. permittitur. ff. de mino. glo. in Authen. habita. in fin. C. ne filius pro patre. tenet Abb. in c. super eo. el. 2. notab. j. de appel. Salic. in l. penult. C. quorum appel. recip. circa quam limita. uide Bernar. de Luco in regu. 354.
- 12 Duodecimo fallit, quando perfecte grauamen reparari non potest in definitiua, quin aliquod faciat præiudicium, tunc enim bene poterit appellari. l. j. §. quæsitum. ff. de appel. vbi permittitur appellare a mendacis relatione. notat Bart. in d. l. ante sententiam. ff. de appel. recip.

- 13 Decimotertio fallit, quancuncquæ grauamen possit reparari, sed cum maxima difficultate: tunc poterit appellari, & iudex non poterit postea procedere. Ita Bart. in d.l.j.in. §. quesitum. ff. de appel. & in l.2. C. de Appella. recip. quem sequitur Feli. in c. acceptimus, nu. 7. de fide instru.
- 14 Decimoquarto fallit, in sententia lata in causa momentaneæ possessionis, quando per istam sententiam pateretur præiudicium, cui non sit alio modo consultum quam per appellationem, Ita Bart. in d.l. ante sententiam, nu. 3. ff. de appel. recip.

REGVLA LIII.

APPELLANTI propter exceptionem non ad missam, cuius probationem incontinenti obtulerat, non est necesse ad iustificandam appellationem, probare veritatem exceptionis: sed sufficit quod probet se opposuisse exceptionem, & obtulisse probationem incontinenti. Ita probatur in c. interposita. ibi, nisi exceptionem, de appel. Hanc regulam, (ubi ponit rationem eius) ponit Prepositus, cum 16. limitationibus, in d. c. interposita, nu. 4. de appel.

REGVLA LIIII.

APPOCHA in qua quis ostendit se tribus annis proximis soluisse, retro soluisse præsumitur, nisi contrarium probetur. Hanc regulam probat tex. in l. quicumque. C. de apochis publi. li. x. & ibi Bart. per illud tex. & Doct. in gl. in l. 2. in uerbo, repellere. C. de iure emphy. & in c. cum ecclesia Sutrina. de causa pos. & proprie. Phil. deci. in l. si certis annis, nu. 6. C. de pact.

1 Amplia primo procedere, tam in censu emphy. quam tributatio. Ita tenet Domi. de Rota in decisso, 304. in tit. de locato. in nouis. quos sequitur Alex. in Additio. ad Bar. in d. l. quicumque, Iacobi, de S. Geor. in l. non est necesse, nu. 3. ff. de probatio.

2 Secundo amplia, habere locum in simplici colono, uel conductore: quia probando se soluisse tribus proximis annis, præsumitur semper retro soluisse. Secundum Ang. in Auth. de non alienan. in §. sci. re. nu. 25. colla. 2. ubi dicit se nescire legem, de hoc. Hanc, etiam opinionem tenet Bal. post Io. And. in c. literæ, nu. 7. de dilatio, ubi dicit quod conclusio huius regulæ procedit in emphy. siue in simplici colono, siue in censuario, siue in illo qui soluit collectas in communi per triennium, quam etiam opinionem sequitur Ias. in d. l. ij. num. 137. C. de iure emphyt.

Limita primo, quando illa solutio trium annorum esset facta quolibet de per se, vna quæque singulo anno, secus si simul & semel soluisset

soluisset vno anno pro tribus annis, quia tunc regula non procedit. Hæc limitatione ponit Cinus in l. 2. C. de dotis promissio. quâ sequitur Bal. ibi. nu. 2. Ang. in d. l. quicunque. nu. 3. & ibi Pyrrhus Engleber. in princi. & eam dicit semper mēti tenendā, Jacobi. de S. Geo. in d. l. non est necesse. nu. 3. ff. de prob.

- 2 Fallit secundo singulariter, vt per Hostien. in Summa, in titu. de locato. nu. 17. ubi tenet, quod hæc regula procedat tantummodo in causis secularibus, sed in ecclesiasticis dicit sufficere quod emphyteota probet per duos annos proxime præteritos soluisset. Quæ limitatio non est vera, & eam expresse reprobat. Ioan. An. in Aditio. ad Specul. in titu. de locato. in §. nunc aliqua. versicu. 27. nu. 38. & sequitur Iason in l. 2. nu. 176. C. de iure emphy.

REGVLA LV.

ARMA portare regulariter prohibitum est: vt per totum in rubro & nigro. C. vt armō. usus in scio Principe interp. sit. lib. 11. & in c. quid culpatur. 27. q. j. in c. clerici. de vita & honest. cler. & in auth. de armis. colla. 6. Circa quam reg. ultra Cæpol. in verbo armorū. Appellatione. ff. de verb. sig. vide Carell. Cott. in Memora. iuris. in verbo. armorū usus. Roma. in sing. 267. Pau. Pari. in consi. 171. vo lu. 4. nu. 17. Ang. Aret. in tract. malefici. in par. vno stoco ferreo. pet. totum. Petr. Bellug. in suo Spec. Principium. rubr. 27. §. milites. nu. 3. cum sequentibus. Hanc regulam cum septem limitationibus ponit Soc. in reg. 30.

- 1 Hanc regulam vltra eum amplia primo, non solum habere locum in armis offensibilibus, verum etiam defensibilibus: cum de iure Codicis dicatur regulariter non licere arma portare, nisi de Principis licentia. d. l. vnica. sed appellatione armorum, etiam defensibilia veniunt. d. l. armorum. ff. de verbo. sig. licet de iure Digest. arma defensibilia non erant prohibita portari: vt tenet Bart. in d. l. j. ff. ad legem Iuliam. de vi. & pro ista opinione est text. de iure Authenticorū in §. pe. in d. Auth. de armis. & ita per illū tex. tenet Barba. in tracta. de Cardinal. legatis a latere in §. q. nu. 23. Fel. in c. ira quorundam. nume. 2. de Iudæ. Marcus Man. in lib. 6. obserua. 54. per totam, maxime in fin. Ioan. Igneus in l. j. in §. occisorum. nume. 42. ff. ad Syllania.
- 2 Amplia secundo, vt non solum liceat arma portare, verum etiam est prohibitum magistris armorum vendere arma priuatis personis: & nullus potest esse faber ad arma facienda, nisi deputati a publico. Ita probat text. in d. Authen. de armis. in princ.
- 3 Tertio amplia, etiam si quis habeat arma in domo. l. j. & ibi glo. ff. ad l. Iul. de vi. & in d. Auth. de armis.

Limita primo, vltra Socinum, vt hæc regula non habeat locum quando quis portat arma causa venationis. Ita probat. text. in d. l. j. ff. ad leg. Iul. de vi. publi. vbi tex. dicit, qd licet tenere arma causa venat.

venationis in domo, ergo licet ea portare, & miror q̄ text. in l. j. & ij. C. de venä. ferarum. lib. xj. de armis nihil dicant.

2. Secundo limita, non procedere in navigatione: quia tunc licet portare arma. d. l. j. ff. ad l. Iul. de vi.

3. Terno limita, in familiaribus & seruatoribus inquisitorum hæreticę prauitatis: quia possunt portare arma, & si prohibeatur a iudicibus secularibus, puniuntur tanquam turbatores inquisitionis hæreticę prauitatis: vt est tex. & ibi Docto. in cle. 2. §. si. de here.

4. Quarto limita, non habere locum in fratribus Hierosolymitanis: quia bene possunt portare arma: vt sunt hodie Commendatarij sancti Ioannis, vt est glo. in c. duo sunt. in gl. j. in. fi. xj. q. j.

5. Quinto limita, non habere locum in militibus, vt est tex. secundū vnū intellectu, in l. iubemus. la. j. C. de præpo. sacri cubicu. lib. xij. Quod tamen intelligo verum in veris militibus, qui sunt in expeditione libelli, vel fuerint veri milites. Ita Tiraquel. de nobilitate. c. 20. nu. 68. & 72. Et ratio supradictę limitationis est, quia miles arma portando non facit rem illicitam, ex quo portat id de quo est inuestitus vt miles. ita tenet Bal. in c. j. quid sit inuesti. nu. 50. d. v. si. fe.

Porro ad hoc vt quis dicatur miles, sunt sex necessaria. Primo q̄ non sit negotiator. l. j. C. negotia. ne militent. libr. 12. Secundo, q̄ examineur si sit aptus ad militiam. l. j. C. qui mili. non poss. lib. 12.

Tertio requiritur, quod præstet sacramentum quod mortem pro republica non euitabit. l. milites. ff. ex quib. cau. maio. Quarto requiritur, quod in brachijs signetur. l. ij. C. de fabricen. lib. xj.

Quinto requiritur quod ei ensis accingatur: argu. text. in l. filius. familias. ff. de testa. mili. Sexto requiritur, quod scribatur in libro, in quo sunt scripti alij milites. l. ex eo. ff. eod. titul. & ita tenet gloss. in d. l. milites. Et de istis militibus, vt supra dixi, loquitur ista quinta fallentia: quia isti sunt proprie qui habent priuilegia militum, secundum gl. in d. l. milites. & est similis gloss. in Authen. de manda. princ. in §. si. in verbo, siquidem. colla. 3. & ita Lancel. Ga. liaula in rep. l. Centurio. nu. 16. cum allis. ff. de vulga. & pupilla.

Et circa hanc limitationem, vide quinquaginta priuilegia militum, per Marc. Mant. post repeti. l. precibus. C. de impu. & alijs in nu. 230. vbi per modum tractatus posuit supradicta priuilegia, quę etiã ponuntur in 12. volu. tractatum, in tractatu de priuilegijs militibus, eiusdem Marci de Mantua.

6. Limita sexto, in Curialibus commorantibus in Curia Regis, & eorum seruatoribus: vt in d. l. si. C. de præpo. sacri cubi. lib. 12. Porro Curiales dicuntur qui aliquo modo sunt Curie obligati, vt milites, siue aduocati, siue iudices, siue officiales, siue histriones, vt dicit glo. in c. j. §. distinct.

7. Septimo limita, non procedere in Doctoribus. Ita notabiliter tenet Bar. in l. Medicos. C. de profes. & medi. libr. x. vbi tenet, q̄ Doctores nõ debent a familia potestatis scrutari de armis. Pro qua opinionone, quia nihil allegat, facit; nam Docto, dicuntur milites, & milites

lites

D. Petri Duen.

ites excusantur, vt supra dixi, & illud dictum Bart. sequitur Tom. Lesnauderius in tracta. de Doct. in 2. par §. 8. Ludo. Bologni. in pet. Auth. habita. col. i. fo. 6. C. ne filius p. patr. And. Barb. in proo. Clemen. in x. priuil. Docto. Lancelo. Galiau. in Rep. l. Centum. nu. 74. ff. de vulga. Quam limitationem veram intelligo in Doct. floribus, qui sunt re ipsa possessores. cum isti proprie militare dicantur, per ea quæ dixi supra de militibus, in quinta limitatione.

Idem videtur dicendum in Aduocatis, cum militare dicantur. l. aduocati. C. de aduoca. diuers. iudic. de quo vide Galiau. in d. l. Centurio. nu. 43. ibi not. Ludou. Canetus, pag. xxxix. l. ad egre. gias. nu. 10. ff. de iureiur.

- 8 Octauo limita, quando quis portat arma ad sui defensionem: nam tunc videtur portare causæ suæ salutis. l. j. & penult. ff. ad legem Iuliam de vi.
- 9 Nono limita, quando officialis dat licentiam ferendi arma: quæ tunc non punitur ferens poena portationis armorum. Quam licentiam non potest expresse concedere, sed sub dissimulatione tantum: vt in l. fina. C. de fabricen. lib. x.
- 10 Decimo limita, non procedere in Curialibus filij Regis primogeniti. l. bene a Zenone. C. de quadrt. prescrip. ibi, siue ab his qui postea digni fuerunt nomine imperiali. & sic priuilegium quod habent Curiales Regis, attribuitur etiam Curialibus filij primogeniti Regis: quia filius primogenitus dicitur Rex in vita patris. vt in c. cœpit. 24. quæst. j. & ita tener Andr. de Ifern in c. j. de feud. Marchiæ. in V sibus feudo.
- 11 Vndecimo limita, non procedere de iure Regio: quia de iure regio, nisi conuersi nouiter in Regno Granatensi, omnes alij possunt enses secum ferre: vt est pragma. lv. ædita iu curijs de Valladolid, Anno Domini 1523. postea autem fuit statutum in Pragmatica 71. Toleti Anno Domini 1525. vt etiam pugnionem vel sicam cum eis se possit quis portare per totum diem, & noctem vsq; ad certam horam ibi positam. Postea autem fuit promulgata alia Pragmatica 77. de Madrid, Anno Domini 1534. in qua fuit statutum, qd omnes illi qui portauerit enses cum pugione de nocte post horam prohibitam, si lumen secum portauerint, non possit familia eius arma adferre. idem etiam fuit statutum in omnibus illis qui de mane vadunt ad laborandum.

REGVLA LVI.

ARBITER ad pronuntiandum secundum iura, potest, & debet pronuntiare secundum statuta & consuetudines. Pro quo est tex. in c. j. vi. lite pend. vbi archiepiscopo ex priuilegio competebat deferre crucem ante se per totam Angliam: vnde cum super illo priuilegio esset contentio, committitur per Pontificem, et mandat vt deferat crucem donec de iure fuerit cognitum, & sic verbum de iure, refertur

refertur ad privilegia, et per consequens debet posse referri ad statuta & consuetudines. Facit etiam text. in c. licet causam. in princ. de probatio. inducto eo modo quod. c. j. Facit etiam gloss. in proce. mio Clement. in princ. nam dum dicit tex. nulla iuris sanctio. gloss. in verbo, iuris, dicit, humani positiui: sicut canonicum, vel civile, synodale vel municipale, naturale vel diuinum, & sic gloss. sub nomine iuris comprehendit quodcunque, tam statuarium, quã alterius speciei. Præterea facit, nam iura mandant iudicari secundum statuta & consuetudines locorum. c. iij. de eo. qui mit. in possess. c. illa. xij. distinct. c. citatus. de rescrip. cum statuta & consuetudines sint iuraz. vt patet in definitione cõsuetudinis. per Bar. in l. de quibus. in princ. ff. de legib. & de statutis in l. omnes populi in princ. ff. de iust. & iur. ergo veniunt appellatione iuris. Hanc opinionem tenet Anto. de Butr. in c. quinta uallis. nu. 49. de iureiu. Paul. de Cast. in l. ius pluribus. nu. 3. de iust. & iur. & in l. prescriptione. num. 11. C. si contra ius vel vtili. public. Ludouic. Roma. in l. post dotem nu. 43. ff. solu. matrimo. & in consi. eclj. nu. 5. ita tenet Abb. in proce. Clem. in princ. & in c. Cumana. nu. 11. de electio. & in c. cum venissent. nu. 4. de eo qui mit. in possess. & in c. licet causam. nu. 2. de proba. Præposi. in c. ius generale. j. distinct. nu. 8. Alexand. in d. l. post dotem. nume. 26. Felinus in d. c. ius generale. j. distinctio. in j. & ij. col. & in d. c. licet causa nu. 3. & in c. j. nu. j. de sponsal. Iaf. in l. omnes populi. in j. lect. nu. 3. & in ij. lectu. nu. 19. ff. de iust. & iur. & in l. prescriptione. num. 74. C. si contra ius vel vtilit. public. & in nu. 18. vbi in nu. 20. dicit istam esse communem opinionem Philip. Deci. in d. c. licet causam. nu. 20. Hanc etiam dicit communem Crot. in d. L. omnes populi in j. not. & ibi Bapti. de sanct. Seueri. in j. col. & Claud. de Sey. sel. in d. l. ius pluribus. num. 4. eandem opinionem tenet Rochus de Curte in rub. de consuetudine. in vj. quæst. nu. 50. licet aliqui Doctores, quos ipsi referant, teneant contrariam opinionem.

Hanc regulam ampliat vno modo, & limitat quinque modis Rochus de Curte in d. rub. de consuet. & d. nu. 50.

REGVLA LVII.

ARBITRI sententia, etiam si sit iniqua, standum est, l. diem proferre. §. stare. ff. de arbit. & l. qualem. eod. ritu.

Limita primo, quando sententia arbitri fuisset lata secundum voluntatem, & contra compromissum: nam tunc esset nulla. Per notata in c. dilecta de rescrip. & in c. Pisanis. de restit. spolia. & in l. non distinguemus in §. de officio. ff. de arbitris. quia omnis potestas arbitrij, dependet a compromisso, in tantum, qd si esset compromissum de iure, & processum de facto, non teneret sententia, vt ibi facit, l. diligenter, ff. manda. cum aliis.

Secundo

D. Petri Duen.

2 Secundo fallit, si arbiter ferat sententiam prætio, vel dolo aduersarij: nam tunc non valet nec ei standum est, sed ope exceptionis infringitur. Ita notabiliter tenet Spe, in tit. de arbit. et arbitra. in §. excipitur. nu. 4. vers. item quod corruptus. per text. in l. iij. in §. i. & l. ita demum. ff. de arbit. & in l. sed & si seruum. in §. sunt & alij eod. tit. & in c. 2. de arbit. & in c. cum æternæ. de re iudic. lib. vii. & in c. accusatores. 3. q. 5. facit text. in l. nõ distinguemus. in §. cum quidam. eod. titu.

3 Tertio fallit, quando ius est clarum, & sententia arbitri continet errorem expressum. Per notata in l. 2. C. quando prouoca. nõ est necesse. in c. per tuas. de senten. excom. per Bart. & Alex. & Iaso. in l. cum prolatis. ff. de re iudic. Fel. in c. j. nu. 6. de re iudic. Moderni in l. qui Romæ. §. duo fratres. ff. de verb. obli. Anto. de But. in c. quinta uallis. nu. 42. de iureiur. Et intelligitur expresse. si in ipsa sententia: ut si pronuntiauit quod minor non potuit testari contra tex. in l. qua ætate. ff. de testam. nam si non est expressus error, non dicitur arbiter iudicasse contra ius commune, sed contra ius partis: ut in c. cum inter. de re iudic. facit text. & quod ibi notat. Bart. in l. i. cui bonus. ff. de verb. oblig. ita tenet Felin. in d. c. j. de re iudic. nu. 9.

Quam limitationem amplio procedere quando arbiter fert sententiam contra consuetudinem: nam sicut uon valet contra ius, ita neque contra consuetudinem: cum a pari procedant. Ita notatur in d. c. j. de re iudic. & per Bal. in l. ij. C. quan. prouo. non est necesse. faciunt notata per eundem Bald. in rubric. de concess. retri seu. & ita tenet Ange. Aret. in §. j. Instit. de offic. iud. de quo vltra eum ibi, & Felin. in d. c. j. de re iud. vide Doct. in d. l. cū prolatis. et in d. §. duo fratres.

Quam supra dictam regulam intelligo habere locum in arbitrio voluntario: secus est in arbitrio statuatio: nam ab eius sententia appellatur ex dispositione iuris. Ita tenet Bar. in l. fi. C. de iudi. p. qua opinione est glo. in c. a iudicibus. 2. q. 6. & in c. ab arbitris. de of. de leg. lib. 6. quarum opinio, vltra Barto. ibi sequuntur Salic. & Ias. & Jacobi de sanc. Geo. in d. l. fi. C. de iudic. & ibi Aret. qui dicit q. ista est verior & cõmunis opin. Hanc opinio. tenet idẽ Bart. in l. j. in fi. ff. a quib. appella. non licet Ias. in §. omnium nu. 1. instit. de actio. & ista est verissima opinio, licet contrarium teneat idem Barto. in prima constitu. C. nu. 4. quem sequitur Anto. de But. in d. c. quinta uallis. nu. 33. & in c. cū dilectus de arb. Dominic. in d. c. ab arbitris.

REGVLA LVIII.

ARBITER sententiam non potest ferre de nocte. Hanc regulam probat text. in Auth. de iudicib. in §. sedebunt collat. vj. dum dicit, quod vsq; ad vespas potest iudicium reddi. Ita tenet Bald. in l. in eos in fi. C. de appella. glo. in §. ij. instit. de ver. obli. ita concludit Roma. & Ias. in l. more Romano. nu. 12. in fi. ff. de feri. dicentes, q. arbiter nisi ex causa necessitatis non potest dicere sententiã de nocte: per l. si de meis, in fi. et l. si feriatis, secundum vnũ intelleg. ff. de arbit.

arbit. idem tenet Alex. & Riminal. in l. non minorem. C. de transactio. reprobat Pau. de Cast. ibi. qui facit differentiam inter ordinarium, & delegatum, & arbitrum. Sed quantum ad arbitros, sic distinguendum puto: aut loquimur in arbitrio compromissario, & tunc dico sententiam per eum latam de nocte valere: per text. in l. diem proferre. in §. stat. & in l. qualem. ff. de arbitr. nam sicut eidem standum est quando est iniqua ratione rei, vel alterius causa, vt in iuribus supra allegatis, vt posui supra in præcedenti regula: ita & ratione temporis. arg. text. in c. j. de plus petitio. & in §. plus autem. Instit. de actio. cum aliis notatis. in l. j. C. de plus petitio. Si vero loquimur in arbitrio electo secundum formam statuti, cum multum assimiletur iudici, siue ordinario, siue delegato, vt tenent Doct. in l. fi. C. de iudi. & dixi supra in præcedenti regula: crederem qd sicut iudex non potest sententiam de nocte dicere. d. §. sedebunt. et notatur in c. consuluit de offic. deleg. & in d. l. non minorem. & tenet Soc. in regula ccclix. ita nec arbiter: & sic nostram regulam secundum supra dicta dico debere intelligi in arbitrio statuario. & Soc. ibi ponit quinque fallentias, quæ possint huic regulæ conuenire, ideo vltra eum.

- 1 Limita primo, non habere locum quâdocunque arbiter dedit interlocutoriam sententiam: nam tunc, licet sit lata de nocte, tenet: per notata per Bal. in d. l. non minorem. Imol. in l. quod iussit. ff. de re iudic. notatur in c. auditis de procur.
- 2 Secundo limita, quando arbitri assumuntur de iure, & de facto: nam tunc cū talis sententia habeat vim transactionis, vt dicit Pau. de Cast. in d. l. more. in fi. dicendum est, qd sicut transactio potest fieri de nocte, d. l. non minorem. ita & sententia debeat valere, facit quod notat Ias. in d. l. more. nu. 12. in vij. fallen.
- 3 Limita tertio, quando lata est sententia de nocte ex consensu partium: per notata per Ioan. And. in additio. Specu. in tit. de arbitr. & arbitra. §. differt. Ias. & alij in d. l. more. & in d. l. non minorem. Fel. in d. c. consuluit. notatur in l. pen. C. de pact. Quod procedit, siue expresse, siue tacite esset consensus: vt tenet Ias. in d. l. non minorem. in limita.

REGVLA LIX.

ARBITER postquam tulit sententiam, non potest amplius eâ retractare. Hanc regulam ponit Spec. in tit. de arbitro, & arbitratore. §. sequitur. nu. 62. Cyn. in l. diuersa. C. de transact. Bal. & Alberi. in l. dicere. in §. vnde videndum. & in l. quid tamen. ff. de arbitr. Angel. in consi. clij.

- 1 Limita primo, non habere locum in sententia interlocutoria: Per notata in l. quod iussit. ff. de re iudic. & in l. post sententiam. C. de sentent. & interlo. om. iudic. & in l. j. C. sentent. rescind. non pos. & in l. si opus nouum. ff. de noui oper. nunt. et in l. fin. in fi. ff. de præto. si

E pu.

- pu. Innoc. in c. in literis. de offic. delega. et in c. auditis. nu. 2. de p. cur. & in c. quod ad consultationem. nu. 1. de re iud. Bal. in d. §. de videndum. nu. 1. Abb. & Feh. in c. qualiter & quando. el. j. nu. de accusa. & in c. cum cessante. nu. 3. & ibi in additio. de appella.
2. Secundo limita quodcumque arbiter mutat sententiam in continenti. nam tunc valet illa iterata pronuntiatio. l. si ita. la. ij. ff. hared. instit. in c. præterea. de testib. cogen. ita tenet Spec. in d. §. quitur. nu. 62. quod tamen intelligo verum, quodcumque non reuenerit in mutatione sententiae aliquod spatium, ex quo decerni possit ius esse questum parti: & ita intelligo dictum Bald. qui contra hanc limitationem tenet in l. quia arbiter. in 2. lectu. nu. 1. ff. arbit. dum querit, an definitiua possit statim corrigi: pro qua opinione est tex. in l. ij. C. de fenten. ex breui. recita. vbi probatur, statim lata sententia ius questum est parti, & sic mutari non potest & quia post latam sententiam functus ex officio suo: vt in laudem ff. de re iudic.
3. Limita tertio, quando arbiter pronuntiaffet contra formam com. promissi. Ita probat tex. in d. l. quid tamen. in §. j. vbi hoc expressit tenet Lud. Roma. in nu. 1. notatur in d. l. dicere. ff. de arbitr.

REGVLA LX.

ARBITER debet arbitrium suum ferre partibus citatis. Hanc regulam probat tex. in l. nam ita diuus. ff. de adoptio. & in d. vnoquoque. ff. de re iud. & in l. si enim tres. cum l. seq. ff. de arbit. in c. ex ratione. de appella. text. & ibi Bart. & Doct. in l. si arbitratu. ff. de verb. oblig.

Hanc regulam limita septem modis, vt per Valtr. Zafium. in d. l. si arbitratu. nu. 33.

REGVLA LXI.

ASCENDENTES succedunt descendentibus. Hanc regulam probat tex. in l. nam & si parentibus. ff. de inofficioso testam. c. ex. De iure regio in l. vj. & vij. in ll. Tauri: per quas est correctio l. iij. tit. xij. par. vj. & lex x. tit. vj. lib. iij. fori. Circa quam regulam vt de notabiliter Arnol. Ferron. in gl. ad consuetud. Burdegalen. in ij. par. in tit. de testamentis. §. iij. & §. xj. Hanc regulam ponit Nicol. de Vbal. in tract. de successio. ab intesta. in ij. par. in iij. q. no. 7. cum sequen. vbi eam limitat quinque modis. Eandem regulam cum sex limitationibus ponit Bartho. de Chass. in consuetu. Burgun. in titu. des successions. Trub. vij. §. vj. nu. 1. cū aliis. fol. 248. col. iij.

Secundam vero limitationem quam ponit ibi Chassa. scilicet in matre quæ intra annum non petit tutorem, sublimitat sex modis Nicola.

Nicola. de Vbal. vbi supra, nu. 14. Eandem ipsam limitationem ampliat vndecim modis & sublimitat quatuordecim. Ioannes de Neuiza. in sylua nuptia. lib. ij. nu. 53. quas refert, & ponit easdem Ampliatio. & limita Bernar. de Luco in regula cccclviij.

- 7 Limita septimo, & primo vltra Chassa. quando pater fecit substitutionem pupillarem filio suo: nam tunc mater priuatur eius successione. Ita probat text. in l. Papinianus. in §. sed nec impuberi. ff. de inoffic. testa. & in c. si pater. de testa. lib. vj. & vltra Docto. vbi que, hæc est vera limitatio secundum Tiraq. vbi refert alios Doct. in legibus Connubia. in gl. v. nu. 60. Arnoldus Ferronius in d. §. xj. Iacob. de S. Geor. in l. si. nu. 37. C. de edic. diui Ad. tol. licet contrarium, & male, tenet Ioan. Coraf. in l. precibus. nu. 19. C. de impub. & aliis substitut.
- 8 Octauo limita in feudalibus: vt in c. j. de natura success. feud. in vlib. feud. & quæ dicam in sequenti regula.

REGVLA LXII.

ASCENDENTES in feudalibus non succedant descendens. Hanc regulam probat text. in c. j. in princ. de natura success. feud. De iure regio text. in l. vj. tir. xxvj. par. iij. Circa quam regulam vide notab. Maturinum Montanum in auth. de hered. ab intesta. venien. colla. ix. pag. 64. cum duabus seq.

Hanc regulam, vbi eam quadrupliciter limitat, ponit Bartholo. de Chassa. in tit. {des successions} Rub. vij. §. vj. fol. 251. col. iij. nu. 3. cum aliis. quas limitationes ad literam ante eum posuit Francis. Cur. Iun. in tract. feudo. in ij. par. iij. partis prin. q. xvij. nu. 42. cum seq. pag. 278.

REGVLA LXIII.

ASSessor ante finem officij salarium non debet solui. Hanc regulam ponunt Bald. Paul. de Cast. Alexã. in ij. notab. in l. diem functo. per text. ibi. ff. de offic. assesso. facit etiam text. in l. si seruus communis meus & castrensis. ff. de stipula. seruo. vbi probatur, qd ibi salarium debetur pro mercede laboris, tunc in fine tantum debet solui.

- 1 Amplia primo, idem esse in Medico. Ita probat glo. in l. vnic. in verbo, consequantur. C. de suffrag. & ibi Bald. in 8. q. vbi probatur. qd Medicus non debet habere salarium ab infirmo, nisi cum sanus fuerit. idem tenet Bar. in l. j. in §. diuus. nu. 16. ff. de var. & extraordin. cognit. pro qua opinione est text. expressus & ibi Bar. expresse eum ad hoc notat. in l. archiatri. C. de profess. & medic. lib. x. ita tenet Iaf. in §. tripli. nu. 56. Instit. de actio. et vide Fel. in c. præsb. terum. nu. 4. de homici.
- 2 Amplia secundo, idem esse in Aduocato. Ita ponunt Doc. in locis

D. Petri Duen.

supradictis, in prima amplia. facit text. in l. quisquis. C. de postulat. quod etiam tenet Iaf. in d. l. diem. functo. nu. 11.

Hanc regulam limita quatuor modis, vt per Francif. Purpura. Rubr. ff. de officio assesso. nu. 189.

Et circa quartam fallentiam ibi positam per eum, scilicet, quod si ante terminum potestas decessit, & per accessorem non stetit, ibi lo casu integrum salarium assessori debetur. Ita probat text. & ibi Pau. de Cast. & Iaf. in 3. notab. in diem functo. & quia ista est questio necessaria, & difficilis, omittis fundamentis que in hac opinione lent pro vtraque parte adduci, Dico ei salarium deberi si est promissum, & si datum est, non competere repetitionem. Ita probat text. in l. qui operas. ff. loca. vbi qui operas locauit, totius temporis mercedem debet habere, si per ipsum non stetit quo minus operas prestet. idem probat text. in l. j. §. diuus. ff. de variis & extraord. cognita & in l. penul. & fin. ff. de condict. ob caus. & in l. iij. & in l. si quis. C. de princi. agen. in reb. lib. xij. & in l. fin. C. de domest. et pro ppto. lib. xij. Et vltra Bar. in d. §. diuus. nu. 13. ita tenet Innoc. in c. propter sterilitatem. & ibi Ioan. de Imo. nu. 13. vbi dicit communiter Legistas ita tenere. Eandem opinionem dicit esse communem Iaf. in d. l. diem functo. nu. 36. Philip. Dec. in consil. lxx. nu. 2. Guido Papa in decis. cxij. Ludo. Bologni. notab. in consil. lxxxj. Eandem opinionem dicit etiam esse communem Franc. de Ripa in tracta. de peste: in parte, de priuilegiis contractis in causa pestis. nu. 114. Eandem opinionem dicit etiam communem, vbi latissime eam examinat Lauren. Sylua. in consil. xxviiij. nu. 17. & 18. & 20. quae opinio approbatur hodie de iure regio per text. in l. iij. tit. xxj. partita secunda. Et est etiam pro ista opinione glossa expressa & communiter approbata in §. diuus. in verbo. repeti. in medio.

REGVLA LXIIII.

AUDIENDVS non est qui sine exceptione experitur, reo repugnante & inuito. Hanc regulam probat text. in l. si pupillis in §. videamus. ff. de nego. gest. & in l. si quis possessor. in §. penult. ff. de petito. haeredita. & in l. quoties. in §. j. ff. de administ. tutor.

Hanc regulam per supra dicta iura, vbi eam limitat quinque modis, ponit Zasius in l. si Titius. nu. 7. cum seq. ff. de verb. oblig.

REGVLA LXV.

AUTHORITAS quando requiritur non sufficit simplicitet consentire, sed sicut verbum sonat, debet expresse autoritas prestari. Hanc regulam probat text. in l. j. in §. mutus. ff. de tutel. vbi mutus tutor dari non potest. Rationem reddit ibi text. quia autoritatem prebere non potest. idem probat gl. in l. iij. & ibi Bartol. & alij. ff. de autho. tuto. Hanc opinionem regulę dicit esse communem Franc.

Regulæ vtriusque iuris selectæ. 35

Francis. Are. in l. gerit nu. 7. ff. de acquir. hæredit. & circa eandem regulam vide notabiliter Syluestrum, in §. tutor autem per totum. Institutu. de autho. tuto.

Hanc regulam, vbi eam notabiliter examinat. ponit Tiraquel, in legibus connubia. in glo. 3. in prin. vsq; ad nu. 16. & a nu. 16. vsq; ad nu. 39. eam limitat octo modis.

REGVLA XLVI.

AUTHORITAS Doctoris, solum est probabilis, & non necessaria. Hanc regulam ponit Bar. in l. j. nu. 2. ff. si cert. peti. per text. in l. j. C. de profess. & med. qui in vrbe Costantino. libro. xij. & per notata in l. j. & in l. si de interpretatione. ff. de legib. quam opinionem Bart. dicit esse communem Francis. Curt. Iun. in consil. 136. nu. 8. & in consil. clx. nu. 4.

Hanc regulam amplia tripliciter, & limita duobus modis, vt per Franciscus Purpu. in d. l. j. a nume. 134. vsque ad nume. 140. ff. si certum peti.

REGVLA XLVII.

AUTHORITATE propria nulli subdito Regis competit ius sibi dicere. Hanc regulam probat text. in l. si quis in tantam. C. vnde vi. in l. extat. ff. quod metus cau. in l. nullus. & ibi glo. C. de Iud. in l. vnica. C. ne quis in sua causa ius sibi dicat. & in l. Iulianus. ff. de iud. De iure Regio est rex. in l. x. tit. 4. par. 3. & in l. 2. tit. 14. lib. 3. ordinamenti. Circa quam regulam vide Franciscum de Ripa in c. sepe. nu. 68. de resti. spoliato. Hippoli. de Marfi. in singu. clxvij. Hieron. Cagnol. in l. non est singulis. nu. 2. cum seq. ff. de regu. iur. Deci. in c. cum venissent. nu. 45. de iudi. Hanc regulam, vbi eam limitat septem modis ponit Socin. in regu. 34.

Limita xx. modis, vt p. Ant. de Tremoliis in additionibus ad practicã Vberti de Bonacurso, in Rub. ix. quibus modis examen ordinarij iudicis declinatur, fol. 54. colũ. j. in fine, in additione ad nu. 3. cum seq. Eandem regulam ponit, vbi eam limitat

uno et viginti modis Matth. de Afflict. in consil. Neapol. libro. j. Rubri. viij. nu. 14. vsque ad nu. 47. Eandem regulam ponit idem

Matth. de Afflict. vbi eam limitat octo & triginta modis, in c.

1. nu. 43. vsque ad nu. 93.

de pace iuram. fir.

mã. in Visibns

feudor.

H 3 Sequitur